

Limbažu novada pašvaldība

Rīgas iela 16, Limbaži, Limbažu novads, LV-4001

Tālr. 64023003, pasts@limbazunovads.lv

www.limbazunovads.lv

METRUM

SIA „METRUM”

Ģertrūdes iela 47-3, Rīga, LV-1011

Tālr. 80008100, metrum@metrum.lv

www.metrums.lv

**LOKĀLPLĀNOJUMI,
TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMIEM
VĒJA PARKA “ALOJA”
PIRMAJAI DAĻAI UN OTRAJAI DAĻAI
BRASLAVAS PAGASTĀ,
LIMBAŽU NOVADĀ**

VIDES PĀRSKATS

Sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros

Pasūtītājs:

SIA “Utilitas Wind”, reģ. Nr.40203411869, adrese: Malduguņu
iela 2, Mārupe, LV-2167

Izstrādātājs:

SIA „METRUM”, reģ. Nr.40003388748, adrese: Ģertrūdes iela 47-
3, Rīga, LV-1011

SATURS

IEVADS.....	3
KOPSAVILKUMS	3
1.LOKĀLPLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	6
1.1. LOKĀLPLĀNOJUMA IZSTRĀDES PAMATOJUMS, MĒRĶIS UN GALVENIE UZDEVUMI	6
1.1. LOKĀLPLĀNOJUMU SATURS	7
1.2. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	8
2.VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANA: PIEEJA, SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN KONSULTĀCIJAS AR VIDES INSTITŪCIJĀM	11
2.1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS METODIKA UN ETAPI	11
2.2. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA	14
3.STARPATAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	15
3.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	15
3.1.1.VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI KLIMATA PĀRMAIŅU JOMĀ	16
3.1.2.VIDES AIZSARDZĪBAS KVALITĀTES MĒRĶI GAISA KVALITĀTES JOMĀ	17
3.1.3.VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI BIOLOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS JOMĀ	17
3.1.4.MĒRĶI AINAVU AIZSARDZĪBAS JOMĀ	18
3.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	19
4.LOKĀLPLĀNOJUMU TERITORIJU VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS.....	22
4.1. PIRMĀS DAĻAS LOKĀLPLĀNOJUMA TERITORIJA	23
4.2. OTRĀS DAĻAS LOKĀLPLĀNOJUMA TERITORIJA.....	25
5.AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI.....	27
6.TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANA VAR IETEKMĒT UN TO VIDES STĀVOKLIS	27
6.1. DABAS APSTĀKĻI UN DABAS VĒRTĪBAS.....	27
6.1.1.ĢEOLOĢISKIE, INŽENIERĢEOLOĢISKIE UN HIDROĢEOLOĢISKIE APSTĀKĻI	27
6.1.2.ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS	29
6.1.3.MIKROLIEGUMI	30
6.1.4.ĪPAŠI AIZSARGĀJAMI BIOTOPI.....	30
6.1.5.ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS AUGU SUGAS	33
6.1.6.ORNITOFAUNA	33
6.1.7.SIKSPĀRŅI	33
6.1.8.AINAVAS	33
6.2. KULTŪRAS MANTOJUMS.....	33
6.3. VIDES KVALITĀTE.....	34
6.3.1.ESOŠI TROKŠŅA AVOTI	34
6.3.2.ESOŠA GAISA KVALITĀTE	34
7.PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	35
7.1. LOKĀLPLĀNOJUMU TERITORIJĀS PLĀNOTĀ DARBĪBA	35
37	
7.2. LOKĀLPLĀNOJUMI UN TAJOS IEKĻAUTIE RISINĀJUMI	39
7.3. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI VĒRTĒJUMS	42
7.3.1.TUVĀKĀS DZĪVOJAMĀS VAI PUBLISKĀS ĒKAS.....	44
7.3.2.TROKSNIS	44
7.3.3.MIRGOŠANAS EFEKTS	46
7.3.4.ELEKTROMAGNĒTISKĀ LAUKA IEDARBĪBA	48
7.3.5.VIBRĀCIJAS	49
7.3.6.IETEKME UZ ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀM DABAS TERITORIJĀM, AUGIEM UN BIOTOPIEM	49
7.3.7.IETEKME UZ ORNITOFAUNU	53
7.3.8.IETEKME UZ SIKSPĀRŅIEM	57
7.3.9.AINAVA UN VIZUĀLĀ IETEKME	59
7.3.10.IETEKME KULTŪRVĒSTURISKĀM VĒRTĪBĀM	60
7.3.11.DROŠĪBA UN CIVILĀ AIZSARDZĪBA.....	61
7.3.12.SUMMĀRĀS UN KUMULATĪVĀS IETEKMES.....	62
7.4. ALTERNATĪVAS	63
8.RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI.....	66
9.IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	67
10.PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES VĒRTĒJUMS	68
11.VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI.....	68

IEVADS

Vides pārskats ir sagatavots:

1. "Lokālpilānojumam teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" pirmajai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā" (turpmāk – Pirmās daļas lokālpilānojums).
2. "Lokālpilānojumam teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" otrajai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā" (turpmāk – Otrās daļas lokālpilānojums).

Katrs no lokālpilānojumiem ietver šādas sadaļas: paskaidrojuma raksts, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskās daļas kartes. Lokālpilānojums ir ilgtermiņa plānošanas dokuments.

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) ietvaros, jo Vides pārraudzības valsts birojs 10.07.2024. pieņēma lēmumus Nr. 4-02/44/2024 un Nr. 4-02/45/2024 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

Lokālpilānojumiem veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un sagatavots viens kopīgs Vides pārskats. Vides pārskatu sagatavoja SIA "METRUM".

KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir sagatavots diviem lokālpilānojumiem:

- 1) "Lokālpilānojums teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" pirmajai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā";
- 2) "Lokālpilānojums teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" otrajai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā".

Lokālpilānojumu izstrāde uzsākta saskaņā ar 25.01.2024. Limbažu novada domes lēmumiem Nr.50 (protokols Nr.2, 49.) un Nr.52 (protokols Nr.2, 50.).

Vides pārskata mērķis ir novērtēt plānošanas iespējamo ietekmi uz vidi un noteikt pasākumus iespējamās ietekmes mazināšanai.

Vides pārskatā ir apskatīti starptautiskie un nacionālie mērķi vides aizsardzības jomā, kas noteikti starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās, kā arī valsts vides politikas dokumentos un attiecas uz lokālpilānojuma saturu.

Vides pārskatā raksturots teritorijas dabas apstākļi, dabas teritorijas un vērtības, kultūras mantojuma vērtības, vides stāvoklis galvenajos aspektos, kuri ir saistīti ar vēja elektrostaciju darbību: troksnis, mirgošanas efekts, gaisa kvalitāte, vibrācijas.

Abu lokālpilānojumu teritorijas ir daļas no plānotā vēja parka "Aloja", kas plānots Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos.

Plānotajā vēja elektrostaciju parkā "Aloja" paredzēts uzstādīt līdz 29 jaunākās paaudzes lielas jaudas vēja elektrostacijām ar kopējo jaudu līdz 190 MW un vienas VES nominālā ražošanas jauda varētu pārsniegt 6 MW. Pirmās daļas lokālpilānojuma teritorijā varētu tikt uzbūvētas līdz 10 vēja elektrostacijām. Otrās daļas lokālpilānojuma teritorijā varētu tikt uzbūvētas līdz 5 vēja elektrostacijām

Lokālpilānojuma teritorijas funkcionālās zonas priekšlikums noteikts saskaņā ar pašvaldības apstiprinātajiem darba uzdevumiem lokālpilānojumu izstrādei un 30.04.2013. MK noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" noteikto funkcionālo zonu klasifikāciju, paredzot atbilstošus teritorijas izmantošanas veidus.

Pirmās daļas lokālpilānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās apakšzonas:

- *Lauksaimniecības teritorija (L2)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Lauku zemes" (L).

- *Mežu teritorija (M2)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur spēkā esošajā Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Mežu teritorijas" (M);
- *Transporta infrastruktūras teritorija (TR2)* - noteikta esošām transporta infrastruktūras objektiem lokālplānojuma teritorijā;
- *Ūdeņu teritorija (Ū2)* – noteikta esošiem ūdensobjektiem lokālplānojuma teritorijā.

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās apakšzonas:

- *Lauksaimniecības teritorija (L3)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Lauku zemes" (L).
- *Mežu teritorija (M3)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur spēkā esošajā Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Mežu teritorijas" (M);
- *Ūdeņu teritorija (Ū3)* – noteikta esošiem ūdensobjektiem lokālplānojuma teritorijā.

Lokālplānojumos ir izstrādāti vienoti Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN).

Lokālplānojumu TIAN 3.5.sadaļā "Prasības vides risku samazināšanai" iekļauts 15.punkts: *Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.*

Iekļaujot šādu prasību abu lokālplānojumu TIAN, papildus IVN izstrādātajiem risinājumiem un pasākumiem, kurus Enerģētikas un vides aģentūra (EVA) iekļaus atzinumā, pašvaldība savos saistošajos noteikumos (lokālplānojumu TIAN) nostiprina prasību veikt atzinumā noteiktos pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai.

Abu lokālplānojumu TIAN iekļauti vairāki punkti iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai:

- TIAN 16.punktā iekļautas prasības vides trokšņa normatīvo aktu prasību nodrošināšanai.
- TIAN 17.-19. punktos iekļautas prasības mirgošanas efekta novēršanai un kontrolei.
- TIAN 20.punktā iekļauta prasība ietekmes uz putniem mazināšanai.
- TIAN 21.punktā iekļautas prasības ietekmes uz ainavu mazināšanai.
- TIAN 23. un 24.punktos iekļautas prasības vides risku un avāriju novēršanai.
- TIAN 31.punktā iekļautas prasības potenciālu kultūrvēsturisku vērtību lokālplānojuma teritorijā aizsardzībai.

Īstenojot lokālplānojumus plānots attīstīt vēja parku, un šim projektam vienlaikus ar teritorijas attīstības plānošanas procesu tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Vides pārskats atšķiras no tradicionāliem plānošanas dokumentu Vides pārskatiem ar to, ka būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums balstīts uz sertificētu ekspertu atzinumiem un aprēķinu rezultātiem.

Lokālplānojumos tiek plānota tikai tāda teritorijas izmantošana, kas nepieciešama vēja parka attīstībai. Ietekmes uz vidi novērtējumā tiek apskatīti šādi vides aspekti: 1)troksnis, 2)mirgošana, 3)bioloģiskā daudzveidība (biotopi, augi, sikspārņi, ornitofauna), 4)ainava un vizuālā ietekme, 5)gaisa kvalitāte, 6)pazemes ūdeņi, 7)virszemes ūdeņi, 8)kultūrvēsturiskās vērtības, 9)vides riski, kā arī vibrācijas un elektromagnētiskā lauka iedarbība.

Plānošanas dokumentā plānotajiem teritorijas izmantošanas pasākumiem nav prognozēta būtiska pārrobežu ietekme. Lokālplānojumam nav jānosaka kompensējošie pasākumi likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un saistībā ar to izdoto normatīvo aktu izpratnē, jo tā risinājumi neietekmē Natura 2000 teritorijas.

Nozīmīgākās negatīvās ietekmes, kas saistītas ar vēja elektrostaciju parka izbūvi un ekspluatāciju, līdz ar to arī lokālplānojumu īstenošanu ir mazinātas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un lokālplānojumu izstrādes laikā. Plānošanas procesā bija pieejama detalizēta informācija par visu paredzētās darbības vides aspektu ietekmi un skartajām teritorijām, kā arī risinājumi negatīvās ietekmes novēršanai.

Lokālplānojumu ieviešanas stadijā, lai novērstu negatīvu ietekmju veidošanos, ir jāievēro normatīvo aktu prasības, Lokālplānojumu teritorijas un izmantošanas noteikumi, kā arī EVA atzinumā ietvertie nosacījumi.

Lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tendencēm, par lokālplānojuma teritorijas ir jāiegūst informācija par plānoto darbību radītā vides stāvokļa izmaiņām un EVA noteiktajos terminos jāsapatavo monitoringa ziņojums. Monitoringa ziņojuma par lokālplānojumu ieviešanu iesniegšanas termiņi ir saskaņojami ar teritorijas plānojuma monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņiem.

1. LOKĀLPLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. LOKĀLPLĀNOJUMA IZSTRĀDES PAMATOJUMS, MĒRĶIS UN GALVENIE UZDEVUMI

Lokālplānojumu izstrāde uzsākta saskaņā ar:

- 1) 25.01.2024. Limbažu novada domes lēmumu Nr.50 (protokols Nr.2, 49.) "Par lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" pirmajai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā" un apstiprināto Darba uzdevumu lokālplānojuma izstrādei¹.
- 2) 25.01.2024. Limbažu novada domes lēmumu Nr.52 (protokols Nr.2, 50.) "Par lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" otrai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā" un apstiprināto Darba uzdevumu lokālplānojuma izstrādei².

Saskaņā ar Limbažu novada domes 25.01.2024. lēmumiem apstiprinātajiem darba uzdevumiem, lokālplānojumu izstrādes **mērķi** –

Pirmās daļas lokālplānojuma mērķis	Otrās daļas lokālplānojuma mērķis
- paredzēt funkcionālo zonu "Lauksaimniecības teritorija" (L) ar apakšzonu (indeksu), kurā papildus esošai galvenajai izmantošanai atļauta Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): vēja elektrostacijas un vēja parki un inženiertehniskā infrastruktūra (14001) un funkcionālā zonējumā "Mežu teritorijas" (M) paredzēt funkcionālo zonu "Mežu teritorija" (M) ar apakšzonu (indeksu), kurā papildus esošai galvenajai izmantošanai atļauta Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): vēja elektrostacijas un vēja parki un inženiertehniskā infrastruktūra (14001). - Zemes vienībām ar kadastra apzīmējumu 66440010096, 66440010095 noteikt funkcionālo zonu Transporta infrastruktūras teritorija (TR). - Precizēt aprobežojumus, nosakot prasības katras zemes vienības teritorijas izmantošanai un apbūvei, nodrošināt piekļuvi jaunizveidotajām zemes vienībām.	- paredzēt funkcionālo zonu "Lauksaimniecības teritorija" (L) ar apakšzonu (indeksu), kurā papildus esošai galvenajai izmantošanai atļauta Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): vēja elektrostacijas un vēja parki un inženiertehniskā infrastruktūra (14001) un funkcionālā zonējumā "Mežu teritorijas" (M) paredzēt funkcionālo zonu "Mežu teritorija" (M) ar apakšzonu (indeksu), kurā papildus esošai galvenajai izmantošanai atļauta Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): vēja elektrostacijas un vēja parki un inženiertehniskā infrastruktūra (14001). - Precizēt aprobežojumus, nosakot prasības katras zemes vienības teritorijas izmantošanai un apbūvei, nodrošināt piekļuvi jaunizveidotajām zemes vienībām

¹ 22.04.2024. Limbažu novada dome grozīja 25.01.2024. sēdes lēmumā Nr.51 iekļauto darba uzdevumu, jo grafiskajā pielikumā tika konstatētas neprecizitātes.

26.09.2024. Limbažu novada dome grozīja 25.01.2024. sēdes lēmumu Nr.51 lokālplānojuma teritorijai pievienojot nekustamā īpašuma "Kroļi" zemes vienību 66440010039, īpašuma "Vecgūras" zemes vienību ar 66440010010 un pašvaldības ceļa "Stūri – Zaļauska" zemes vienību 66440010093.

² 02.10.2024. Limbažu novada pašvaldības Centrālās pārvaldes Nekustamā īpašuma un teritorijas plānojuma nodaļa pieņēma lēmumu Nr.8.25/24/3 "Par grozījumiem Limbažu novada domes 25.01.2024. lēmuma Nr.52 "Par lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu teritorijas plānojuma grozījumiem vēja parka "Aloja" otrai daļai Braslavas pagastā, Limbažu novadā" Pielikumā Nr.1", tehniski precizējot lokālplānojuma teritorijas grafisko attēlojumu lēmuma pielikumā Nr.1.

Lokālplānojumu izstrādes uzdevumi:

- 1) Lokālplānojumā iekļaut lokālplānojuma teritorijas un tai pieguļošo platību 800 metru rādiusā ap to esošās situācijas aprakstu un analīzi, piekļūšanu teritorijai VES būvniecības un ekspluatācijas laikā.
- 2) Izvērtēt lokālplānojuma teritorijā plānotās funkcionālās zonas ietekmi uz blakus esošo zemesgabalu pašreizējo un atļauto izmantošanu, tai skaitā, VES ietekmi uz 800 m rādiusā no lokālplānojuma teritorijas robežas uz esošo dzīvojamo, viensētu apbūvi, un to attīstības iespējām.
- 3) Lokālplānojumā pamatot teritorijas funkcionālā zonējuma maiņas nepieciešamību.
- 4) Izvērtēt iespējamus risinājumus VES saražotās enerģijas uzglabāšanai.
- 5) Izstrādāt teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus lokālplānojuma teritorijai, noteikt apbūves parametrus, precizēt funkcionālo zonu galvenos izmantošanas veidus un atļautās papildizmantošanas, noteikt prasības vides piesārņojuma mazināšanai, izvirzīt prasības transporta un satiksmes infrastruktūras plānošanai, inženierkomunikāciju izvietošanai, ja nepieciešams, noteikt prasības apbūves ierobežojumiem.
- 6) Atbilstoši mēroga noteiktībai precizēt apgrūtinātās teritorijas un objektus, kuriem noteiktas aizsargjoslas.
- 7) Grafiskajā daļā izstrādāt perspektīvos transporta infrastruktūras un organizācijas risinājumu, inženiertehniskās infrastruktūras risinājumus.
- 8) Paskaidrojuma rakstā iekļaut informāciju un kartogrāfisko materiālu par teritorijām, kuras skar apbūves ierobežojumi.
- 9) Informēt mobilo sakaru uzturētājus – LMT, Tele2 un Bite par lokālplānojuma izstrādi.
- 10) Pirms redakcijas izstrādes uzsākšanas saņemt no Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanas nepieciešamību lokālplānojumam.
- 11) Lokālplānojums izstrādājamas Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS). Lokālplānojuma izstrādātājs nodrošina plānošanas dokumentu un citu saistīto dokumentu ievadi TAPIS.

1.1. LOKĀLPLĀNOJUMU SATURS

Lokālplānojumu saturs atbilst MK 14.10.2014. noteikumos Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" un Darba uzdevumos noteiktajam.

Lokālplānojumi sastāv no trim savstarpēji saistītām daļām:

- 1) „PASKAIDROJUMA RAKSTS”, kur ietverts lokālplānojuma izstrādes pamatojums, risinājuma apraksts un tā saistība ar blakus esošajām teritorijām un risinājuma atbilstība Limbažu novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.
- 2) „GRAFISKĀ DAĻA”, kur noteikts teritorijas funkcionālais zonējums, noteikts transporta infrastruktūras risinājums un attēlotas apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem aizsargjoslas nosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem par apgrūtinātajām teritorijām.
- 3) „TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI”, kur noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametri funkcionālajā zonā, kā arī citas prasības, aprobežojumi un nosacījumi.

Atsevišķā sējumā „PĀRSKATĀ PAR LOKĀLPLĀNOJUMA IZSTRĀDI” apkopoti dokumenti par lokālplānojuma izstrādes procesu – novada domes lēmumi, darba uzdevums, institūciju nosacījumi

un atzinumi par lokālpilnojumā redakciju, publiskās apspriešanas dokumenti – paziņojumi, publikācijas, sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli u.c.

1.2. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Lokālpilnojumā izstrāde ir saistīta ar Limbažu novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem:

- 1) Limbažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģiju 2022-2046;
- 2) Alojā novada teritorijas plānojumā 2013.-2024.gadam.

Limbažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2022-2046

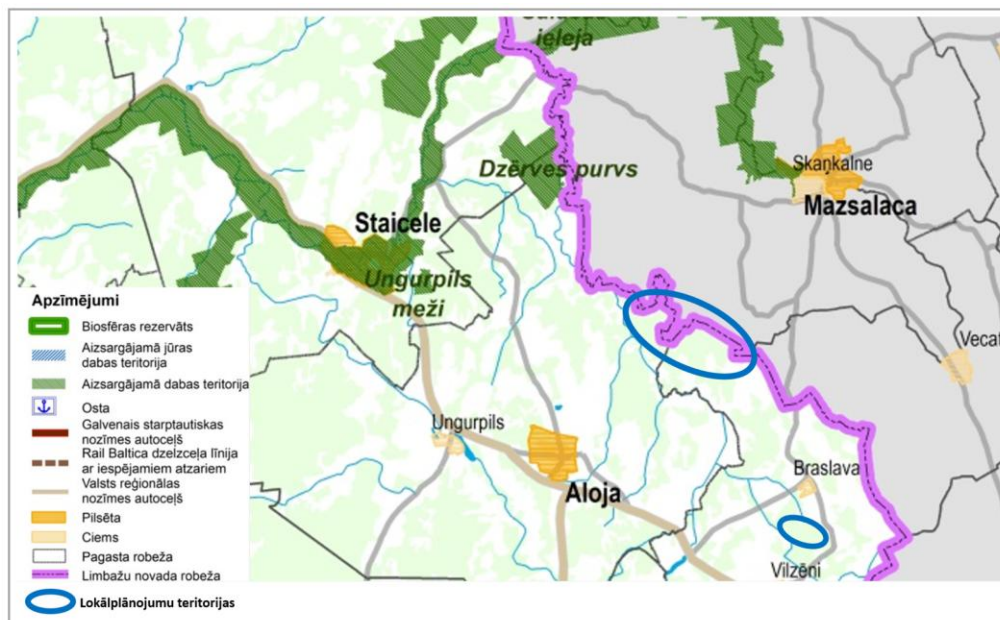
Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 24.pantu, pēc vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģijas spēkā stāšanās lokālpilnojumā var grozīt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, ciktāl lokālpilnojumā nav pretrunā ar vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģiju.

22.07.2022. apstiprinātajā **Limbažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģijā 2022-2046** starp vadlīnijām satiksmes infrastruktūras telpiskajai attīstībai norādīts, ka *teritorijas attīstības plānošanā virzīties uz konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku*: atjaunojamie un zaļās enerģijas infrastruktūras attīstība, t.sk., vēja parku attīstība piekrastē; maksimāli palielināt atjaunojamo energoresursu un elektroenerģijas praktisko pielietojānu; izmantot bioekonomikas sniegtās priekšrocības.

Novada telpiskajā struktūrā lokālpilnojumā teritorijas atrodas **ārpus** ainaviski vērtīgām un kultūrvēsturiski nozīmīgām novada teritorijām un aizsargājamām dabas teritorijām, kurās nav pieļaujama vēja parku būvniecība (skatīt 1.attēlu).

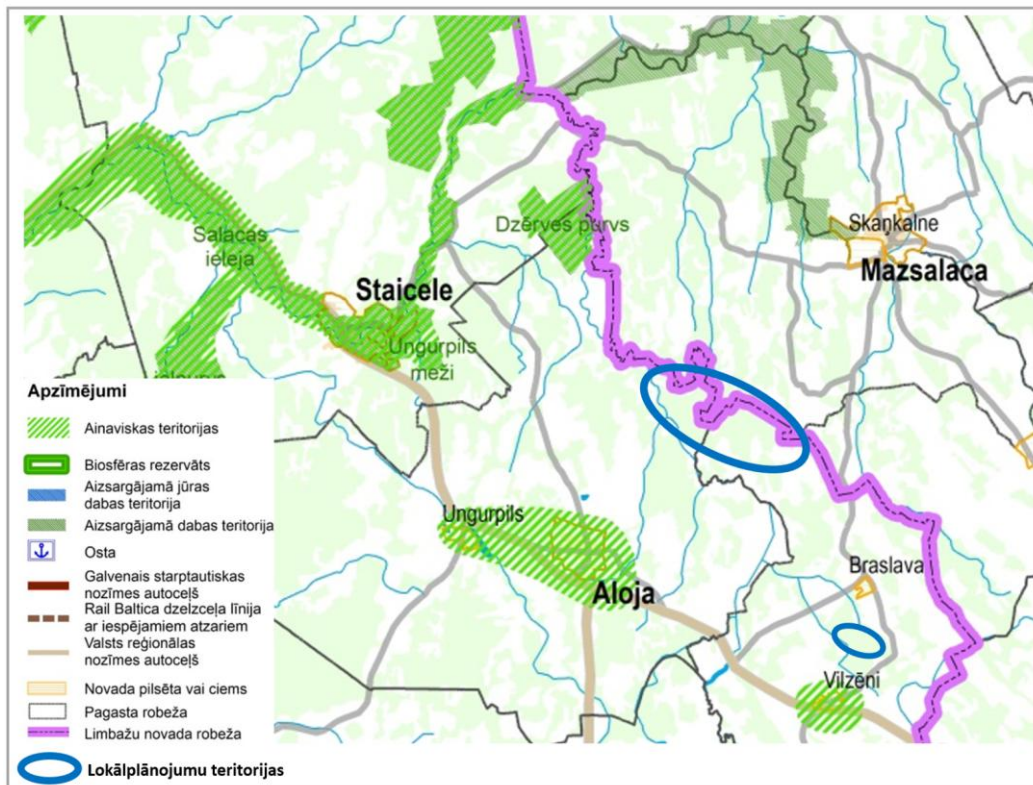
1.attēls. Lokālpilnojumā teritorijas un Limbažu novada dabas teritorijas (fragments)

[avots: Limbažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2022-2046]

2.attēls. Lokālpārplānojumu teritorijas un Limbažu novada ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas (fragments)

[avots: Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022-2046]

Alojas novada teritorijas plānojumu 2013.-2024.gadam

Spēkā esošajā Alojas novada teritorijas plānojumā 2013.-2024.gadam Pirmās daļas lokālpārplānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās zonas "Lauku zemes" (L) un "Mežu teritorijas" (M). Atsevišķu ūdensobjektu teritorijas noteiktas kā "Ūdeņu teritorija" (Ū), esošu ceļu zemes vienības – "Transporta infrastruktūras teritorija" (TR).

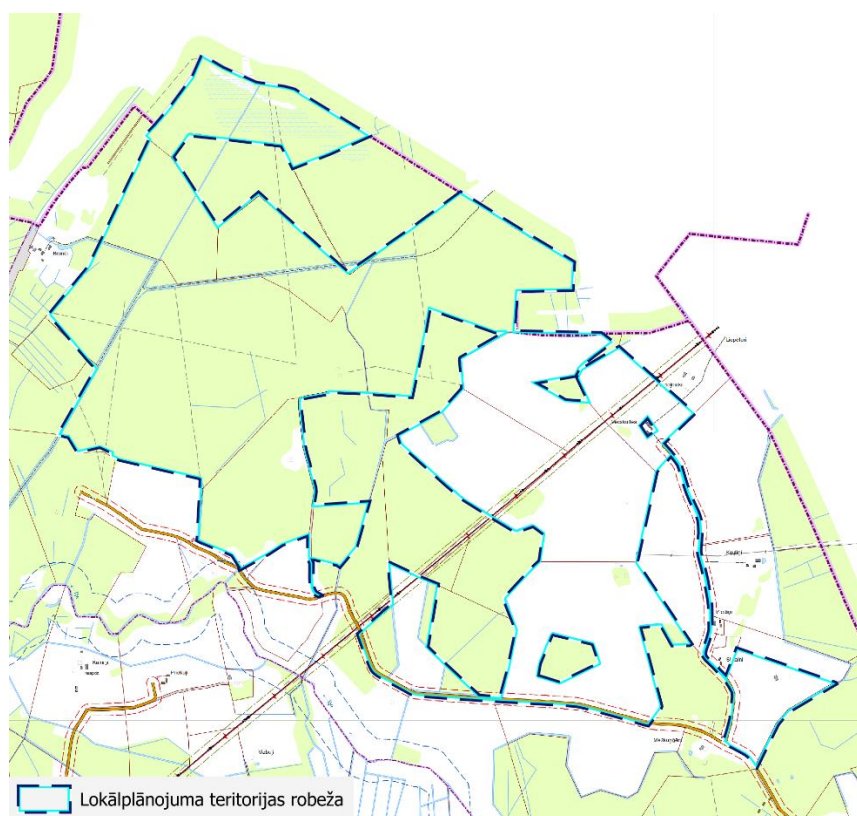
Otrās daļas lokālpārplānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās zonas "Lauku zemes" (L) un "Mežu teritorijas" (M). Atsevišķu ūdensobjektu teritorijas noteiktas kā "Ūdeņu teritorija" (Ū).

Saskaņā ar Alojas novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem (turpmāk – TIAN) vēja elektrostaciju būvniecība funkcionālajās zonās "Lauku teritorijas" (L) un "Mežu teritorijas" (M) **nav atļauta**.

Spēkā esošā plānojuma TIAN 7.6.nodaļā "Alternatīvā energoapgāde" noteikti ierobežojumi vēja elektrostaciju izvietojšanai.

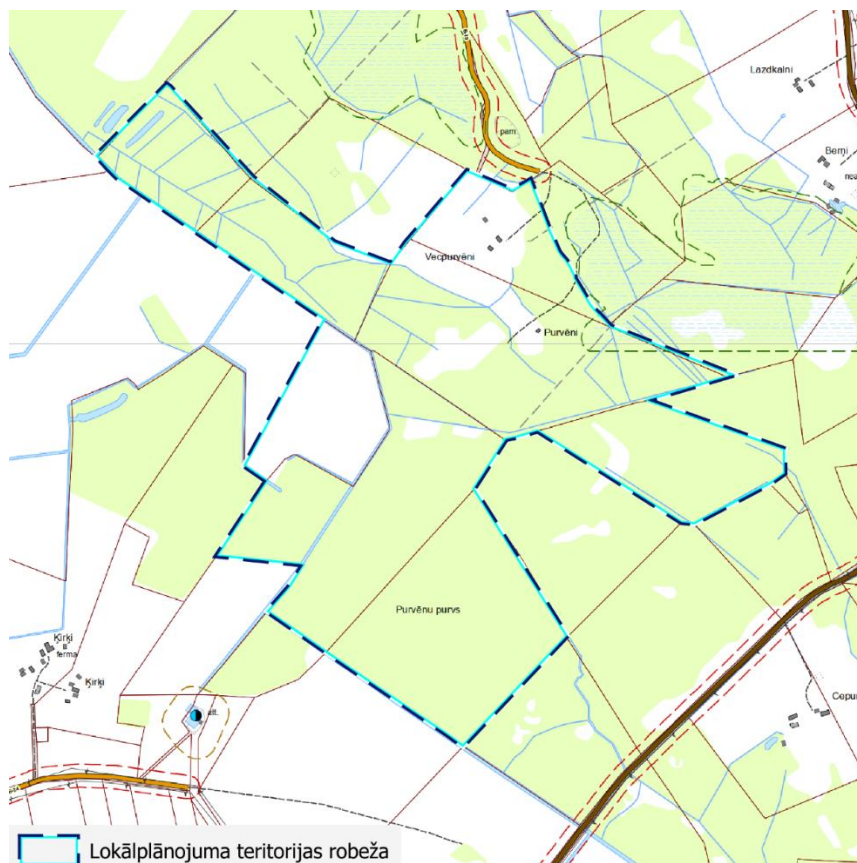
3.attēls. Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijas spēkā esošais funkcionālais zonējums

[Alojas novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam, grafiskās daļas kartes fragments]

4.attēls. Otrās daļas lokālplānojuma teritorijas spēkā esošais funkcionālais zonējums

[Alojas novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam, grafiskās daļas kartes fragments]

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANA: PIEEJA, SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN KONSULTĀCIJAS AR VIDES INSTITŪCIJĀM

2.1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS METODIKA UN ETAPI

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN) ir ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

SIVN mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plānu, rīcības programmu un citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti. Tas tiek panākts, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un savlaicīgi novēršot vai mazinot to negatīvās sekas. Process ir vērsts uz būtisku tiešu vai netiešu pārmaiņu vidē identificēšanu, kas varētu rasties no politikas plānošanas dokumentu īstenošanas, un ietver pasākumu plānošanu negatīvo ietekmju mazināšanai, kā arī rekomendāciju sagatavošanu plānošanas dokumentu ieviešanas efektivitātes uzraudzībai.

Lokālplānojumu SIVN procedūra veikta pamatojoties uz likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums".

Lokālplānojumiem veikts SIVN un izstrādāts Vides pārskats, lai novērstu vai pēc iespējas mazinātu plānošanas dokumentā paredzēto risinājumu attiecībā uz Grafiskajā daļā noteikto un attēloto teritorijas funkcionālo zonējumu un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk – TIAN) iekļautajiem vispārējiem un atsevišķajiem nosacījumiem un prasībām teritorijas izmantošanai un apbūvei iespējamo negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi, t.sk. iedzīvotājiem, dabu, kultūrvēsturiskajiem objektiem u.c. vides aspektiem.

Lokālplānojuma SIVN Vides pārskats ir sagatavots ievērojot šādus principus:

- *Integrācija* - vides aspekti tiek iekļauti visos plānošanas posmos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību.
- *Piesardzība* - tiek izmantots piesardzības princips, lai novērstu iespējamo kaitējumu videi un sabiedrībai.
- *Starppaaudžu taisnīgums* - attīstība tiek plānota tā, lai saglabātu resursus nākamajām paaudzēm.
- *Alternatīvu izvērtēšana* - tiek analizēti scenāriji un izvēlēts videi un sabiedrībai draudzīgākais risinājums.
- *Pārskatāmība* - procesa atklātība un sabiedrības iesaiste lēmumu pieņemšanā, nodrošinot caurspīdīgu komunikāciju.

SIVN procesā ir izmantotas metodes:

- 1) *Informācijas analīze* – analizēti Lokālplānojuma un SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” sagatavotā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma “Vēja parka “Aloja” izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos” (turpmāk - IVN Ziņojums) dati un informācija, publisko datu bāzu un institūciju sniegtie dati, informācija un kartogrāfiskie materiāli;
- 2) *Salīdzinošā analīze* – veikts dabas resursu, dabas vērtību un vides stāvokļa novērtējums, salīdzinot ar starptautiskajiem un nacionālajiem vides mērķiem un vides kvalitātes standartiem.

- 3) *Diskusijas un konsultācijas* - konsultācijas ar Enerģētikas un vides aģentūru, Dabas aizsardzības pārvaldi, Vides valsts dienestu un Veselības inspekciju par vides pārskatā iekļaujamo informāciju, diskusijas sabiedriskās apspriešanas procesā, gan vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksmē, gan saņemot priekšlikumus un komentārus par Vides pārskata projektu un konsultējoties ar priekšlikumu iesniedzējiem.

Vides pārskatā iekļauta informācija, ko izstrādātājs var nodrošināt, ņemot vērā pašreizējo zināšanu līmeni un novērtēšanas metodes, plānošanas dokumenta saturu, tā vietu plānošanas dokumentu hierarhijā un izstrādes un detalizācijas pakāpi, līdz kādai ir lietderīgi vērtēt ietekmi uz vidi attiecīgajā plānošanas stadijā, lai novērstu novērtējuma dublēšanos.

Vides pārskats ir sagatavots abu lokālplānojumu 1. redakcijām, kas nodotas sabiedriskajai apspriešanai kopā ar SIVN Vides pārskatu.

SIVN procesā un Vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus galvenos etapus:

- 1) **SIVN apjoma noteikšana:** konsultācijas ar vides institūcijām, lokālplānojumu materiālu analīze, lai identificētu būtiskos vides ietekmes aspektus, kā arī izstrādātu kritērijus ietekmes novērtēšanai.

Ņemot vērā, ka lokālplānojumi rada iespēju teritorijā plānot vēja parka attīstību, kura ietekmi uz vidi novērtē vienlaikus ar plānošanas procesu, sākotnējā izvērtējumā tiek pārbaudīts, vai papildus vēja parka plānošanai tiek risināti arī citi plānošanas jautājumi, kuri varētu radīt ietekmi uz vidi, saskaņā ar lokālplānojumu izstrādes uzdevumiem un tā materiāliem. SIVN apjoma identificēšanas procesā apkopoti lokālplānojumu ietekmes uz vidi aspekti, kas izriet no IVN, ņemot vērā Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 8.7.apakšpunktā noteiktos ietekmes aspektus.

IVN novērtēti šādi galvenie vēja parka attīstības ietekmes uz vidi aspekti: 1) troksnis, 2) mirgošana, 3) bioloģiskā daudzveidība (biotopi, augi, sīkspārņi, ornitofauna), 4) ainava un vizuālā ietekme, 5) gaisa kvalitāte, 6) klimats, 7) pazemes ūdeņi, 8) virszemes ūdeņi, 9) kultūrvēsturiskās vērtības, 10) vides riski, kā arī vibrācijas un elektromagnētiskā lauka iedarbība. Kā kritēriji IVN tiek izmantots vēja elektrostaciju parka ietekmes vides aspektu atbilstības vērtējums:

- *valsts normatīvo aktu prasībām* (robežlielumiem, piemēram, vides troksnim) vai prasībām, kas ierobežo konkrētu objektu veidu izmantošanu, piemēram, kultūras mantojuma un īpaši aizsargājamo dabas objektu aizsardzība un saglabāšana u.tml.), ja tādi noteikti valsts normatīvajos aktos;
- *citu Eiropas valstu standartiem un/vai vadlīnijām, pieredzei*, nosakot vai ietekmes novērtējumos izmantojot specifiskus robežlielumus, pieļaujamos līmeņus u.tml. (piemēram, zemas frekvences troksnim, mirgošanas efektam), kas nav noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

SIVN apjoma noteikšanas etapā secināts, ka lokālplānojumos no jauna tiek plānota tikai tāda teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, kas nepieciešama vēja parka attīstības nodrošināšanai, tās būtiskā ietekme uz vidi tiek vērtēta IVN procesā un tādēļ SIVN papildus IVN iekļautajam jaunu vides aspektu un kritēriju izdalīšana nav nepieciešama. Lokālplānojumu TIAN prasības noteiktas attiecībā uz dabas un kultūrvēsturiskā matojuma aizsardzību, mirgošanas efekta ietekmes ierobežošanu un vides risku mazināšanu.

- 2) **Esošās situācijas un nulles scenārija novērtējums:** esošās situācijas un problēmu raksturojums sniegts atbilstoši identificētajiem būtiskās ietekmes uz vidi aspektiem, t.i. raksturojot lokālplānojumu teritorijas dabas apstākļus, dabas vērtības un vides kvalitāti, to ietekmējošos faktorus. Iespējamās izmaiņas, ja lokālplānojumi netiktu īstenoti, jeb t.s.

nulles scenārija vērtējums sniegts, ņemot vērā esošo situāciju, pieņemot, ka lokālplānojumu risinājumi (vēja parka attīstība) netiek ieviesti.

- 3) **Paredzētās darbības novērtējums.** Vides pārskata izstrādātāju viedoklī, SIVN ietvaros, kad jau ir veikts novērtējums par paredzēto darbības ietekmi uz vidi un nav identificētas citas gaidāmās ietekmes lokālplānojumos, vides ietekmes novērtējums balstās uz IVN rezultātiem. Šajā kontekstā SIVN vērtē gan IVN procesa, gan plānošanas procesa vienlaicīgo ietekmi, kā arī detalizēti analizē lokālplānojumu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus. Ietekmju novērtējumā tiek norādītas tiešās, netiešās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un kumulatīvās ietekmes.

Tiešās ietekmes novērtējumā tiek analizētas izmaiņas, kas notiek tieši un nekavējoties, īstenojot lokālplānojumu, un kuru rezultātā tiek ietekmēta apkārtējā vide. Šādas ietekmes bieži rodas no tiešas cilvēku darbības, piemēram, infrastruktūras būvniecības, zemes izmantošanas maiņas vai citiem projektēšanas un plānošanas procesiem, kas tieši ietekmē fizisko vidi, piemēram, augsni, ūdeni, gaisu vai bioloģisko daudzveidību. Šajā gadījumā ir svarīgi izvērtēt iespējamās efektus, kas var radīt pastāvīgas izmaiņas ekosistēmās un vietējā biotopā.

Savukārt **netiešās ietekmes** ir saistītas ar izmaiņām vides stāvoklī, kas tiek radītas caur citiem faktoriem vai starpniekiem, piemēram, sociālās, ekonomiskās vai politiskās pārmaiņas, kas, savukārt, var novest pie vides kvalitātes izmaiņām ilgtermiņā. Tās var būt saistītas ar transporta plūsmu izmaiņām, ekonomisko aktivitāšu pieaugumu vai samazinājumu, vai arī ar cilvēku uzvedības maiņu, kas maina resursu patēriņu vai vides pārvaldību.

Pozitīvās ietekmes parasti ir mērķētas uz vides kvalitātes uzlabošanu, kas var ietvert bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, aizsargāto teritoriju paplašināšanu, gaisa un ūdens piesārņojuma samazināšanu, kā arī dabas resursu efektīvāku izmantošanu. Tās veicina ekosistēmu ilgtspējību un sabalansētu attīstību, tādējādi sniedzot labumu gan vietējai, gan plašākai sabiedrībai.

Negatīvās ietekmes, savukārt, bieži noved pie vides kvalitātes pasliktināšanās. Tas var ietvert piesārņojuma palielināšanos, ūdens un gaisa kvalitātes pasliktināšanos, bioloģiskās daudzveidības zudumu vai teritoriju degradāciju. Šāda veida ietekmes var palielināt slodzi uz vidi un izraisīt negribētas sekas, kas ietekmē gan cilvēku veselību, gan dabas resursus. Šajā kontekstā ir svarīgi novērtēt un plānot pasākumus, lai samazinātu šo negatīvo ietekmi un novērstu ilgtermiņa zaudējumus.

Īslaicīgās ietekmes ir tās, kas rodas īsā laika periodā un bieži vien saistītas ar konkrētiem, laika ziņā ierobežotiem notikumiem. Tās var ietvert darbības, kas tiek īstenotas, piemēram, būvdarbu laikā, infrastruktūras būvniecībā vai pārvietošanās procesā, kad īslaicīgi tiek radītas vides pārmaiņas, piemēram, palielināts trokšņa līmenis, īslaicīgs piesārņojums vai kustība zemes virsmā. Šādas ietekmes bieži ir pagaidu rakstura un tiek novērstas līdz ar projekta pabeigšanu vai citu aktivitāšu pārtraukšanu.

Ilgtermiņa ietekmes, savukārt, saglabājas ilgstoši pēc plānošanas risinājumu ieviešanas un bieži vien rada ilgtermiņa pārmaiņas vides stāvoklī. Tās var ietvert būtiskas izmaiņas ekosistēmu funkcionēšanā, bioloģiskajā daudzveidībā, ūdens resursos vai citās dabas sastāvdaļās. Šādas ietekmes ir saistītas ar ilgtermiņa būvniecības projektiem, teritoriju pārveidi vai jaunu infrastruktūras risinājumu ieviešanu, kuru sekas var saglabāties vairākus gadus vai pat gadu desmitus pēc to ieviešanas.

Vides pārskatā tiek iekļauts **plānošanas alternatīvu salīdzinājums**, lai izvērtētu dažādu plānojumu un risinājumu ietekmi uz vidi. Šis salīdzinājums palīdz noteikt, kuras alternatīvas var radīt vismazāko negatīvo ietekmi un kuru īstenošana būtu vispiemērotākā konkrētajam reģionam vai teritorijai. Salīdzinot dažādas iespējas, tiek ņemti vērā gan īslaicīgie, gan

ilgtermiņa efekti, kas ļauj pieņemt informētus lēmumus par to, kādā veidā attīstīt konkrēto teritoriju, lai mazinātu potenciālos vides riskus un maksimāli izmantotu pieejamos resursus ilgtspējīgā veidā.

- 4) **Pasākumi negatīvas ietekmes mazināšanai vai novēršanai un monitoringa pasākumi.** Nepieciešamie pasākumi identificēti IVN ziņojumā, turpmāk IVN procesā, saņemot EVA atzinumu par IVN ziņojumu, tie tiks iekļauti iepriekšminētajā atzinumā.

Vides pārskatā sniegts īss apkopojums par pasākumiem, to ieviešanu IVN un lokālplānojuma izstrādes procesā, kā arī pasākumiem, kas ieviešami lokālplānojumu īstenošanas laikā.

- 5) **Sabiedrības informēšana un konsultācijas.** Apraksts Vides pārskata 2.2. nodaļā tiks papildināts pēc sabiedriskās apspriešanas beigām)

2.2. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

(nodaļa tiks papildināta pēc sabiedriskās apspriešanas beigām)

3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Uz lokālplānojumiem un tajos plānotajiem risinājumiem attiecas starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas pieņemti saistībā ar vides kvalitātes, klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības jomā, jo paredzētās darbības IVN procesā, uz ko galvenokārt ir balstīts šis SIVN vērtējums, ir secināts, ka lokālplānojumu risinājumu ietekme ir sagaidāma šajos vides aspektos.

3.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Starptautiskie un nacionālie mērķi vides aizsardzības jomā, kas ietverti noslēgtajās starpvalstu Konvencijās, Eiropas Savienības politikas dokumentos, noteiktas nacionālajos politikas dokumentos, ir jāņem vērā gan veicot SIVN un Vides pārskata sagatavošanu, gan Lokālplānojuma ieviešanas periodā.

1. **ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030**, pieņemta 12.08.2015., ietver 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus un 169 apakšmērķus, kuru sasniegšana palīdzētu mazināt nabadzību un nodrošināt ilgtspējīgu pasaules attīstību. Šie mērķi ir izvērtēti trīs dimensijās: ekonomika, sociālie aspekti un vide.

ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030 ietver vairākus mērķus, kas var būt svarīgi attīstot vēja parkus un vērtējot to potenciālo ietekmi:

- *Atjaunojamie enerģijas avoti*: Programma sekmē atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu kā vienu no galvenajiem veidiem, kā samazināt oglekļa emisijas un mazināt klimata pārmaiņu ietekmi.
- *Vides aizsardzība un bioloģiskā daudzveidība*: Programma ierosina pasākumus, kas veicina vides aizsardzību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Vēja parku attīstībā ir svarīgi ņemt vērā šīs vides aizsardzības prasības, lai minimizētu ietekmi uz dzīvotnēm un bioloģisko daudzveidību.
- *Pieejamā un tīra enerģija*: Programmā likts uzsvars uz pieejamās un tīrās enerģijas nodrošināšanu visiem. Vēja parki var būt nozīmīgs elements šajā kontekstā, nodrošinot ilgtspējīgu enerģijas piegādi un samazinot atkarību no fosilajiem kurināmajiem.

2. **Eiropas vides politika** balstās uz četriem pamatprincipiem. Piesardzības princips nosaka, ka, ja pastāv iespējamība, ka cilvēku darbība var radīt negatīvas sekas videi, ir jāveic preventīvi pasākumi, lai novērstu potenciālos riskus. Preventīvās darbības princips uzsver, ka jāveic pasākumi, lai novērstu piesārņojumu un kaitējumu videi jau pirms to rašanās, piemēram, ar emisiju kontroli un ilgtspējīgu resursu izmantošanu. Piesārņotājs maksā princips paredz, ka atbildība par vides piesārņojumu jāuzņemas tiem, kas to rada, sedzot izmaksas, kas saistītas ar sakopšanu un vides atjaunošanu. Savukārt piesārņojuma izcelsmes novēršanas princips liek novērst piesārņojuma radīšanu jau tās izcelsmē, izmantojot tehnoloģiskos uzlabojumus un ilgtspējīgu ražošanu. Kopumā šie principi veicina ilgtspējīgu attīstību un vides aizsardzību Eiropā.
3. Atjaunotajā **Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības stratēģijā**, akceptētā ES Padomē 06.10.2006., noteikts mērķis saglabāt Zemes spēju uzturēt dzīvību visā tās daudzveidībā, ņemot vērā, ka planētas dabas resursi ir ierobežoti. Stratēģija ievēro augstu vides aizsardzības līmeni, mērķējot uz vides kvalitātes uzlabošanu, vides piesārņojuma mazināšanu un ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, lai samazinātu saikni starp ekonomikas izaugsmi un vides degradāciju.

Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības stratēģija ietver dažādus aspektus, kas attiecināmi uz vēja parku attīstību:

- *Vides aizsardzība un resursu ilgtspējīga izmantošana*: Stratēģija veicina vides aizsardzību un resursu ilgtspējīgu izmantošanu, tādējādi vēja parku attīstībā jāievēro principi, kas veicina dabas resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu.
 - *Klimata pārmaiņu mazināšana un klimatneitrāla ekonomika*: Stratēģija tiecas uz klimatneitrālu ekonomiku un klimata pārmaiņu mazināšanu. Tādēļ vēja parku attīstība varētu ietvert pasākumus, kas veicina atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu un samazina atkarību no fosilajiem kurināmajiem.
 - *Iedzīvotāju labklājība un sociālās tiesiskuma veicināšana*: Stratēģija uzsvēr iedzīvotāju labklājību un sociālo taisnīgumu. Vēja parku attīstībā jāņem vērā iedzīvotāju iesaistišana, sociālo ietekmi uz vietējo kopienām un ilgtspējīgu attīstību, kas nodrošina sociālo tiesiskumu.
4. ES vispārējā politiskā virzība un prioritātes ir noteiktas **ES Stratēģiskajā programmā 2019. - 2024. gadam**, kas pieņemta 20.06.2019 ietver vairākus svarīgus aspektus, kas attiecināmi uz vēja parku attīstību:
- *Klimatneitrāla ekonomika*: Akcentēts mērķis veidot klimatneitrālu ekonomiku. Vēja parki, kā atjaunojamo enerģijas avotu veids, spēj ievērojami palīdzēt samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, veicinot ilgtspējīgu enerģijas ražošanu.
 - *Zaļā un ilgtspējīga attīstība*: programmā uzsvērts, ka Eiropas Savienībai ir jāveido zaļa, ilgtspējīga un sociāli taisnīga ekonomika.
 - *Inovācijas un tehnoloģiju attīstība*: ES stratēģiskajā programmā akcentēta inovāciju un tehnoloģiju attīstība, lai veicinātu jaunu, efektīvāku enerģijas ražošanas un uzglabāšanas tehnoloģiju izmantošanu. Vēja parki var būt daļa no šīs inovatīvās pieejas, piedāvājot modernas tehnoloģijas atjaunojamās enerģijas ražošanai.

Minētie punkti norāda, ka ES Stratēģiskajā programmā 2019. - 2024. gadam ir skaidra vēlme un prioritāte veicināt ilgtspējīgu un zaļu attīstību, kurā vēja parki var spēlēt svarīgu lomu, nodrošinot ilgtspējīgu enerģētiku un mazinot vides ietekmi.

3.1.1. Vides aizsardzības mērķi klimata pārmaiņu jomā

1. **Pirmais vispārējais nolīgums cīņai pret klimata pārmaiņām (Parīzes nolīgums)** (pieņemts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (UNFCCC) Pušu konferences 21.sesijā (COP 21) 2015.gada decembrī). Nolīguma mērķi:
 - noturēt pasaules vidējās temperatūras pieaugumu būtiski zem 20C robežas (un censties to ierobežot 1,50C robežās);
 - sekmēt investīciju novirzi saskaņā ar oglekļa mazietilpīgu un pret klimata pārmaiņām noturīgu attīstību;
 - uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm un sekmēt noturīgumu pret klimata pārmaiņām;
 - sasniegt līdzsvaru starp antropogēnajām siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām un SEG emisiju uztveršanu 21.gs. II pusē.
2. **ES stratēģija par pielāgošanos klimata pārmaiņām**, kas publicēta 2013. gadā, uzstāda trīs galvenos mērķus dalībvalstīm:
 - Veicināt dalībvalstu pielāgošanos klimata pārmaiņu ietekmei;
 - Sniegt ieguldījumu klimatneitralitātei ES līmenī;
 - Ņemt vērā apdomīgāku lēmumu pieņemšanu, kas atbilst pielāgošanās mērķiem.

3. **ES klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam no 2020. līdz 2030. gadam**, kas publicēts 2014. gadā, apņemas sasniegt vairākus mērķus līdz 2030. gadam:
 - samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 40% salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni;
 - uzlabot energoefektivitāti par 27%;
 - palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru līdz 27% no kopējā enerģijas patēriņa.
4. **Eiropas ilgtermiņa stratēģisks redzējums "Tīra planēta - visiem!"**, kas publicēts 2018. gadā, veicina ceļu uz klimatneitrālu ekonomiku līdz 2050. gadam.
5. **Eiropas zaļais kurss**, kas pieņemts 2019. gadā, ir jauna izaugsmes stratēģija, kas vēlas Eiropu pārvērst par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar modernu, resursu efektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku. Tā ietver mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu neto emisijas līdz nullei līdz 2050. gadam.
6. **Eiropadomes secinājumi par klimata pārmaiņām**, kas pieņemti 2019. gada decembrī, apliecina Eiropadomes apņemšanos sasniegt klimatneitrālu ES līdz 2050. gadam.
7. **Eiropas 2030.gada klimata politikas ieceru kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē iedzīvotāju labā**. Publicēta 2020. gadā, šis dokuments ierosina konkrētus pasākumus, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas visos ekonomikas sektoros un palielinātu ES ieguldījumu Parīzes nolīgumā.

Latvijā, īstenojot ANO un ES mērķus klimata pārmaiņu jomā, sagatavoti:

1. Ministru kabinetā apstiprināts plāns "Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam" (MK 17.07.2019. rīkojums Nr.380);
2. Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030.gadam (MK 04.02.2020. rīkojums Nr.46);
3. "Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam" (MK 28.01.2020. sēdes protokols Nr.4).

3.1.2. Vides aizsardzības kvalitātes mērķi gaisa kvalitātes jomā

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai Programma "Tīru gaisu Eiropā". Programmā noteikti gaisa kvalitātes politikas mērķi 2030.gadam salīdzinājumā ar 2005. gadu:

- ietekme uz sabiedrības veselību (priekšlaicīga nāve daļiņu un ozona ietekmē) – samazinājums par 52%;
- ekosistēmu platība, kurā pārsniegtas eutrofikācijas robežvērtības – 35 %.

3.1.3. Vides aizsardzības mērķi bioloģiskās daudzveidības jomā

1. **Konvencija par bioloģisko daudzveidību** (Riodežaneiro konvencija, 1992. gads) ir starptautisks nolīgums, kas vērsts uz bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu. Attiecībā uz vēja parku attīstības projektiem, no šīs konvencijas var izcelt trīs galvenos punktus:
 - *Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana*: dokuments uzsver nepieciešamību saglabāt bioloģisko daudzveidību, kas ietver gan savvaļas floru un faunu, gan to dzīvotnes un to atjaunošanas spējas.
 - *Ilgspējīga izmantošana un resursu pārvaldība*: Konvencija aicina uz ilgtspējīgu resursu izmantošanu, kas ietver arī zemes un ūdens izmantošanu vēja parku

izvietojšanai. Ir svarīgi, lai šādi projekti ietvertu plašas konsultācijas ar vietējām kopienām un novērtētu to ietekmi uz ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību.

- *Vietējās kopienas un tradicionālās zināšanas:* dokuments aicina veicināt sadarbību ar vietējām kopienām. Šāds pieejas veids palīdz veidot projekta ilgtspējīgu risinājumu, kas respektē vietējo kultūru un tradīcijas, kā arī sniedz ieguvumus vietējai ekonomikai.
2. **ES Biodaudzveidības stratēģija periodam līdz 2030.gadam (20.05.2020.).** Stratēģija ir ilglaicīgs plāns, kas vērsts uz dabas aizsardzību un ekosistēmu izpostīšanas ierobežošanu. Tā ir Eiropas zaļā kursa svarīgākais dokuments.
- *Mērķi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai:* dokuments uzskata bioloģisko daudzveidību par svarīgu resursu un aicina veicināt to ilgtspējīgu izmantošanu. Tiek izvirzīti konkrēti mērķi aizsargāt un atjaunot ekosistēmas, nodrošinot to ilgtermiņa saglabāšanu.
 - *Piesardzības princips un ekosistēmu atjaunošana:* Stratēģija iekļauj piesardzības principu, kas paredz novērst un samazināt bioloģiskās daudzveidības zudumus. Tiek akcentēta arī vajadzība pēc ekosistēmu atjaunošanas, lai kompensētu dabas dzīvotņu iznīcināšanu un degradāciju.
 - *Sadarbība ar vietējām kopienām un citām ieinteresētajām pusēm:* Stratēģija veicina aktīvu sadarbību ar vietējām kopienām, valsts un privātajiem sektoriem, lai sasniegtu kopīgus mērķus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Tieši šāda pieeja nodrošina, ka stratēģija ir plaši integrēta un ņem vērā dažādus interešu grupu viedokļus un vajadzības.

3.1.4. Mērķi ainavu aizsardzības jomā

Eiropas ainavu konvencija (Florence, 2000) galvenokārt vērsta uz ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu Eiropā. Attiecībā uz vēja parku attīstības projektiem var izcelt trīs galvenos punktus no šī dokumenta:

1. *Ainavu aizsardzība un pārvaldība:* Konvencija veicina sadarbību un koordināciju starp dalībvalstīm, lai aizsargātu un pārvaldītu Eiropas ainavas. Tā uzskata, ka ainavas ir svarīgs kultūras un ekoloģiskais resurss, kuru ir jā saglabā un jāattīsta saskaņā ar ilgtspējīgu plānošanu.
2. *Ainavu plānošana un attīstība:* Konvencija iedrošina dalībvalstis izveidot ilgtspējīgu ainavu plānošanas politiku, kas ņem vērā dažādas ainavas vērtības, tostarp dabas un cilvēka radītas ainavas. Tādējādi vēja parku attīstības projektiem būtu jāievēro šīs politikas principi, lai minimizētu negatīvo ietekmi uz ainaviskajām vērtībām.
3. *Ekoloģiskās un sociālās ietekmes novērtējums:* Konvencija ieteic novērtēt vēja parku attīstības projekta ietekmi uz ainaviskajām vērtībām, ekoloģisko stāvokli un sabiedrības labklājību. Tas ietver konsultācijas ar vietējām kopienām, ekspertiem un ieinteresētajām pusēm, lai panāktu labākos risinājumus, kas ņem vērā visus aspektus.

ES vides politikas mērķi ir noteikti tās normatīvajos aktos (direktīvās un regulās), tie pārņemti Latvijas normatīvajos aktos un arī ir jāņem vērā ieviešot Lokālplānojumu.

Kontekstā ar Lokālplānojuma risinājumu ietekmi, ekspluatējot vēja elektrostacijas, jāuzsver šādas direktīvas un valsts normatīvie akti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 008/50/EK par gaisa

kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai. Direktīvu prasības iekļautas likumā „Par piesārņojumu” (2001.) Direktīvas prasības ir iekļautas Ministru kabineta 25.10.2005. noteikumos Nr.804 „Noteikumi par augšnes un grunts kvalitātes normatīviem”.

- Vides trokšņa jomu, kas ir saistīta ar vēja elektrostaciju darbības ietekmi, regulē Ministru kabineta 07.01.2014. noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”.
- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību pieņemta 1992. gadā (Biotopu direktīva), un Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību pieņemta 1979. gadā. Šo direktīvu mērķis ir veicināt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas floru un faunu dalībvalstu teritorijās. Direktīvu prasības ir iestrādātas Latvijas likumos, tostarp Sugu un biotopu likumā un likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī saistītajos Ministru kabineta noteikumos.

3.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Latvija2030)

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija Latvija2030 ir vērsta uz ilgtermiņa valsts attīstības nodrošināšanu, kas balstīta uz ilgtspējību, ekoloģisko līdzsvaru un sociālo atbildību. Stratēģijas mērķis ir padarīt Latviju par vadošo valsti Eiropas Savienībā dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Tas tiek īstenots, veidojot viedas politikas un iniciatīvas, kas iekļauj dažādus aspektus – no dabas resursu pārvaldības līdz ilgtspējīga dzīvesveida popularizēšanai un vides aizsardzības stiprināšanai.

Latvija2030 paredz prioritāros rīcības virzienus, kuros ir īpaša uzmanība pievērsta dabas kapitāla pārvaldībai un ekosistēmu pakalpojumu tirgus instrumentu izveidei, kas ļaus efektīvi kapitalizēt dabas resursus, vienlaikus saglabājot un vairojot šo resursu vērtību ilgtermiņā. Tādējādi tiek uzsvērta gan ekonomiskā izaugsme, gan vides aizsardzība, radot līdzsvarotu pieeju, kas atbalsta Latvijas attīstību kā ilgtspējīgas valsts.

Saistībā ar lokālplānojumu risinājumiem Latvija2030 mērķis ir nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, kas ietver pašu energoresursu ražošanas palielināšanu un integrāciju Eiropas Savienības enerģētikas tīklos. Šajā kontekstā būtisks elements ir arī atjaunojamo energoresursu attīstība, īpaši vēja, saules un biomasas enerģijas potenciāla izmantošana, kas sniedz iespējas samazināt atkarību no fosilajiem energoresursiem un veicināt tīras enerģijas ražošanu vietējā mērogā.

Latvija2030 stratēģijā ir definēti konkrēti mērķi siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšanai un atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšanai. Tā mērķis ir **līdz 2030. gadam sasniegt, ka atjaunojamo energoresursu īpatsvars bruto enerģijas galapatēriņā ir vismaz 50%**. Šis mērķis ir ne tikai vides ilgtspējas nodrošināšanas jautājums, bet arī svarīgs solis, lai sasniegtu Eiropas Savienības klimata politikas prasības un iegūtu ilgtermiņa ieguvumus enerģētikas sektorā.

Vēja parki, kā viens no nozīmīgākajiem atjaunojamās enerģijas avotiem, spēlē izšķirošu lomu šī mērķa sasniegšanā. Attīstot vēja enerģijas infrastruktūru, Latvija ne tikai samazina atkarību no importētās enerģijas, bet arī veicina vietējās enerģijas ražošanas jaudu attīstību, veicinot tehnoloģisko inovāciju. Tāpat vēja enerģija ir tīrs un videi draudzīgs enerģijas avots, kas neizraisa emisijas un palīdz cīnīties pret klimata pārmaiņām, kas ir būtisks elements Latvijas ilgtspējīgajā attīstībā.

Tādējādi Latvija2030 stratēģija skaidri iezīmē ceļu uz zaļāku un ilgtspējīgāku enerģētikas nākotni, kur vēja parki ir viens no galvenajiem instrumentiem enerģētikas pārveidošanā un valsts ekonomikas attīstībā. Atjaunojamo energoresursu attīstība ne tikai palīdzēs Latvijai sasniegt savus vides mērķus, bet arī veidos pamatu ilgtspējīgai un konkurētspējīgai enerģētikas sistēmai nākotnē.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam

Latvijas Nacionālā attīstības plāna sauklis ir "Paradumu maiņa – ceļš uz attīstību!". NAP2027 nosaka četrus stratēģiskos mērķus: 1) produktivitāte un ienākumi, 2) vienlīdzīgas iespējas, 3) sociālā uzticēšanās un 4) reģionālā attīstība. Saistībā ar vides politiku un lokālplānojuma risinājumiem īpaši svarīga ir NAP2027 prioritāte "Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība" un tās rīcības virziens "Daba un vide – 'Zaļais kurss'". Šim rīcības virzienam noteikti trīs mērķi:

- oglekļa mazietilpīga, resursu efektīva un klimatnoturīga attīstība, lai sasniegtu nacionālos klimata, enerģētikas, gaisa piesārņojuma samazināšanas, ūdeņu kvalitātes uzlabošanas un atkritumu apsaimniekošanas mērķus, nodrošinātu vides kvalitātes uzlabošanu un veicinātu ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses, balstoties zinātniskajos pētījumos.
- vides, ilgtspējīgas dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu, sabiedrības atbalstu un sadarbību starp valsti un iedzīvotājiem lēmumu pieņemšanā.

NAP2027 nosaka arī uzdevumus SEG emisiju samazināšanai, izmantojot tehnoloģijas klimata pārmaiņu mazināšanai, un veicinot oglekļa dioksīda piesaistes pieaugumu virzībā uz klimatnoturīgu ekonomikas attīstību. Plānā noteikts, ka SEG emisiju intensitāte jāsamazina līdz 292 t CO₂ ekv. uz milj. EUR līdz 2030. gadam.

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam

Plāns nosaka Latvijas ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas pamatprincipus, mērķus un rīcības virzienus turpmākajiem desmit gadiem. Tā mērķis ir veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību, uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, balstoties uz tirgus principiem. Plāns paredz SEG emisiju samazināšanu un atjaunojamo energoresursu (AER) ražošanas apjoma palielināšanu.

Līdz 2030. gadam no AER saražotās elektroenerģijas īpatsvars jāsasniedz vismaz 67%, galvenokārt veicinot vēja elektrostaciju, bet arī saules PV staciju ražošanas apjomu pieaugumu.

Vides politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam

Vides politikas pamatnostādņu mērķi ir saskaņoti ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam un Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam. Šo pamatnostādņu izpildi nodrošina vairāki politikas rīcības dokumenti atsevišķās jomās, kas nosaka detalizētus vides mērķus. Saistībā ar lokālplānojuma risinājumu ietekmi ir noteikti šādi galvenie mērķi:

Joma	Apakšmērķis
Klimata pārmaiņas	- nodrošināt Latvijas virzību uz klimatneitralitātes sasniegšanu - veicināt klimatnoturīgumu un pielāgošanos klimata pārmaiņām
Gaisa kvalitāte un vides troksnis	- gaisa resursu kvalitātes aizsardzība un uzlabošana, lai veicinātu sabiedrības veselību un labklājību, kā arī ekosistēmu kvalitāti; - novērtēt vides trokšņa ietekmi uz iedzīvotājiem, pilnveidojot vides trokšņa kartēšanu un rīcības plānu izstrādi
Bioloģiskā daudzveidība	- bioloģiskās daudzveidības, tajā skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu, un vērtīgo ainavu saglabāšana - dabas kapitāla saglabāšana un pārvaldība – ekosistēmu pakalpojumi, degradētās ekosistēmas, dabas kapitāls ražošanai

<i>Joma</i>	<i>Apakšmērķis</i>
Iekšzemes ūdeņi un Baltijas jūra	- plūdu riska un erozijas samazināšana - droša ūdens resursu izmantošana, nelietderīga patēriņa samazināšana un dūņu lietderīgas izmantošanas palielināšana - virszemes ūdeņu un jūras vides stāvokļa uzlabošana - piesārņojuma samazināšana virszemes ūdeņos un jūras vidē

4. LOKĀLPLĀNOJUMU TERITORIJU VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

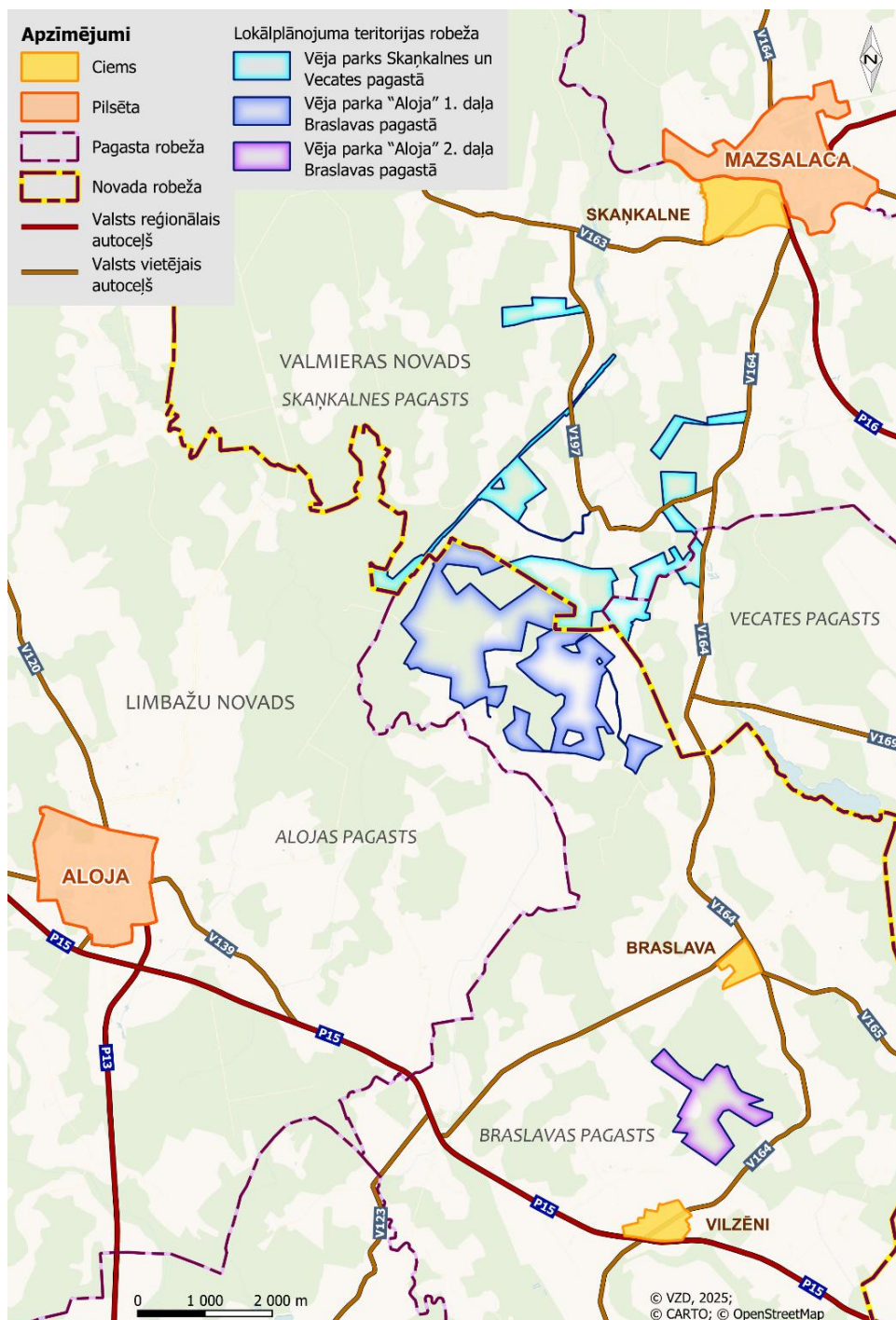
Lokālpārplānojumu teritorijas ir divas daļas no plānotā vēja parka "Aloja", kas plānots Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Braslavas pagastā.

Ņemot vērā, ka plānotā vēja parka teritorija atrodas divu pašvaldību administratīvajās teritorijās un zemes vienības nav teritoriāli saistītas, vēja parka attīstībai tiek izstrādāti trīs atsevišķi lokālpārplānojumi, no kuriem divi – Limbažu novada teritorijā (kuriem sagatavots šis Vides pārskats) un viens Valmieras novada teritorijā (5.attēls).

Lokālpārplānojumu teritorijas viedo divas savstarpēji teritoriāli atrautas platības Limbažu novada Braslavas pagastā.

5.attēls. Lokālpārplānojumu teritoriju novietojums

[pamatne: Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras topogrāfiskā karte M 1:50 000]

4.1. PIRMĀS DAĻAS LOKĀLPLĀNOJUMA TERITORIJA

Pirmās daļas lokālplānojuma teritorija atrodas Limbažu novada ziemeļrietumu malā, pie robežas ar Valmieras novadu, starp Aloju un Mazsalacu. Tuvākās pilsētas ir Mazsalaca, kas atrodas ~6 km attālumā ziemeļaustrumu virzienā un Aloja ~5 km dienvidrietumu virzienā.

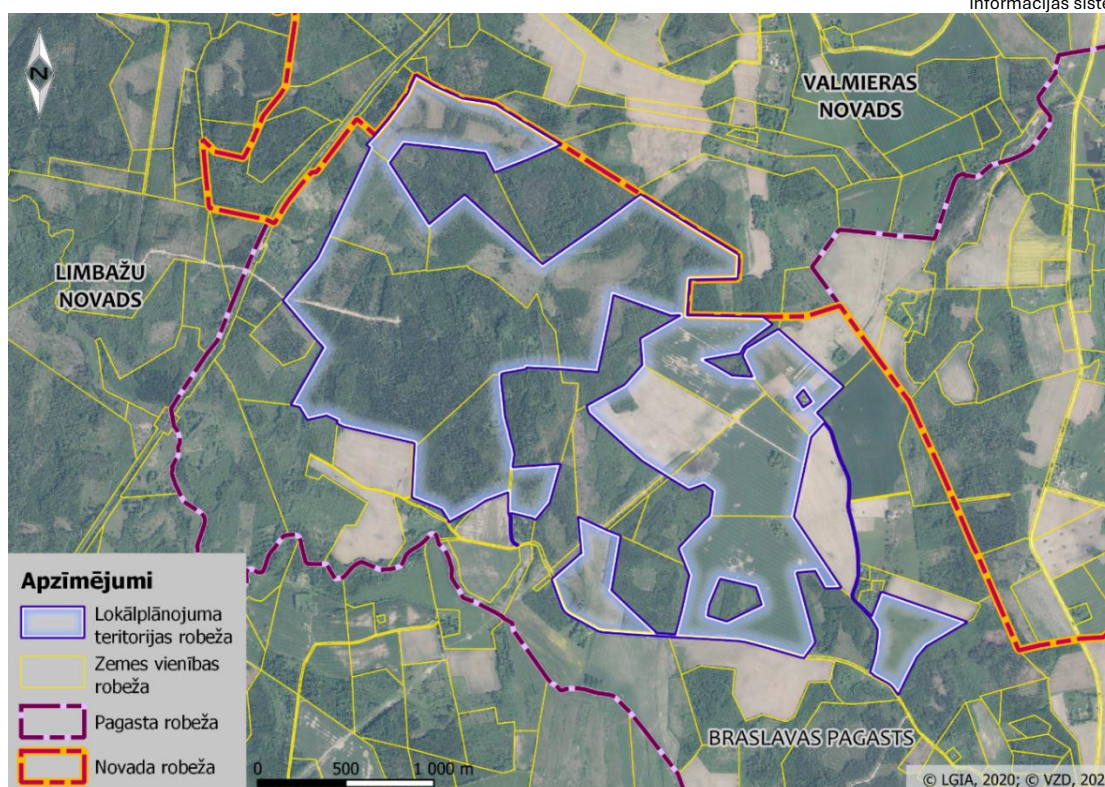
Lokālplānojuma teritorijā iekļautas **16 zemes vienības** (1.tabula un 6.attēls) ar kopējo platību **~466 ha**.

1.tabula. Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā ietilpstošās zemes

Nr. p.k.	Īpašuma nosaukums	Kadastra Nr.	Zemes vienības kadastra apzīmējums	Platība (ha)
1.	Buķi	66440010016	66440010114	6.9
2.	Mežkunģēni-Vecskulte	66440010096	66440010096	1.6
3.	Veseri	66440010001	66440010001	76.3
4.	Skultes 1	66440010066	66440010066	25.7
5.	Lielsanči	66440010065	66440010157	33.6
6.	Zaļauskas	66440010068	66440010068	29.6
7.	Dzintari	66440020015	66440010069	14.81
8.	Ziemeļi	66440010100	66440010064	27.2
9.	Vecsanči	66440010061	66440010159	46.16
10.	Egliši	66440010102	66440010102	24
11.	Branču mežs	66440010089	66440010091	112.29
12.	Vecskultes	66440010126	66440010126	17.1
13.	Vecgūras	66440010010	66440010010	27.8
14.	Vēži	66440010095	66440010095	1.15
15.	Kroļi	66440010038	66440010039	66.8
16.	Stūri – Zaļauska	66440010093	66440010093	4.6 iekļauta zemes vienības daļa

6.attēls. Pirmās daļas lokālplānojuma teritoriju veidojošās zemes vienības

[pamatne - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati]

Teritorijas reljefs salīdzinoši līdzens. Augstuma atzīmes lielākajā daļā teritorijas ap 60-65 m. Ziemeļu daļā neliels reljefa paaugstinājums īpašumā "Kaktiņi" bijušo ēku vietās. Teritorijas dienvidu daļā ūdensteces līges ielejas virzienā - reljefa pazeminājums.

No teritorijas kopējās platības vairāk nekā pusi (58.30%) veido mežsaimniecībā izmantojamās zemes, vairāk nekā trešdaļu - lauksaimniecības zemju platības (36.53%).

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem pēc zemes lietošanas veidiem teritorijas esoši zemes izmantošanas veidi ir:

- meži - 271.61 ha, jeb 58.30% no teritorijas;
- lauksaimniecībā izmantojamās zemes - 170.17 ha, 36.53%;
- zemes zem ceļiem – 9.43 ha, 2.02%;
- zeme zem ūdens objektiem – 5.29 ha, 1.14%;
- purvi - 1.6 ha, 0.34%;
- zeme zem ēkām un pagalmiem – 0.82 ha, 0.18%;
- zeme zem krūmāja – 0.31 ha, 0.07%;
- pārējās zemes veido 6.62 ha, 1.42%.

Platības ziņā plašākās mežu teritorijas atrodas teritorijas rietumu daļā - īpašumos "Branču mežs" (112.29 ha), "Veseri" (75.70 ha) un "Zaļauskas" (29.60 ha).

Plašākās lauksaimniecības zemju platības atrodas lokālplānojuma teritorijas austrumu pusē - īpašumos "Vecsanči" (44.89 ha), "Lielanči" (32.75 ha) un "Ziemeļi" (25.55 ha). Teritorijā atrodas vairākas ūdensnotekas un grāvji.

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem lokālplānojuma teritorijā **neatrodas ēkas**.

Nekustamā īpašuma "Branču mežs" zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440010091 reģistrēta būve - Branču trase (kadastra apzīmējums 66440010091001), kuras galvenais būves izmantošanas veids ir *lelas, ceļi un laukumi* (kods 2112).

Lokālplānojuma teritorijas apkārtnes teritorijas esošā izmantošana ir lauksaimniecības zemes, mežsaimniecībā izmantojamās zemes un atsevišķas viensētas.

Piekļuve lokālplānojuma austrumu daļai nodrošināta no valsts vietējā autoceļa V164 *Igaunijas robeža (Ramata) - Mazsalaca - Vilzēni - Dikļi* un pašvaldības ceļiem *Mežkuņģēni-Veckulte* un *Stūri - Zaļauska*, kas savieno teritoriju ar valsts vietējo autoceļu V164.

Valsts vietējais autoceļa V164 ziemeļos savienojas ar valsts reģionālo autoceļu P16 *Valmiera - Matīši - Mazsalaca* un dienvidu pusē ar valsts reģionālo autoceļu P15 *Ainaži - Matīši*.

Satiksmes intensitāte valsts vietējā autoceļā V164 ir ap 370 automašīnām diennaktī. Valsts reģionālajā autoceļā P16 vidējā satiksmes intensitāte ir ap 3600 automašīnām diennaktī, autoceļā P15 - 1050 automašīnas diennaktī³.

³ VSIA "Latvijas Valsts ceļi" satiksmes intensitātes dati, <https://lvceli.lv/celu-tikls/statistikas-dati/satiksmes-intensitate/>

4.2. OTRĀS DAĻAS LOKĀLPLĀNOJUMA TERITORIJA

Otrās daļas lokālplānojuma teritorija atrodas Limbažu novada ziemeļrietumu malā, netālu no robežas ar Valmieras novadu, starp Braslavu, Vīlzeni un Urgu. Tuvākās pilsētas ir Mazsalaca, kas atrodas ~12 km attālumā Z virzienā un Aloja ~8 km ZR virzienā.

Lokālplānojuma teritorijā iekļautas **8 zemes vienības** (2.tabula un 7.attēls) ar kopējo platību **~115.9 ha**.

2.tabula. Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā ietilpstošās zemes vienības

Nr. p.k.	Nekustamā īpašuma nosaukums	Nekustamā īpašuma kadastra Nr.	Zemes vienības kadastra apzīmējums	Zemes vienības platība (ha)
1.	Rozītes	66440020038	66440020040	7.9
2.	Mežrozītes	66440020023	66440020058	9.3
3.	Paužas	66440040183	66440040183	9.23
4.	Purvēni	66440020005	66440020005	24.4
5.	Vecpurvēni	66440020010	66440020148	8.87
6.	Meža Pilsumi	66440040282	66440040279	21.13
7.	Bērzi	66440040061	66440040061	23.67
8.	Melderi	66440050062	66440040175	11.4

7.attēls. Otrās daļas lokālplānojuma teritoriju veidojošās zemes vienības

[pamatne - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati]

Teritorijas reljefs salīdzinoši līdzens. Augstuma atzīmes lielākajā daļā teritorijas ap 65-70 m vjl. Atsevišķi reljefa paaugstinājumi ziemeļu daļā.

No teritorijas kopējās platības lielāko daļu aizņem meža zemes (81.28%), lauksaimniecības zemju platības - 15.37%.

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem pēc zemes lietošanas veidiem teritorijas esoši zemes izmantošanas veidi ir:

- meži - 94.20 ha, jeb 81.28% no teritorijas;
- lauksaimniecībā izmantojamās zemes - 17.81 ha, 15.37%;
- zeme zem ūdens objektiem – 3.15 ha, 2.72%;
- zeme zem ēkām un pagalmiem – 0.39 ha, 0.34%;
- zemes zem ceļiem – 0.14 ha, 0.12%;
- zeme zem krūmāja – 0.08 ha, 0.07%;
- pārējās zemes – 0.13 ha, 0.11%.

Platības ziņā plašākās mežu teritorijas atrodas īpašumos "Purvēni" (24.4 ha), "Bērzi"(23.67 ha) un "Meža Pilsumi" (21.13 ha).

Lauksaimniecības zemju platības atrodas lokālplānojuma teritorijas austrumu un ziemeļu stūros - īpašumos "Paužas" (8.97 ha), "Vecpurvēni" (5.44 ha) un "Purvēni" (3.40 ha). Teritoriju šķērso ūdenstece Mažurka un vairākas ūdensnotekas un grāvji.

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem lokālplānojuma teritorijā **neatrodas ēkas**.

Lokālplānojuma teritorijas apkārtnes ziemeļu un rietumu pusē esošā izmantošana ir mežu teritorijas. Austrumu un dienvidu pusē - lauksaimniecības zemes un viensētas.

Piekļuve lokālplānojuma austrumu daļai nodrošināta no valsts vietējā autoceļa V164 *Igaunijas robeža (Ramata) - Mazsalaca - Vilzēni – Dikļi* un pašvaldības ceļa B-19 *Rūkumi – Zvaigznītes – Veismaņu ceļš*, kas savieno teritoriju ar valsts vietējo autoceļu V164.

Valsts vietējais autoceļa V164 ziemeļos savienojas ar valsts reģionālo autoceļu P16 *Valmiera - Matīši- Mazsalaca* un dienvidu pusē ar valsts reģionālo autoceļu P15 *Ainaži – Matīši*.

Satiksmes intensitāte valsts vietējā autoceļā V164 ir ap 370 automašīnām diennaktī. Valsts reģionālajā autoceļā P16 vidējā satiksmes intensitāte ir ap 3600 automašīnām diennaktī, autoceļā P15 - 1050 automašīnas diennaktī⁴.

⁴ VSIA "Latvijas Valsts ceļi" satiksmes intensitātes dati, <https://lvceļi.lv/celu-tikls/statistikas-dati/satiksmes-intensitate/>

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Lokālpilānojuma teritorija ir daļa no plānota vēja parka "Aloja" attīstībai paredzētās teritorijas, kurai vienlaikus ar teritorijas attīstības plānošanas procesu tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

Lokālpilānojumā tiek paredzēta tikai tāda teritorijas izmantošana, kas nepieciešama vēja parka attīstības nodrošināšanai.

Būtiskā ietekme uz vidi tiek vērtēta IVN procesā, un šajā kontekstā SIVN nosakāmie vides aspekti tiek izdalīti, pamatojoties uz IVN ietvaros vērtētajiem aspektiem.

- troksnis,
- mirgošanas efekta ietekme,
- īpaši aizsargājamas dabas teritorijas,
- bioloģiskā daudzveidība (īpaši aizsargājamas sugas un biotopi, sikspārņi, ornitofauna),
- ainava un vizuālā ietekme
- gaisa kvalitāte,
- klimats,
- pazemes ūdeņi,
- virszemes ūdeņi,
- kultūrvēsturiskās vērtības,
- vibrācijas,
- elektromagnētiskā lauka iedarbība.

Lokālpilānojuma TIAN prasības attiecībā uz teritorijas izmantošanu tiek noteiktas šādiem aspektiem: dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzība, mirgošanas efekta mazināšana un vides risku samazināšana.

6. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANA VAR IETEKMĒT UN TO VIDES STĀVOKLIS

Lokālpilānojumu risinājumi vēja parka "Aloja" attīstībai tieši ietekmēs lokālpilānojuma teritorijas, no ietekmes uz ainavu aspekta – arī plašāku apkārtni. Šajā nodaļā tiek raksturoti teritorijas dabas apstākļi, dabas teritorijas, vērtības un vides stāvoklis gan lokālpilānojuma teritorijā, gan tās tuvākajā apkārtnē.

Nodaļas sagatavošanā izmantoti dati no SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” 2024.gadā sagatavotā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojās un Braslavas pagastos" ietekmes uz vidi novērtējuma" ziņojuma.

6.1. DABAS APSTĀKĻI UN DABAS VĒRTĪBAS

6.1.1. Ģeoloģiskie, inženierģeoloģiskie un hidroģeoloģiskie apstākļi

Teritorija atrodas Ziemeļvidzemes zemienē, Burtnieka līdzenumā, ziemeļrietumos no Burtnieka ezera. Ziemeļvidzemes zemiene ir diverģentā tipa zemiene, kas izveidojusies ledāja plūsmas virzienā. Reljefu veido drumlinu lauki, kas veidojušies ledus masu izplūstošos apstākļos. Burtnieka drumlinu lauks ir lielākais Latvijā.

Burtnieku līdzenumam raksturīga plāna kvartāra sega ar biezumu no 10 līdz 20 metriem, ko veido ledāja nogulumi – grants, smilts, morēnas smilšmāls un mālsmilts, kā arī vietām pamatiežu atrauteņi. Zem kvartāra nogulumiem atrodas Vidusdevona Burtnieku un Arukilas svītu nogulumieži, kas ir teritorijas pamatieži. Apkārtnē raksturīgi morēnas nogulumi, reljefu veido morēnas pauguri, dauguļi un kēmi.

Teritorija ietilpst Gaujas upju baseinu apgabalā Salacas sateces baseinā un saskaņā ar VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" Meliorācijas kadastra informāciju lielākās ūdensteces, kas atrodas lokālplānojuma teritorijā un tās tuvumā, ir arī valsts nozīmes ūdensnotekas. Lokālplānojuma teritoriju vidusdaļā šķērso Langūpīte. Uz dienvidiem no lokālplānojuma teritorijas atrodas līģe, uz austrumiem - Ķirele.

Saskaņā ar veiktajiem gruntsūdens līmeņa modelēšanas datiem, **teritorijā gruntsūdens līmenis svārstās no 1-5 m dziļumam**. Gruntsūdeņu līmenis ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, piemēram, ģeoloģiskās uzbūves, reljefa, klimatiskajiem apstākļiem un sezonālajām izmaiņām. Dažādos gadalaikos līmenis var ievērojami mainīties, it īpaši pavasarī, kad kūst sniegs, un rudenī, kad ir intensīvākas nokrišņu epizodes. Ziemas periodā un sausā vasarā gruntsūdeņu līmenis parasti ir zemāks.

Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Zemes dziļu informācijas sistēmas datiem **lokālplānojumu teritorijās neatrodas derīgo izrakteņu atradnes**, tuvākās atrodas austrumu virzienā no lokālplānojuma teritorijas.

Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijai tuvākā smilts atradne – "Mežkungēni" (reģistrācijas Nr.B1086) atrodas dienvidu virzienā. Atralnē lokālplānojuma izstrādes laikā nenotiek derīgo izrakteņu ieguve. Pēdējā izpēte šajā atralnē veikta 1982. gadā un atradne definēta kā potenciāla *smilts* – *grants* ieguves vieta. Lielākā kūdras ieguves vieta un prognozēto resursu laukums lokālplānojuma teritorijas tuvumā ir "Sapatas purvs" (K16820), kas ir nevienmērīgas akumulācijas purvs. Kūdras ieguve Sapatas purva teritorijā uzsākta 1999.gadā. Sapatas purva atradnes tuvumā atrodas divi prognozēto resursu laukumi: "Žagari" (B1194, potenciāla smalkas smilts ieguves vieta) un potenciāla zemās kūdras un sapropeļa atradne "Saulītes" (K1329).

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijai tuvumā atrodas četri prognozēto resursu laukumi smilts ieguvei, kuriem nav izsniegtas derīgas pases – "Alksnāji" (B1087) smalkas smilts ieguves vieta, "Jaunjenči" (B1076) vidēja rupjuma, granšaina smilts, "Kalniņi"(B2735) smalkas smilts ieguves vieta, "Mežaiņi" (B1077) vidēji rupjas, smalkas smilts ieguves vieta, un viena potenciāla kūdras atradne "Vilzēnu, Ķīšu" (K1116)⁵.

Lokālplānojumu teritorijas atrodas Baltijas artēziskā baseina austrumu daļā un ietilpst Arukilas-Amatas (D₂₋₃ar – am) pazemes ūdens horizontu kompleksā. Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Vienotajā Vides informācijas sistēmas datiem, lokālplānojumu teritorijā un kilometra rādiusā ap tām nav reģistrēts neviens aktīvs ūdensapgādes urbums. Kilometra rādiusā reģistrēti vairāki ūdensapgādes urbumi, kuru statuss nav zināms vai arī tie ir neaktīvi .

Saskaņā ar Piesārņoto vietu pārvaldības sistēmu un Latvijas atvērto datu portāla informāciju **lokālplānojumu teritorijās neatrodas piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas**. Tuvākā potenciāli piesārņotā vieta ir bijušā kolhoza nelegālā atkritumu izgāztuve un dzīvnieku kapsēta "Solis" (reģistrācijas numurs 96848/2248). Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem izgāztuve izmantota no 1972.gada līdz 1992.gadam⁶.

Saskaņā ar Valsts vides dienesta uzturēto informācijas sistēmu par operatoriem izsniegtajām atļaujām piesārņojošo darbību veikšanai, lokālplānojumu teritorijās vai to tuvumā **netiek** veikta piesārņojoša darbība. Tuvākais uzņēmums, kam izsniegta piesārņojošās darbības atļauja, ir SIA "Alojas Saimniekserviss" (B kategorijas atļauja Nr. VA13IB0003 un Nr. VA15VL0191).

Saskaņā ar MK 21.01.2021. noteikumiem Nr. 46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts" tuvākais paaugstinātas bīstamības objekts lokālplānojuma teritorijai ir SIA "Astarte nafta" degvielas uzpildes stacija Nr.22 "Limbaži", kas atrodas Limbažu pilsētas teritorijā.

⁵ Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.

⁶ dati https://videscentrs.lv/gmc.lv/files/files/Par_centru/ES_projekti/PIELIKUMS_NR_2_Pasvaldibu_anketu_kopsavilkums.xls

6.1.2. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu sistēmā „Ozols” publicēto informāciju, lokālplānojumu teritorijas visā to platībā ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā– **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā**. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts nav *Natura 2000* teritorija.

Biosfēras rezervāta mērķis nacionālā un starptautiskā nozīmē ir sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā. Biosfēras rezervāts pārstāv starptautiski atzītas mērenajai mežu joslai raksturīgas sauszemes un Baltijas jūras piekrastes ekosistēmas. Lai nodrošinātu teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu un veicinātu ilgtspējīgu ekonomisko attīstību biosfēras rezervāta teritorija ir iedalīta funkcionālajās zonās - ainavu aizsardzības zona un neitrālā zonas⁷. Lokālplānojuma teritorija atrodas biosfēras rezervāta neitrālajā zonā, kas noteikta, lai veicinātu biosfēras rezervāta teritorijā esošo apdzīvoto vietu līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību.

MK 19.04.2011. noteikumu Nr. 303 “Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā ir noteiktas teritorijas, kur ir **atļauta vēja elektrostaciju būvniecība bez augstuma ierobežojuma**, ievērojot šādus nosacījumus:

- vēja elektrostacijas izvieto pēc Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas;
- vēja elektrostacijas izvieto grupās, kurās vēja elektrostaciju skaits nepārsniedz 20, pēc iespējas samazinot attālumu starp blakus esošajām vēja elektrostacijām. Attālums starp grupām nav mazāks par diviem kilometriem.

Visa lokālplānojumu teritorija ietilpst teritorijā, kur ir atļauta vēja elektrostaciju būvniecība bez augstuma ierobežojumiem.

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” (turpmāk - “Ozols”) publicēto informāciju, lokālplānojumu teritorijās neatrodas citas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Lokālplānojumu teritorijām tuvākā īpaši aizsargājamā teritorija (atrodas ārpus lokālplānojumu teritorijas) - **dabas liegums “Soģupes meži”** atrodas ~0.9 km R virzienā no lokālplānojuma teritorijas. Teritorijā sastopami Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi - *veci vai dabiski boreāli meži* 9010*, *veci jaukti platlapju meži* 9020*, *lakstaugiem bagāti egļu meži* 9050, *staignāju meži* 9080*, *ozolu meži* (ozolu, liepu un skābaržu meži) 9160, *aluviāli meži* (aluviāli krastmalu un lapieņu meži) 91E0*. Teritorijā atrodas pūcēm, dzeņiem un citām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes, tajā skaitā izveidots mikroliegums baltmugurdzeņa aizsardzībai. Teritorijā konstatētas vairākas retas un īpaši aizsargājamas sūnu - doblapu leženeja, sēņu - melnsvītras cietpiepe un vaskulāro augu - laxis sugas, kuru aizsardzībai var veidot mikroliegumu⁸.

⁷ Dabas aizsardzības pārvaldes informācija, <https://www.daba.gov.lv/lv/ziemelvidzemes-biosferas-rezervats>

⁸ datu avots - <https://www.daba.gov.lv/lv/sogupes-mezi>

Aizsargājami koki

Saskaņā ar datu bāzes "Ozols" informāciju, **Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā** aug seši aizsargājami koki. Vairums no tiem – teritorijas austrumu daļā, īpašuma - "Lielsanči" zemes vienībā (skatīt 3.tabulu).

3.tabula. Aizsargājami koki lokālplānojuma teritorijā
[dati – Dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols", Dabas aizsardzības pārvalde]

Īpašuma nosaukums. Zemes vienības kadastra apzīmējums	Aizsargājami koki
Lielsanči 66440010157	- Lielsanču ozols – Parastais ozols (<i>Quercus robur</i>), valsts nozīmes, ID 32062 - Lielsanču otrais ozols - Parastais ozols (<i>Quercus robur</i>), valsts nozīmes, ID 32063 - Lielsanču goba – Parastā goba (<i>Ulmus glabra</i>), valsts nozīmes, ID 32061 - Parastā liepa (<i>Tilia cordata</i>), valsts nozīmes, ID 1040910
Vecskultes 66440010126	- Jaunskultu tūja - Rietumu tūja (<i>Thuja occidentalis</i>), valsts nozīmes dižkoks, ID 32059
Branču mežs 66440010091	- Jaunsanču vītols - Vītols (<i>Salix sp.</i>), valsts nozīmes, ID 32058

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā saskaņā ar datu bāzes "Ozols" informāciju **neatrodas** aizsargājami koku. Tuvākie aug pie īpašuma "Cepurnieki" ~0.7 km A virzienā no lokālplānojuma teritorijas

6.1.3. Mikroliegumi

Saskaņā ar "Ozolā" ietverto informāciju **Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā neiekļaujas** mikroliegumi vai to buferzonas. Tuvākie mikroliegumi atrodas aptuveni 1.3 un 1.8 km attālumā. Mikroliegumu raksturojums sniegts 4.tabulā.

4.tabula. Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijai tuvākie mikroliegumi

Mikrolieguma Nr.	Izveidošanas kritēriji	Suga
Mikrolieguma ID 185951 Kods 2795	Putnu aizsardzībai	Mazais ērglis
Mikrolieguma ID 185902 Kods 2175	Putnu aizsardzībai	Baltmugurdzenis

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā neiekļaujas mikroliegumi vai to buferzonas. Tuvākais mikroliegums atrodas ~3.6 km attālumā DA virzienā – ID 188045 kods 3221, kas izveidots biotopu aizsardzībai un otrs tuvākais ~4.5 km attālumā DR virzienā - ID 185910 kods 2279, kas izveidots putnu aizsardzībai.

6.1.4. Īpaši aizsargājami biotopi

Saskaņā ar "Ozolā" ietverto informāciju **Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā** konstatēti 14 īpaši aizsargājami biotopu teritorijas (skatīt 5.tabulu). Vairums no īpaši aizsargājamiem biotopiem reģistrēti īpašumu "Vecgūras" un "Branču mežs" zemes vienībās.

5.tabula. Īpaši aizsargājami biotopi Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā

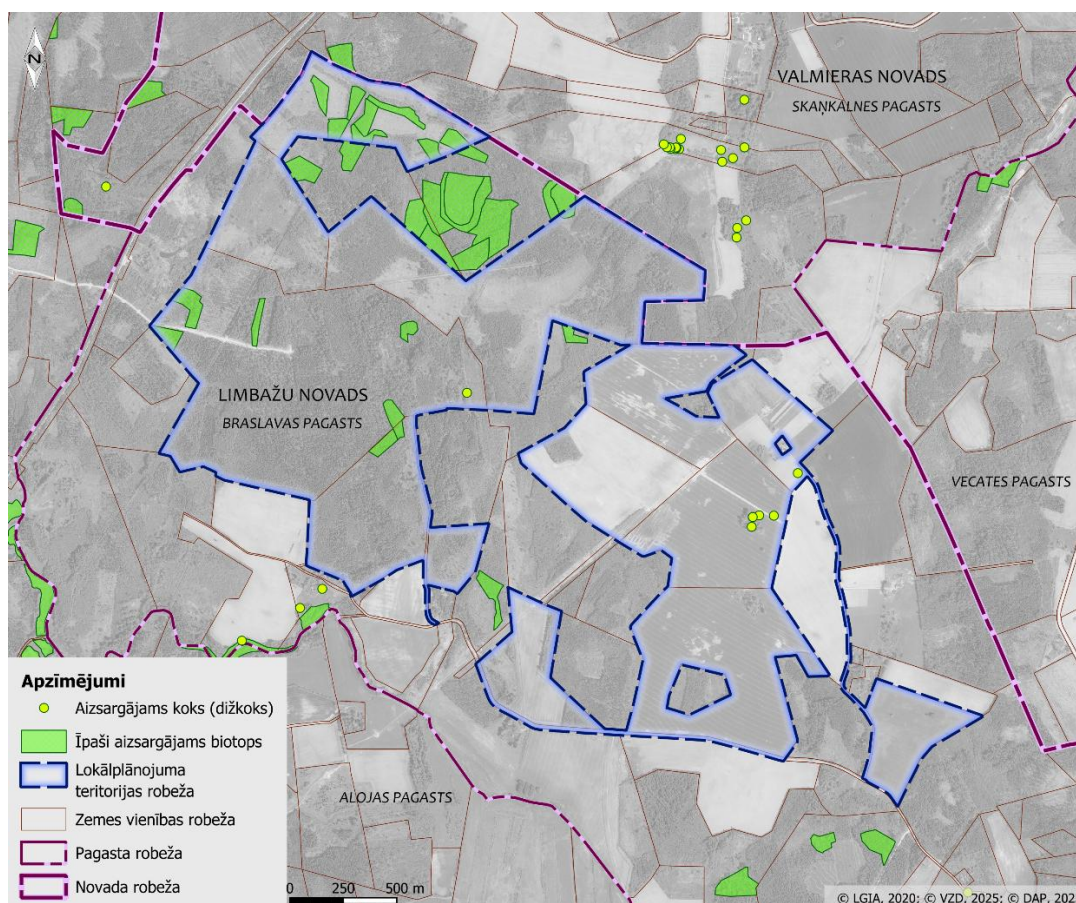
[dati – Dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols", Dabas aizsardzības pārvalde]

Īpašuma nosaukums. Zemes vienības kadastra apzīmējums	Īpaši aizsargājams biotops
Vecgūras 66440010010	1) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.78 ha, ID 934337 2) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.7433 ha, ID 1708936 3) Purvaini meži (3.variants, 91D0*), platība - 0.6681 ha, ID 1708938 4) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.6701 ha, ID 1708937 5) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.9312 ha, ID 934338 6) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.9404 ha, ID 1708939 7) Veci vai dabiski boreāli meži (1.variants, 9010*), platība - 0.6417 ha, ID 1708922 8) Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 0.8065 ha, ID 1708928
Branču mežs 66440010091	1) Veci vai dabiski boreāli meži (1.variants, 9010*), platība - 0.8318 ha, ID 839425 2) Veci vai dabiski boreāli meži (1.variants, 9010*), platība - 1.5011 ha, ID 934386 3) Veci vai dabiski boreāli meži (1.variants, 9010*), platība - 0.6445 ha, ID 839426 4) Purvaini meži (2.variants, 91D0*), platība - 0.5069 ha, ID 1708931 5) Purvaini meži (2.variants, 91D0*), platība - 1.031 ha, ID 934389 (daļa biotopa teritorijas iekļaujas arī zemes vienībā ar kad.apz. 66440010068)
Zaļauskas 66440010068	1) Purvaini meži (2.variants, 91D0*), platība - 1.031 ha, ID 934389 (daļa biotopa teritorijas iekļaujas arī zemes vienībā ar kad.apz. 66440010091) 2) Lakstaugiem bagāti egļu meži (1.variants, 9050), ID 1708926.

Ar lokālplānojumā ietverto teritoriju tieši robežojas vairākas īpaši aizsargājamu biotopu teritorijas nekustamā īpašuma "Jaungūras" zemes vienībā (kadastra apzīmējums 66440010002) un "Branču mežs" zemes vienībā (kadastra apzīmējums 66440010089).

8.attēls. Īpaši aizsargājamu biotopu platības Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā

[dati – Dabas aizsardzības pārvaldes sistēma "Ozols", Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto kartē]

Saskaņā ar "Ozolā" ietverto informāciju **Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā** konstatēti 4 īpaši aizsargājami biotopi (skatīt 6.tabulu).

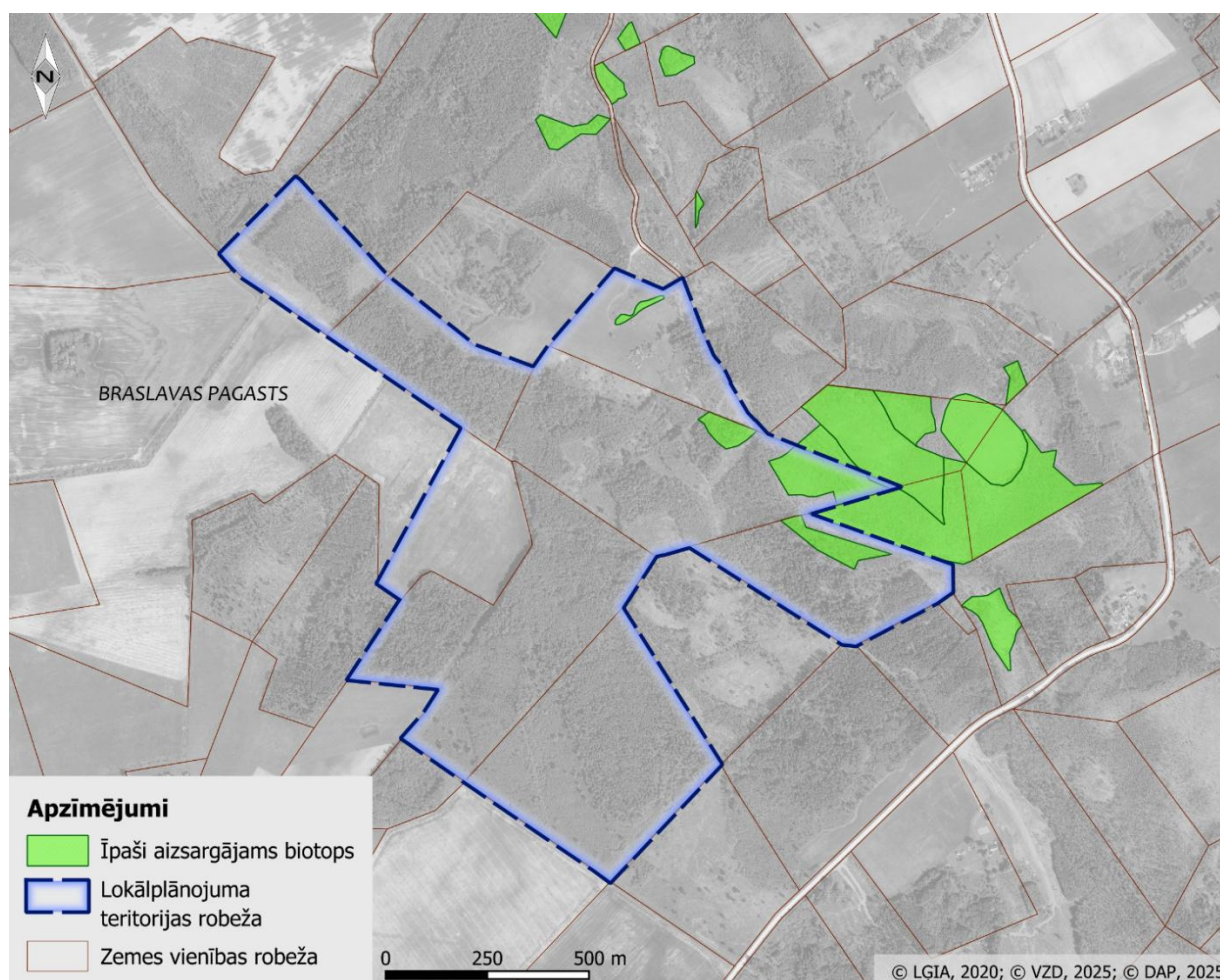
6.tabula. Īpaši aizsargājami biotopi lokālplānojuma teritorijā
[dati – Dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols", Dabas aizsardzības pārvalde]

Īpašuma nosaukums. Zemes vienības kadastra apzīmējums	Īpaši aizsargājams biotops
Vecpurvēni 66440020148	o Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs (4.variants, 6410), ID1708919
Purvēni 66440020005	o Veci vai dabiski boreāli meži (1.variants, 9010*), platība - 0.6621 ha, ID1708924 o Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās (1.variants, 7120), platība - 2.8514 ha, ID903660
Melderī 66440040175	o Purvaini meži (1.variants, 91D0*), platība - 1.0339 ha, ID903656

Ar lokālplānojumā ietverto teritorijas ZR daļu tieši robežojas vairākas īpaši aizsargājamu biotopu platības (skatīt 9.attēlu).

Papildus "Ozolā" ietvertajai informācijai, ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros 2023. un 2024. gados veikti plānotās vēja parka "Aloja" teritorijas, tai skaitā lokālplānojuma teritorijas ekspertu apsekojumi, lai konstatētu īpaši aizsargājamus biotopus un sagatavotu biotopu ekspertu atzinumu. Biotopu ekspertu atzinums pievienots Paskaidrojuma raksta 1. pielikumā.

9.attēls. Īpaši aizsargājamu biotopu platības Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā
[dati – Dabas aizsardzības pārvaldes sistēma "Ozols", Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte]

6.1.5. Īpaši aizsargājamas augu sugas

Plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā, kas ietver arī lokālplānojumu teritorijas, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanas ietvaros veikti vairāki teritorijas apsekojumi 2023. un 2024. gados un ievākta detalizēta informācija par teritorijā esošām retām un īpaši aizsargājamām sugām.

Kopumā plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā fiksētas gan vaskulāro augu sugu atradnes, gan sēņu, ķērpju un sūnu sugas, kas saistītas ar ekspertu kompetencē esošajiem aizsargājamo biotopu veidiem kā to raksturojošās sugas vai dabisko meža biotopu indikatorsugas un speciālistu sugas. Detalizēta informācija iekļauta ekspertu atzinumos Paskaidrojuma raksta 1.pielikumā.

6.1.6. Ornitofauna

Sagatavojot IVN ziņojumu, putnu sugu eksperts Andris Dekants 2023.gadā vairākkārt apsekoja plānotā vēja parka "Aloja" teritoriju, tai skaitā lokālplānojumu teritorijas, lai sagatavotu eksperta atzinumu un sniegtu informāciju par plānotā vēja parka teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamām putnu sugām un sniegtu neatkarīgu vērtējumu, kā paredzētā vēja parka izbūve un ekspluatācija ietekmēs putnu atpūtas, barošanās un ligzdošanas vietas un īpaši aizsargājamo sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu.

Kopumā plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā un tā apkārtnē konstatētas 54 īpaši aizsargājamas putnu sugas. Eksperta atzinuma ietvaros ir veikta inventarizācija un sugu kartēšana, lai apzinātu pēc iespējas visas ligzdošanas, atpūtas un barošanās teritorijas, kas atrodas plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā un apkārtnē. Visas īpaši aizsargājamās putnu sugas un to novērojumu vietas detalizēti aprakstītas un kartētas eksperta atzinumā, kas iekļauts Paskaidrojuma raksta 2.pielikumā.

6.1.7. Sikspārņi

Sagatavojot IVN Ziņojumu, paredzētās darbības ietekmi uz sikspārņu populācijām padziļināti vērtējis un eksperta atzinumu sagatavojis zidītāju – sikspārņu (*Chiroptera*) eksperts Viesturs Vintulis.

Eksperta atzinumā sniegta visaptveroša informācija par konstatētajām sikspārņu sugu populācijām kā plānotā vēja parka, tā arī tam piegulošajā teritorijā. Eksperta atzinums pievienots Paskaidrojuma raksta 3.pielikumā.

6.1.8. Ainavas

IVN Ziņojuma sagatavošanas ietvaros sertificēta ainavu arhitekta Laura Hrisanfova sagatavoja atzinumu, kas ņemts vērā lokālplānojuma izstrādē un pievienots Paskaidrojuma raksta 4.pielikumā.

Saskaņā ar Latvijas ainavu atlantu, lokālplānojuma teritorija ietilpst Alojas viļņota reljefa meža mozaikainavas areālā⁹. Teritorijā ir mežu masīvi un koku puduri, kas mijas ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Reljefam raksturīgi lēzeni vaļņi un pauguri ar nelieliem augstumiem. Nozīmīga loma ainavā ir mežmalām un viensētām, pļavām un koku puduriem, kā arī koku rindām. Ainavā no ceļiem dominē tuvi un vidēji tuvi skati – viensētas atsevišķās vietās ir aizsegta ar buferstādijumiem gar ceļmalu.

6.2. KULTŪRAS MANTOJUMS

Saskaņā ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datu bāzi¹⁰ lokālplānojumu teritorijās **neatrodas** valsts aizsargājami kultūras pieminekļi.

Pirmās daļas lokālplānojuma tuvākajā apkārtnē – Mazsalacas virzienā - teritorijai tuvākie kultūras pieminekļi:

⁹ dati – [Latvijas ainavu atlants](http://latvijas.ainavu.atlants.lv)

¹⁰ <https://karte.mantojums.lv>

- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Vīkšēnu pilskalns* (aizsardzības Nr.2488) - atrodas Laņģupītes kreisajā krastā pie Pilskalniem.
- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Jaunvīkšēnu senkapi* (aizsardzības Nr.2489) - atrodas pie Jaunvīkšēniem, netālu no Vīkšēnu pilskalna.
- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Rūnu krustakmens* (aizsardzības Nr.2490) – atrodas pie Rūnām.

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijai tuvākais kultūras piemineklis ir reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Vecates senkapi* (aizsardzības Nr.2509), kas atrodas ~5.3 km ZA virzienā - Valmieras novada Vecates pagastā pie Vecates krejotavas.

6.3. VIDES KVALITĀTE

6.3.1. Esoši trokšņa avoti

Saskaņā ar pieejamo informāciju teritorijas tuvumā neatrodas rūpnieciskā trokšņa avoti. Par nozīmīgākajiem esošiem trokšņa avotiem apkārtnē uzskatāmi valsts vietējie autoceļi, kam atbilstoši MK 07.01.2014. noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” tiek noteikti vides trokšņa robežlielumi, kas piemērojami satiksmes radītajam troksnim.

6.3.2. Esoša gaisa kvalitāte

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniedza informāciju par esošo gaisa piesārņojuma līmeni teritorijas apkārtnē.

Gaisa piesārņojuma koncentrācija teritorijas apkārtnē ir zema un nepārsniedz Ministru kabineta noteikumos noteiktās robežvērtības. Pietam, visām piesārņojošām vielām norādītās piesārņojuma koncentrācijas ir zemākas nekā apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis (attiecīgi, 65% no gada robežlieluma vērtības slāpekļa oksīdam un 50% no gada robežlieluma vērtības daļiņām). Tas nozīmē, ka esošā gaisa kvalitāte teritorijā ir laba un nav nepieciešams plānot pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai.

Kā liecina piesārņojuma telpiskā izkliede, piesārņojuma avotu augstākā koncentrācija ir novērojama valsts vietējā autoceļa V164 *Igaunijas robeža (Ramata) – Mazsalaca – Vilzēni – Dikļi* tuvumā, kas saistāma ar autotransporta kustību.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

7.1. LOKĀLPLĀNOJUMU TERITORIJĀS PLĀNOTĀ DARBĪBA

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā, ko veica SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" speciālisti un pieaicinātie eksperti, ņemot vērā iespējamo būvniecības ietekmi uz vidi, kā arī ekonomiskos aspektus, detalizēti analizētas vairākas iespējamās vēja elektrostaciju būvniecības vietas. Ņemot vērā ekspertu vērtējumu un ierobežojošos kritērijus, tika identificētas būvniecībai piemērotākās teritorijas.

Plānotajā vēja elektrostaciju parkā "Aloja" paredzēts uzstādīt līdz 29 jaunākās paaudzes lielas jaudas vēja elektrostacijām ar kopējo jaudu līdz 190 MW un vienas VES nominālā ražošanas jauda varētu pārsniegt 6 MW.

Lokālplānojumu izstrādes laikā nav izvēlēts konkrēts VES modelis. IVN ziņojuma sagatavošanas ietvaros veikta vairāku VES ražotāju (Vestas, Siemens, Gamesa, Nordex) VES modeļu iespējamās ietekmes analīze, ņemot vērā ne tikai VES novietojumu, bet arī to atšķirīgo jaudu (5.7–7.2 MW), augstumu (246–267 m) un rotora diametru (162–175 m).

Izvēle par konkrētu modeli tiks pieņemta pirms būvprojekta izstrādes, ņemot vērā ietekmes uz vidi nosacījumus un izmaksu izvērtējumu.

Visi IVN ziņojuma ietvaros vērtētie VES modeļi izmanto modernās tehnoloģijas trokšņa, mirgošanas un sīkspārņu ietekmju samazināšanai, kā arī aprīkojumu apledojuma identificēšanai.

Piekluve vēja elektrostaciju parkam "Aloja" tiks nodrošināta, izmantojot:

- valsts reģionālos autoceļus: P16 Valmiera - Matīši - Mazsalaca un P15 Ainaži - Matīši.
- valsts vietējos autoceļus: V164 *Igaunijas robeža (Ramata) - Mazsalaca - Vilzēni - Dikļi* un V197 *Laņģi- Jaunkurbēni- Ruķeļi*.
- pašvaldības ceļu;
- jaunuzbūvētus pievedceļus, kur nepieciešams piekļuvei pie VES.

Plānots izmantot esošos ceļu savienojumus, kā arī izveidot jaunus, tostarp pārveidot krustojuma nogriešanās rādījumus, kur tas nepieciešams.

Jaunus pievienojumus atļauts veidot pie valsts vietējiem autoceļiem un pašvaldības ceļiem saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojās un Braslavas pagastos" ziņojumu.

Lai nodotu saražoto elektroenerģiju tīklā, no vēja parka "Aloja" tiks izbūvēta kabeļlīnija, kas pieslēgsies esošajai 330 kV līnijai TEC-2-Kilingi-Nomme. Šim nolūkam Limbažu novada Braslavas pagastā tiks izbūvēta apakšstacija (zemes vienības kadastra Nr. 66440010059) ar nepieciešamo platību aptuveni 3,4 ha, ieskaitot AS "Augstsprieguma tīkli" iekārtas.

Kabeļlīnijas tiks izbūvētas ceļu nodalījuma joslā, lai samazinātu ietekmi uz vidi un mazinātu ierobežojumus teritorijas turpmākai izmantošanai. Lai gan gaisvadu līnijas ir ekonomiski izdevīgākas, prioritāte tiks dota kabeļlīnijām, lai mazinātu vides un vizuālo ietekmi. Paralēli elektropārvades līnijām tiks izbūvēti arī komunikācijas tīkli (optiskās šķiedras un vājstrāvas kabeļi), kas nepieciešami VES vadībai, šos darbus veicot sinhroni ar pievedceļu izbūvi.

Tehniskais risinājums elektroenerģijas ievadīšanai tīklā tiks noteikts būvprojekta izstrādes laikā, ņemot vērā VES modeļus, būvniecības vietu specifiku, pārvades izmaksas un enerģijas zudumu samazināšanu.

Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā varētu tikt uzbūvētas līdz 10 vēja elektrostacijām. Informācija par zemes vienībām, kurās plānota vēja elektrostaciju būvniecība lokālplānojuma teritorijā apkopota 7. tabulā un 10. attēlā.

7.tabula. Zemes vienības pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā, kurās saskaņā ar IVN Ziņojumu plānota vēja elektrostaciju būvniecība

<i>Īpašuma nosaukums</i>	<i>Zemes vienības kadastra apzīmējums</i>	<i>VES Nr. saskaņā ar IVN Ziņojumu</i>
Svilumi	96840020006	AL_01
Lielkurbēni	96840030042	AL_05
Medņi	96840030069	AL_07
Jaungūras	96840030002	AL_15
Veseri	96840030001	AL_16
Purgulas	96920020065	AL_17
Bēranti	96840030052	AL_18
Veclaņģi	96840030050	AL_19
Jaunjēni	96840040195	AL_21
Rozītes	96840030008	AL_22

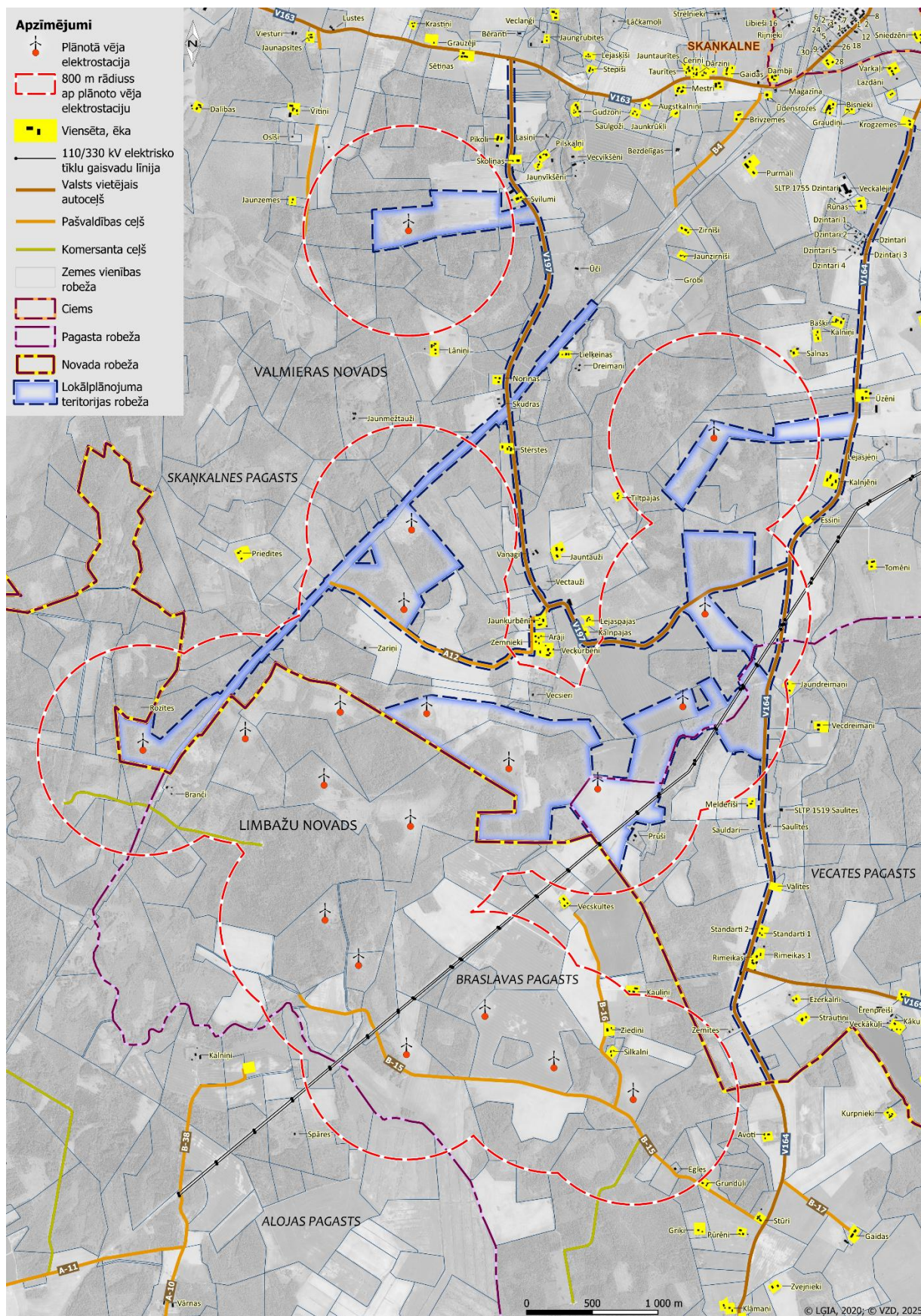
Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā varētu tikt uzbūvētas līdz 5 vēja elektrostacijām. Informācija par zemes vienībām, kurās plānota vēja elektrostaciju būvniecība lokālplānojuma teritorijā apkopota 8. tabulā un 11. attēlā.

8.tabula. Zemes vienības otrās daļas lokālplānojuma teritorijā, kurās saskaņā ar IVN Ziņojumu plānota vēja elektrostaciju būvniecība

<i>Īpašuma nosaukums</i>	<i>Zemes vienības kadastra apzīmējums</i>	<i>VES Nr. saskaņā ar IVN Ziņojumu</i>
Rozītes	66440020040	VES AL_43
Paužas	66440040183	VES AL_47
Vecpurvēni	66440020148	VES AL_44
Meža Pilsumi	66440040279	VES AL_49
Melderi	66440040175	VES AL_48

10.attēls. Plānotais vēja elektrostaciju izvietojums pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā saskaņā ar IVN Ziņojumu

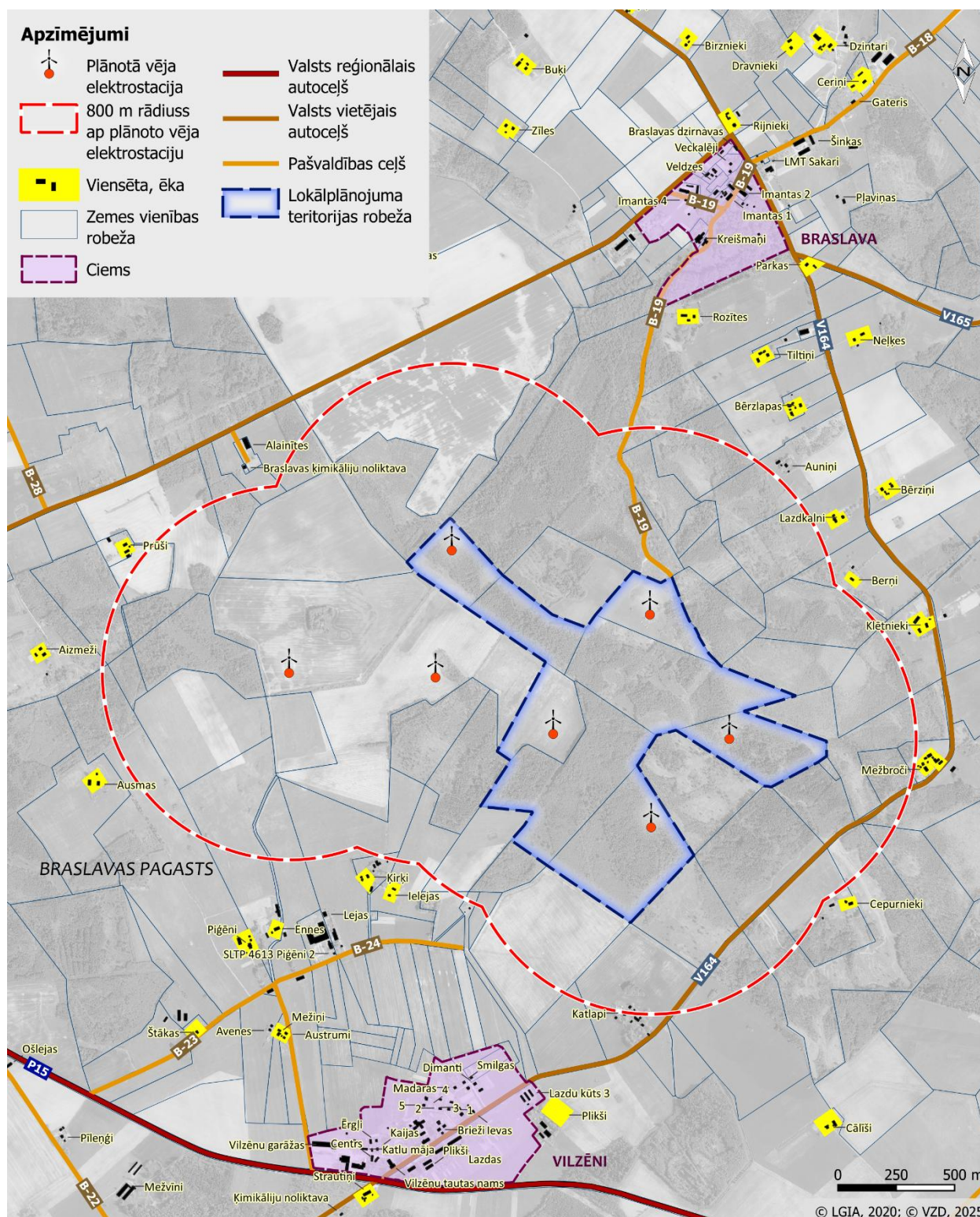
[pamatne: Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, dati - Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma, "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.]

11.attēls. Plānotais vēja elektrostaciju izvietojums otrās daļas lokālplānojuma teritorijā saskaņā ar IVN

Ziņojumu

[pamatne: Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, dati - Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma, "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.]

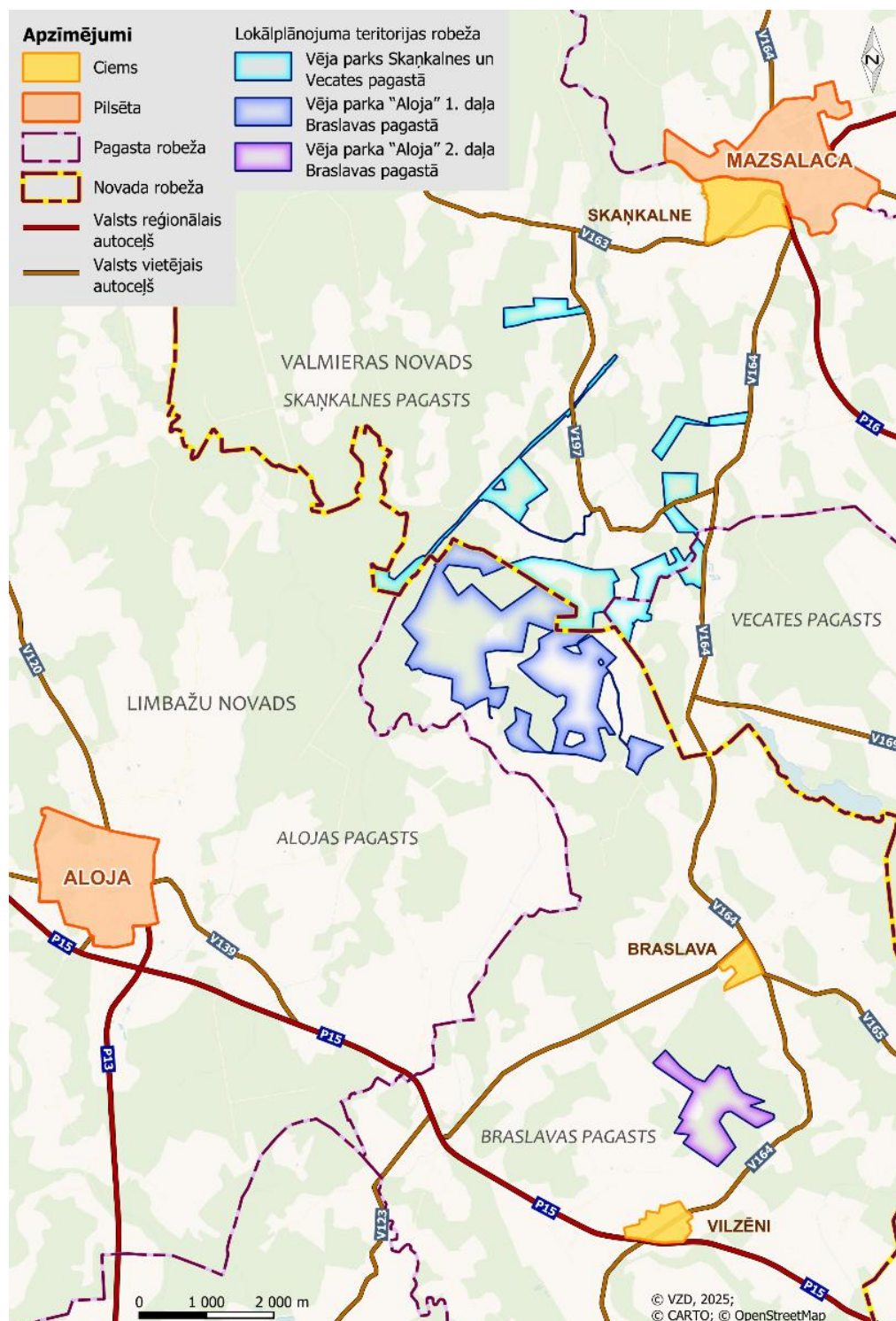
7.2. LOKĀLPLĀNOJUMI UN TAJOS IEKĻAUTIE RISINĀJUMI

Lokālpilānojuma teritorija ir daļa no plānotā vēja parka "Aloja", kas plānots Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojā un Braslavas pagastos.

Ņemot vērā, ka plānotā vēja parka teritorija atrodas divu pašvaldību administratīvajās teritorijās un zemes vienības nav teritoriāli saistītas, **vēja parka attīstībai tiek izstrādāti trīs atsevišķi lokālpilānojumi**, no kuriem divi – Limbažu novada teritorijā un viens Valmieras novada teritorijā (12.attēls).

12. attēls. Trīs lokālpilānojumu teritorijas vēja parka "Aloja" attīstībai

[pamatne – OpenStreetMaps karte, Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati]

Lokālpārplānojumu teritorijas funkcionālās zonas priekšlikums noteikts saskaņā ar darba uzdevumiem lokālpārplānojumu izstrādei un 30.04.2013. MK noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" noteikto funkcionālo zonu klasifikāciju, paredzot atbilstošus teritorijas izmantošanas veidus.

Funkcionālo apakšzonu noteikšana un TIAN izstrāde veikta pamatojoties uz:

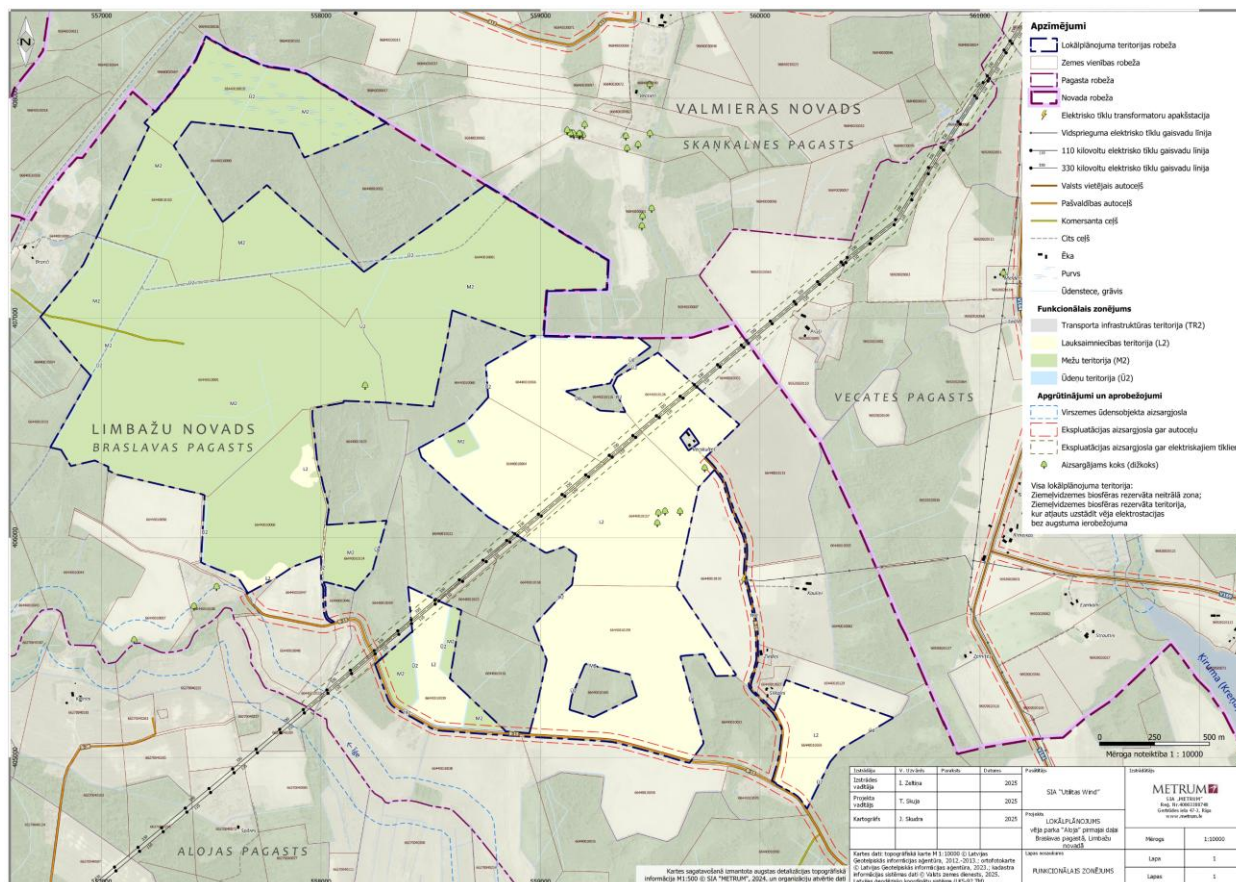
- nekustamo īpašumu īpašnieku piekrišanu vēja parka attīstībai to nekustamajos īpašumos;
- IVN Ziņojuma sagatavošanas ietvaros veiktajām teritorijas izpētēm un novērtējuma rezultātiem, ņemot vērā vietu izvēli ierobežojošos kritērijus (dabas apstākļus, sugu un biotopu vērtējuma rezultātus, ornitofaunas un sīkspārņu ekspertu rekomendācijas, attālumus līdz dzīvojamām ēkām, piekļuves iespējas u.c. faktorus).

Pirmās daļas lokālpārplānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās apakšzonas:

- *Lauksaimniecības teritorija (L2)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Lauku zemes" (L).
- *Mežu teritorija (M2)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur spēkā esošajā Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Mežu teritorijas" (M);
- *Transporta infrastruktūras teritorija (TR2)* - noteikta esošām transporta infrastruktūras objektiem lokālpārplānojuma teritorijā;
- *Ūdeņu teritorija (Ū2)* – noteikta esošiem ūdensobjektiem lokālpārplānojuma teritorijā.

13.attēls. Ar pirmās daļas lokālpārplānojumu noteiktais funkcionālais zonējums

[pamatne – Latvijas ģeotelpiskās aģentūras ortofoto karte, Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati]

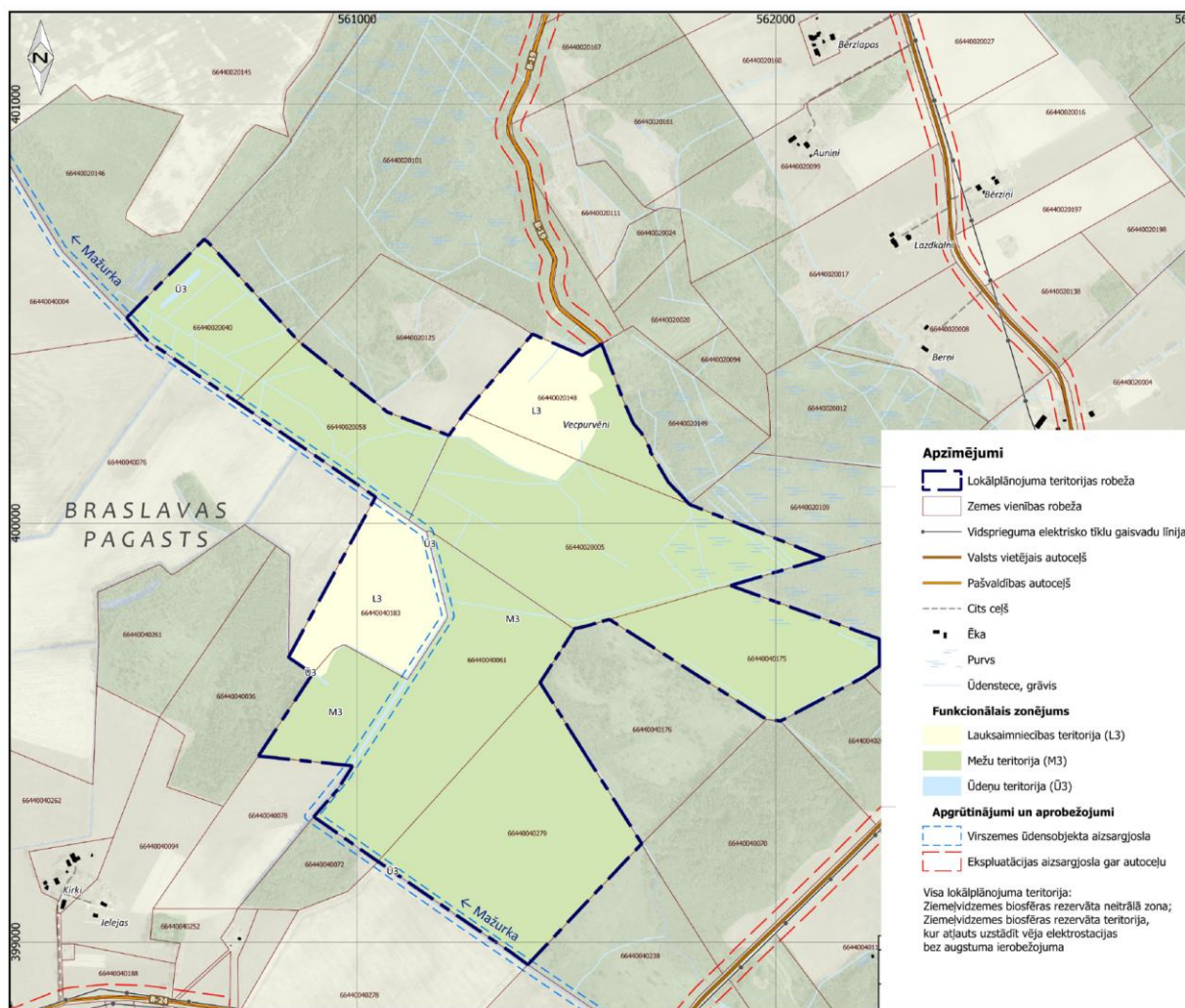

Otrās daļas lokālpilānojuma teritorijai noteiktas funkcionālās apakšzonas:

- *Lauksaimniecības teritorija (L3)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Lauku zemes" (L).
- *Mežu teritorija (M3)* – noteikta zemes vienībām vai to daļām, kur spēkā esošajā Alojas novada teritorijas plānojumā noteikta funkcionālā zona "Mežu teritorijas" (M);
- *Ūdeņu teritorija (Ū3)* – noteikta esošiem ūdensobjektiem lokālpilānojuma teritorijā.

14.attēls. Ar otrās daļas lokālpilānojumu noteiktais funkcionālais zonējums

[pamatne – Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras topogrāfiskā karte M 1:10 000, Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas kadastra dati]

Lokālpilānojumu Grafiskās daļas risinājumos nav precīzi attēlotas vēja staciju novietojuma vietas, jo potenciālās vēja elektrostaciju izbūves vietas vērtētas ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros un uz dokumentu izstrādes brīdi norādītas indikatīvi, ņemot vērā vietu izvēli ierobežojošos kritērijus.

Lokālpilānojumos tiek radīti priekšnoteikumi vēja elektrostaciju izvietojamam, atbilstoši paredzot funkcionālās apakšzonas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Iespējamās vietas, kur ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros izvērtētas iespējas izvietot vēja elektrostacijas ir norādītas 10. un 11. attēlos. Vēja elektrostaciju novietojums var tikt precizēts norādītās zemes vienības robežās, tāpēc lokālpilānojumu saistošajās daļās netiek norādītas precīzas vēja elektrostaciju izvietojuma vietas.

Lokālpārplānojumu Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauts punkts, kas nosaka, ka lokālpārplānojuma teritorijā **nepiemēro** pašvaldības teritorijas plānojumā notiektos papildus ierobežojumus vēja elektrostaciju un vēja parku plānošanai.

Spēkā esošais Alojas novada teritorijas plānojums apstiprināts 17.07.2013., laikā, kad spēkā bija 30.04.2013. noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" redakcija, kas ietvēra stingrākus noteikumus vēja elektrostaciju un vēja parku plānošanai nekā lokālpārplānojuma izstrādes laikā spēkā esošā MK noteikumu Nr.240 redakcija. Līdz ar to, spēkā esošajā pašvaldības teritorijas plānojumā iekļautās prasības šobrīd vairs neatbilst augstāka normatīvā akta prasībām.

Pamatojums spēkā esošajā teritorijas plānojumā iekļauto noteikumu neiekļaušanai lokālpārplānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos sniegts abu lokālpārplānojumu Paskaidrojuma rakstos.

7.3. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI VĒRTĒJUMS

Ar lokālpārplānojumiem tiek grozīts Alojas novada teritorijas plānojums, kas izstrādāts pirms Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas (TAPIS) ieviešanas un pirms MK 30.04.2013. noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” stāšanās spēkā.

22.07.2022. apstiprinātajā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022-2046 starp vadlīnijām satiksmes infrastruktūras telpiskajai attīstībai norādīts, ka **teritorijas attīstības plānošanā virzīties uz konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku**: atjaunojamie un zaļās enerģijas infrastruktūras attīstība, t.sk., vēja parku attīstība piekrastē; maksimāli palielināt atjaunojamo energoresursu un elektroenerģijas praktisko pielietojumu; izmantot bioekonomikas sniegtās priekšrocības.

Novada telpiskajā struktūrā abu **lokālpārplānojumu teritorijas Limbažu novada teritorijā atrodas ārpus** ainaviski vērtīgām un kultūrvēsturiski nozīmīgām novada teritorijām un aizsargājamām dabas teritorijām, kurās nav pieļaujama vēja parku būvniecība (skatīt 22 un 23.attēlus).

Lokālpārplānojuma izstrādes priekšlikumā ietvertais attīstības priekšlikums **nav pretrunā** Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022-2046 noteiktajiem pašvaldības ilgtermiņa

Vērtējums: Lokālpārplānojumu izstrāde nodrošina vienotu teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas noteikšanu lokālpārplānojumu teritorijās, vienlaikus radot priekšnoteikumus Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022-2046 noteikto mērķu un prioritāšu ieviešanai.

Lokālpārplānojumu izstrāde notiek vienlaikus ar tajā plānotās paredzētās darbības vēja elektrostaciju parka attīstības ietekmes uz vidi novērtējumu. IVN procesā atbilstoši vēja parkam "Aloja" izdotajai IVN izstrādes programmai ir veikts paredzētās darbības būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums šādiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem:

- Vides troksnis
- Zemas frekvences troksnis
- Mirgošana
- Bioloģiskā daudzveidība – augi un biotopi
- Bioloģiskā daudzveidība – sīkspārņi
- Bioloģiskā daudzveidība – ornitofauna
- Ainava un vizuālā ietekme
- Kultūrvēsturiskās vērtības
- Gaisa kvalitāte
- Klimats
- Ģeoloģija

- Hidroloģija
- Atkritumu apsaimniekošana
- Vides riski un avāriju situācijas
- Vibrācijas
- Elektromagnētiskā lauka iedarbība

Balstoties uz teritorijas izpēti un ietekmes novērtēšanu IVN procesā izstrādāti risinājumi ietekmes uz vidi mazināšanai un nosacījumi turpmākās paredzētās darbības uzraudzībai ietekmes uz vidi kontekstā, kas ietver plānojamos teritorijas uzraudzības vides monitoringa pasākumus.

Ņemot vērā, ka IVN process notiek vienlaikus ar teritorijas attīstības plānošanas procesu (lokālpilānojumu izstrādi), salīdzinot ar gadījumu, ja lokālpilānojumu izstrāde notiktu vispirms un IVN tiktu veikts pēc plānošanas dokumentu apstiprināšanas pašvaldībās, pirms būvniecības, var secināt, ka šajā situācijā jau lokālpilānojumu izstrādes ietvaros - plānošanas procesā ir pieejama datos balstīta informācija, kas iegūta no sertificētiem ekspertiem un pielietojot Latvijā atzītas metodes.

Šie novērtējumi sniedz detalizētu izpratni par paredzētās darbības ietekmi, tās mērogu, prognozētajiem vides kvalitātes rādītājiem un pieļaujamajiem pārsniegumiem, kā arī nelabvēlīgi ietekmētajām teritorijām un objektiem.

Vēja parka "Aloja" plānošanas procesā šī informācija tiek izmantota, lai izvēlētos staciju izvietošanu, kas maksimāli samazina negatīvu ietekmi uz bioloģiski svarīgām dabas vērtībām, ainaviski nozīmīgām teritorijām un vides trokšņa līmeņiem, tostarp zemas frekvences trokšņa pārsniegumiem viensētās, kā arī mirgošanas pārsniegumiem dzīvojamajās ēkās un citiem vides aspektiem.

Vērtējums: pozitīva, tieša un netieša, ilgtermiņa ietekme uz teritorijas attīstības plānošanas procesu, nodrošinot no vides aizsardzības un dabas aizsardzības, kā arī sabiedrības informēšanas viedokļa par lokālpilānojumu risinājumu ietekmi pamatota funkcionālā zonējuma un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izstrādi.

Vides pārskata sagatavošanas laikā ir izstrādāts IVN Ziņojums. Pēc sabiedriskās apspriešanas Enerģētikas un vides aģentūra (EVA) sniegs atzinumu par IVN Ziņojumu. Šis atzinums būs balstīts uz IVN Ziņojumā noteiktajiem pasākumiem negatīvās ietekmes mazināšanai un EVA vērtējumu par ziņojumu.

Vides pārskata izstrādes laikā (2025. gada sākums) ietekmes mazināšanas pasākumus var vērtēt, balstoties uz IVN Ziņojumā iekļautajiem risinājumiem. IVN Ziņojumā ir iekļauti pasākumi, kas nodrošina normatīvajos aktos, vadlīnijās vai institūciju noteiktu prasību izpildi, kā arī sabiedrības drošības pasākumi un pasākumi būtisku ietekmju novēršanai, mazināšanai vai kompensēšanai.

Vērtējums: Lokālpilānojumu TIAN 3.5.sadaļā "Prasības vides risku samazināšanai" iekļauts **15.punkts:** *Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.*

Iekļaujot šādas prasības Lokālpilānojumu TIAN, papildus IVN izstrādātajiem risinājumiem un pasākumiem, kurus EVA iekļaus atzinumā, pašvaldība savos saistošajos noteikumos (Lokālpilānojumu TIAN) nostiprina prasību veikt atzinumā noteiktos pasākumus ietekmes uz vidi

mazināšanai. Tas ir vērtējams pozitīvi, jo pašvaldībai, vēlāk uzsākot vēja parka būvniecību, ir tiesības pieprasīt šo pasākumu ieviešanu vēja parka būvniecības un ekspluatācijas laikā.

7.3.1. Tuvākās dzīvojamās vai publiskās ēkas

Saskaņā ar MK 30.04.2013. noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" 163.2. apakšpunktu vēja elektrostaciju, kuru jauda ir lielāka par 2 MW, **būvniecība nav pieļaujama tuvāk nekā 800 m no dzīvojamām un publiskām ēkām.**

Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā neatrodas dzīvojamās vai publiskās ēkas. Dzīvojamās ēkas, kas atrodas tuvāk nekā 2 km plānoto vēja elektrostaciju vietām uzskaitītas Paskaidrojuma raksta 13.tabulā. Paskaidrojuma raksta 17.attēlā parādītas tuvākās ēkas un viensētas¹¹ IVN ziņojumā plānotajām VES vietām.

Dzīvojamā ēka īpašumā "**Zariņi**" atrodas tuvāk nekā 800 m no IVN ziņojumā noteiktajām iespējamajām VES būvniecības vietām. Ņemot vērā, ka atbilstoši normatīvā akta prasībām plānoto VES būvniecība nav pieļaujama tuvāk par 800 m no dzīvojamām ēkām, IVN Ziņojumā, vērtējot VES novietojuma iespējas, saglabātas VES Nr. AL_14 būvniecības iespējas pie nosacījuma, ja par īpašumā "**Zariņi**" reģistrēto dzīvojamo ēku tiek veiktas izmaiņas, īstenojot vienu no minētajiem variantiem:

- 1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tiek grozīta esošo ēku funkcija uz tādu, kas neatbilst dzīvojamās ēkas statusam un attiecīgas izmaiņas reģistrētas Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā;
- 2) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tiek veikta esošo ēku nojaukšana, saņemti būvvaldes akti par ēkas neesamību dabā un dzēsti ieraksti Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un zemesgrāmatā

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā neatrodas dzīvojamās vai publiskās ēkas. Dzīvojamās un publiskās ēkas, kas atrodas tuvāk nekā 2 km plānoto vēja elektrostaciju vietām uzskaitītas lokālplānojuma Paskaidrojuma raksta 9.tabulā. Paskaidrojuma raksta 17.attēlā parādītas tuvākās ēkas un viensētas IVN ziņojumā plānotajām VES vietām.

Neviena no tuvākajām dzīvojamām ēkām **neatrodas** tuvāk nekā 800 m no IVN ziņojumā noteiktajām iespējamajām VES būvniecības vietām. Būvprojektēšanas ietvaros jānosaka precīzs attālums no VES AL_49 līdz dzīvojamai mājai "**Katlapi**" (kadastra apzīmējums 66440040010001) un jānodrošina, ka tas nav mazāks par 800 m (IVN Ziņojumā norādītais tuvākās VES attālums – 801 m).

7.3.2. Troksnis

IVN Ziņojuma sagatavošanas ietvaros VES radītais vides trokšņa līmenis aprēķināts kopumā 187 dzīvojamās apbūves teritorijās, kas novietotas līdz 2 km attālumā no vēja elektrostacijām plānotajā vēja parkā "Aloja". Aprēķini veikti maksimālajam plānotajam VES skaitam, tādējādi izvērtējot sliktāko potenciāli iespējamo situāciju.

Saskaņā ar aprēķinu rezultātiem, abu VES modeļu, kas aplūkoti aprēķinos, ekspluatācijas laikā radītais trokšņa līmenis **nepārsniegts** 07.01.2014. MK noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktos vides trokšņa robežlielumus tuvumā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās. Taču, paredzams, ka atsevišķās vēja parkam tuvumā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās, trokšņa līmenis varētu būt augstāks par Pasaules Veselības organizācijas rekomendētajām robežvērtībām VES radītajam troksnim.

¹¹ Ne visās viensētas, kas parādītas 14. attēlā saskaņā ar Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmu atrodas dzīvojamās ēkas. Tuvākās dzīvojamās ēkas ar kadastra apzīmējumiem norādītas 15. tabulā.

Lai gan šobrīd nav pamata noteikt obligātus pasākumus ietekmes novēršanai vai samazināšanai, izvēloties VES modeli vēja parka "Aloja" būvniecībai, ieteicams, ņemt vērā radītā trokšņa līmeni. Ja nav citu pamatotu iemeslu izvēlēties skaļāku vēja elektrostaciju, būtu ieteicams izvēlēties VES ar zemāku trokšņa emisiju līmeni. Šāda pieeja veicinās trokšņa līmeņa samazināšanu tuvējās dzīvojamās teritorijās un palīdzēs sasniegt Pasaules Veselības organizācijas ieteiktās trokšņa robežvērtības.

Zemas frekvences troksnis

Zemas frekvences trokšņa līmenis kopumā aprēķināts 166 dzīvojamās ēkās, kas atrodas līdz 2 km attālumam no potenciālajām VES būvniecības vietām visa plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā.

Izvērtējot aprēķinu rezultātus, IVN Ziņojumā secināts, ka zemas frekvences trokšņa līmenis ir nozīmīgs paredzēto darbību limitējošs faktors, kas var ietekmēt vēja parka "Aloja" galīgā risinājuma izvēli. Lai gan zemas frekvences troksnim Latvijas normatīvajos aktos nav noteikti robežlielumi, IVN ziņojuma izstrādātāja ieskatā paredzētās darbības īstenošanai ir nosakāmi pasākumi ietekmes mazināšanai, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību pret VES radītu zemas frekvences troksni.

Ņemot vērā to, ka zemas frekvences trokšņa līmenis tiek vērtēts ēku iekštelpās, kur nozīmīgu lomu ieņem ne tikai staciju radītās emisijas, bet arī dzīvojamo ēku ārējo norobežojošo konstrukciju skaņas izolācijas rādītāji, tad zemas frekvences trokšņa ietekmes mazināšanai ir iespējams īstenot šādus pasākumus:

- ✓ trokšņa emisijas samazināšana – saskaņā ar novērtējuma rezultātiem ir pieejamas tehnoloģiskās alternatīvas, kuras īstenojot, ir iespējams nodrošināt, ka zemas frekvences trokšņa emisijas dzīvojamo ēku iekštelpās nepārsniedz 20 dB (A) līmeni;
- ✓ skaņas izolācijas uzlabošana – ņemot vērā, ka zemas frekvences trokšņa līmenis tiek limitēts ēku iekštelpās, vēja parka attīstītājiem, vienojoties ar ietekmēto dzīvojamo ēku īpašniekiem, ir tiesības ietekmes mazināšanai īstenot pasākumus dzīvojamo ēku skaņas izolācijas uzlabošanai, tādējādi nodrošinot rekomendēto robežvērtību ievērošanu.

Ņemot vērā, ka ietekmes uz vidi novērtējuma process lokālplānojuma izstrādes laikā turpinās, nav iespējams noteikt, kurš no ietekmi mazinošiem pasākumiem tiks īstenots. Vēja parka "Aloja" būvprojektēšanas posmā vēja parka attīstītājiem jāapliecina izbūvējamā vēja parka darbības atbilstība zemas frekvences trokšņa ietekmes līmeņa rekomendētajām robežvērtībām saskaņā ar Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu ietvertajām prasībām.

Lokālplānojuma izstādes un Vides pārskata sagatavošanas posmā indikatīvi, balstoties uz IVN Ziņojumu ir sagaidāms, ka, lai mazinātu vēja parka darbības negatīvo ietekmi uz vidi, tiks noteikti (EVA atzinumā iekļauti) vairāki darbību ierobežojuši pasākumi, kas atbildīs **TIAN 3.5. nodaļā "Prasības vides risku samazināšanai" iekļautajām prasībām.**

Lokālplānojumu risinājumi:

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu **3.5.nodaļās** iekļauts **16.punkts**: Izbūvē vēja elektrostacijas, kuru radītais ietekmes līmenis tuvumā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās nepārsniedz normatīvajos aktos noteikto trokšņa līmeni.

Attiecībā uz zemas frekvences trokšņa ietekmes mazināšanu, ievēro **TIAN 15.punktu** - *Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas*

vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.

✓ **Vērtējums:** pozitīva, tieša un netieša ilgtermiņa ietekme uz vides trokšņa samazināšanu apkārtējās teritorijās. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākuma realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga ietekme.

7.3.3. Mirgošanas efekts

Mirgošanas efektu (angļu val. *shadow flickering*) izraisa vēja elektrostaciju rotoru kustība, periodiski aizsedzot sauli un veidojot kustīgas ēnas. Šo efektu novēro tikai saulainās dienās, jo mākoņainā laikā tas nenotiek. Pētījumu, kas pierādītu ilgtermiņa negatīvu ietekmi uz sabiedrības veselību, nav, taču mirgošanas efekts tiek uzskatīts par traucēkli vēja elektrostaciju tuvumā dzīvojošajiem, tāpēc to jāņem vērā plānojot vēja parkus.

Mirgošanas efekts vairāk ietekmē telpās esošos cilvēkus, jo saules gaisma caur logiem koncentrēti ienāk iekšā, un rotoru kustības dēļ rodas īslaicīgs apgaismojuma samazinājums. Ārpus telpām gaisma ir mazāk koncentrēta, tāpēc efekts ir mazāk traucējošs. Tāpēc mirgošanas efekta ietekmi novērtē galvenokārt uz dzīvojamām ēkām vēja parku apkārtnē.

Mirgošanas efekta ietekmi var precīzi prognozēt, izmantojot speciālas programmas, kas ņem vērā vēja elektrostaciju darbības laikus, vēja virzienus un saules spīdēšanas laikus. Ja nepieciešams, šo efektu var samazināt, automātiski apturot vēja elektrostacijas noteiktos laikus un vietās.

Latvijā nav normatīvo aktu, kas regulētu mirgošanas efekta novērtēšanu un tā pieļaujamo līmeni. Līdzīga situācija ir daudzās ES valstīs, kur robežvērtības tiek noteiktas vadlīnijās, nevis normatīvajos aktos. Lielākā daļa valstu izmanto Vācijā izstrādātās vadlīnijas. Analizējot regulējumu citās valstīs, biežākās mirgošanas efekta laika robežvērtības ir:

- ne vairāk kā 30 mirgošanas stundas gadā pēc sliktākā scenārija metodes;
- ne vairāk kā 8 mirgošanas stundas gadā pēc reālās situācijas scenārija;
- ne vairāk kā 30 minūtes dienā abos scenārijos.

Šīs robežvērtības ieteikts izmantot arī Valsts vides dienesta 2022.gada vadlīnijās par vēja elektrostaciju ietekmes uz vidi novērtējumu¹².

Sliktākā scenārija metode pieņem, ka saule pastāvīgi spīd un vienmēr ir perpendikulāra rotora lāpstiņām, kuras nepārtraukti kustas. Reālās situācijas scenārijs balstās uz vēsturiskajiem datiem par saules spīdēšanas ilgumu, vēja ātrumu un virzienu konkrētajā teritorijā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros mirgošanas efekta novērtēšanai tika izmantota WindPro programma, kas izstrādāta vēja parku radīto ietekmju vērtēšanai un ietver speciālu moduli mirgošanas efekta aprēķināšanai.

Aprēķinu modelī kā uztvērēji tika iekļautas visas dzīvojamās un publiskās ēkas, kas reģistrētas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un izvietotas līdz 3 km attālumā ap plānotajām VES.

Secinājumi

- Atbilstoši IVN ietvaros veiktajiem aprēķinu rezultātiem pēc sliktākā scenārija metodes, dzīvojamās apbūves teritorijās, kas atrodas līdz ~2,2 km attālumā no tām tuvākajām plānotajām

¹² "Vadlīnijas ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma veikšanai vēja elektrostaciju būvniecības radīto ietekmju uz vidi izvērtēšanai", Valsts vides dienests. 2022.g.

VES, var tikt pārsniegti augstāk aprakstīto vadlīniju noteiktie robežlielumi (30 mirgošanas stundas gadā).

- Attālumā, kas lielāks par ~2,2 km no tuvākās VES, mirgošanas efekta ietekmes robežvērtību pārsniegšana nav prognozēta. Savukārt attālumam samazinoties par katriem 100 m, palielinās iespēja pārsniegt vadlīniju noteiktos robežlielumus.
- Veicot aprēķinus, IVN ietvaros konstatēts, ka VES radītais mirgošanas efekts var izraisīt traucējumus, kas pārsniedz rekomendētās robežvērtības paredzētās darbības vietas tuvumā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās, neatkarīgi no izvēlēta VES modeļa.
- Vienīgais tehniskais risinājums, kas ļauj samazināt mirgošanas efekta ietekmes laiku, ir mirgošanu izraisošo staciju darbības pārtraukšana laika periodos, kad attiecīgā stacija var izraisīt mirgošanu dzīvojamās apbūves teritorijās.
- Visu IVN procesa ietvaros vērtēto VES ražotāji nodrošina to ražotajām vēja elektrostacijām darbības režīmus, kas automātiski pārtrauc VES darbību noteiktos laika periodos. Minētie darbības režīmi var tikt uzstādīti, izmantojot informāciju gan par teorētisko¹³, gan faktisko¹⁴ saules spīdēšanas laiku.
- Izmantojot kādu no iepriekš minētajiem režīmiem, ir iespējams samazināt un novērst VES radīto negatīvo ietekmi, kas saistīta ar mirgošanas efektu. Vēja parka "Aloja" ekspluatāciju ieteicams veikt tā, lai VES radītais mirgošanas efekta ietekmes laiks dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās nepārsniegtu šādas mirgošanas efekta ietekmes robežvērtības:
 - 30 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes;
 - 8 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas atbilstoši reālajam scenārijam;
 - 30 minūtes vienā dienā abu vērtēšanas scenāriju izmantošanas gadījumā.
- VES radītā ietekmes zona, kurā aprēķinātais mirgošanas efekta laiks, izmantojot sliktākā scenārija aprēķinu metodi, pārsniedz 30 stundas gadā robežvērtību, atrodas arī ārpus vēja parka teritorijas. Ņemot vērā, ka tur ir atļauts veidot jaunu dzīvojamo vai publisko apbūvi, parka turpmākajā plānošanas, saskaņošanas procesā un ekspluatācijas laikā ir ieteicams rast risinājumu, kas nodrošinātu līdzvērtīgu aizsardzības līmeni arī jaunai apbūvei, ja tā tiek izmantota dzīvojamās vai publiskās funkcijas nodrošināšanai.
- Lokālplānojuma izstrādes laikā vēl nav noteikts izbūvējamo VES modelis un masta augstums, kā arī VES novietojums būvprojekta izstrādes laikā var tikt precizēts. Ja izvēlētais risinājums atšķiras no IVN ziņojumā vērtētajiem, vēja parka būvniecības procesa laikā atkārtoti jāaprēķina mirgošanas efekta ietekmes laiks, nosakot ietekmētās apbūves teritorijas un paredzot atbilstošus staciju darbības apturēšanas režīmus.

Lokālplānojumu risinājumi:

TIAN 17.-19. punktos iekļautas prasības mirgošanas efekta novēršanai un kontrolei:

17.Vēja parka būvprojektēšanas ietvaros veic mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķinus, nosakot ietekmētās apbūves teritorijas un izstrādā vēja elektrostaciju darbības apturēšanas režīmus, lai nodrošinātu, ka parka ekspluatācijas laikā mirgošanas efekta ietekmes laiks dzīvojamās ēkās nepārsniedz:

17.1.30 stundas gadā, ja mirgošanas efekta ietekmes uzraudzībai netiek izmantotas iekārtas faktiskā saules spīdēšanas laika noteikšanai;

¹³ Teorētiskais saules spīdēšanas laiks ir VES darbības apturēšanas režīms, kurā VES tiek apturētas laikā, kad pastāv iespēja radīt mirgošanas efektu, balstoties uz aprēķiniem par saules spīdēšanas ilgumu. Šī pieeja izmanto sliktākā scenārija metodi mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķināšanai.

¹⁴ Faktiskā saules spīdēšanas laika režīms ir sarežģītāks VES darbības apturēšanas risinājums, kas paredz VES apturēšanu tikai tajos laika periodos, kad faktiski saule spīd un pastāv risks radīt mirgošanas efektu. Šī pieeja prasa vēja parkā uzstādīt iekārtas, kas fiksē faktisko saules spīdēšanas laiku.

17.2.8 stundas gadā, ja mirgošanas efekta ietekmes uzraudzībai tiek izmantotas iekārtas faktiskā saules spīdēšanas laika noteikšanai;

17.3.30 minūtes diennaktī.

18. Ja mirgošanas efektu var izraisīt vairākas vēja elektrostacijas, tiek aprēķināts summārais visu vēja elektrostaciju radītais mirgošanas efekta ietekmes laiks un vērtēta tā atbilstība 15. punktā noteiktajiem rādītājiem.

19. Vēja parka operators ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc vēja parka nodošanas ekspluatācijā iesniedz pašvaldībā pārskatu pa īstenotajiem mirgošanas efekta ietekmes laika ierobežošanas pasākumiem, apliecinot noteikto prasību izpildi.

Vērtējums: pozitīva, tieša un netieša ilgtermiņa ietekme uz mirgošanas efekta samazināšanu tuvākajās dzīvojamajās ēkās un jaunbūvējamajās ēkās. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākuma realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga ietekme.

7.3.4. Elektromagnētiskā lauka iedarbība

Elektromagnētiskie lauki parasti nav sajūtami, un zema līmeņa elektromagnētiskie lauki uzreiz nerada negatīvus efektus veselībai. Zinātnē nav vienprātības par to, vai šie lauki maz ietekmē cilvēku veselību, jo potenciālo efektu izpausmes var būt grūti saistīt ar iepriekšēju iedarbību.

Elektroenerģijas izmantošana dažādās dzīves jomās, kā arī bezvadu sakari, radio, TV, radiolokācija un medicīniskā diagnostika un terapija, papildina vidē esošos dabiskos elektromagnētiskos laukus, piemēram, zemes magnētisko lauku (apmēram 51 μ T Latvijā) un dabiskos elektriskos laukus. Arī cilvēks un citas dzīvās būtnes rada elektriskos un magnētiskos laukus, bet ar zemu intensitāti.

Latvijā kopš 2018. gada spēkā ir Ministru kabineta noteikumi Nr. 637 "Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi", pārņemot Eiropas Padomes ieteikumus un ICNIRP¹⁵ vadlīnijas. Veselības ministrija jau gadiem ilgi izmanto šos ieteikumus, piemēram, mobilo sakaru bāzes staciju ietekmes novērtēšanai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros veikts elektromagnētiskā starojuma novērtējums, salīdzinot ar noteikumos Nr.637 norādītajiem robežlielumiem sabiedrības veselības aizsardzībai.

Secinājumi

- VES un pazemes kabeļu radītais magnētiskais lauks ir ievērojami zemāks par pieļaujamajām robežām, tādējādi neradot būtisku ietekmi uz veselību.
- Reālā dzīvē magnētiskā lauka plūsmas blīvums būs ievērojami mazāks nekā sliktākajā scenārijā, īpaši izmantojot 3 dzīslu kabeļus vai kabeļus ar augstāku pieļaujamo spriegumu (30–40 kV).
- Vēja elektrostacijas reti strādās ar maksimālo jaudu, tādēļ magnētiskā lauka līmeņi praksē būs zemāki nekā aprēķinātie.
- Vēja parka teritorijā un tuvumā nav dzīvojamās apbūves vai paredzētas personu ilgstošas uzturēšanās.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros secināts, ka elektromagnētiskie lauki, kas radīsies, ja vēja parka projekts tiks īstenots, **nav uzskatāmi** par tādiem, kas varētu atstāt būtisku ietekmi uz sabiedrības kopumā un vēju parka apkaimē dzīvojošo un ceļus gar apakšzemes kabeļu trasēm izmantojošo iedzīvotāju veselību¹⁶.

¹⁵ ICNIRP - International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection. ICNIRP ir neatkarīga organizācija, kas sniedz zinātniskus padomus un vadlīnijas par nejonizējošā starojuma ietekmi uz veselību un vidi. Šis starojums ietver visus elektromagnētiskā starojuma veidus, kuriem nav pietiekami daudz enerģijas, lai jonizētu atomus vai molekulas, piemēram, radioviļņus, mikroviļņus, infrasarkano starojumu, redzamo gaismu un ultravioletos starus.

¹⁶ "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.

- Lokālplānojumu risinājumos **nav nepieciešams un nav iekļautas** prasības elektromagnētiskā lauka iedarbības mazināšanai.

7.3.5. Vibrācijas

Līdzīgi kā citās mehāniskās iekārtās, arī vēja elektrostaciju darbības laikā vibrācijas izraisa rotējošo daļu nelīdzsvarotība un berze. Galvenie vibrāciju avoti ir ģenerators, pārnēsotājspēka un gultņi. Šo rotējošo daļu vibrācija var izraisīt arī gondolas un torņa svārstības. Pie lieliem vēja ātrumiem vibrācijas līmeni var palielināt vēja spiediena un turbulences plūsmas radīti līdzsvara traucējumi. Mehānisko daļu izraisīto vibrāciju samazināšana un kontrole ir bijusi nozīmīga izpētes joma VES inženieriem pēdējās desmitgadēs. Jaunu risinājumu izstrāde turpinās, galvenokārt VES operatoru vadībā, jo vibrāciju izraisītie bojājumi var būtiski palielināt ekspluatācijas izmaksas. VES struktūru radītās vibrācijas tieši ietekmē vibrācijas līmeni to tuvumā.

2009.gadā Vācijā tika apstiprinātas pirmās vadlīnijas, kas nosaka VES mehānisko daļu vibrācijas robežvērtības. 2015. gadā vadlīnijas tika precizētas, attiecinot tās uz VES, kuru nominālā jauda pārsniedz 3 MW. Šīs vadlīnijas ievēro visi lielākie ražotāji un operatori.

Pētījumi Vācijā un Kanādā parāda, ka VES radītās vibrācijas pie stacijas pārsniedz 1 m/s^2 , bet 300 m attālumā samazinās līdz apmēram $0,01 \text{ m/s}^2$, kas nav būtiski augstāks par līmeni, kad VES ir izslēgta. Līdzīgi rezultāti novēroti arī citos pētījumos, kas analizē VES ietekmi uz seismoloģisko iekārtu darbību.

Latvijā VES radītās vibrācijas nav reglamentētas ar noteiktiem robežlielumiem. Līdz 2010. gada 30. jūnijam šie lielumi tika noteikti MK noteikumos Nr. 341 "Noteikumi par pieļaujamiem vibrācijas lielumiem dzīvojamā un publiskā ēku telpās", pēc kuru zaudēšanas spēkā jauni normatīvi nav izdoti. Iepriekšējie noteikumi paredzēja, ka vibrācijas paātrinājums nedrīkst pārsniegt $0,028 \text{ m/s}^2$ ārstniecības iestādēs nakts laikā un $0,04 \text{ m/s}^2$ dzīvojamās telpās nakts laikā. VES radītais vibrācijas līmenis tieši tuvumā ir augstāks, bet 300 m attālumā – zemāks par šiem robežlielumiem.

Secinājumi

- Pētījumi parāda, ka vibrācijas līmenis strauji samazinās ar attālumu no VES.
- Plānotā vēja parka "Aloja" VES radītās vibrācijas ietekme uz sabiedrības veselību vērtējama kā **nebūtiska**.
- Lokālplānojumu risinājumos **nav nepieciešams** iekļaut prasības vibrāciju iedarbības mazināšanai.

7.3.6. Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, augiem un biotopiem

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros analizēta plānotā vēja parka un saistīto inženierbūvju ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām, lai novērtētu potenciālo ietekmi uz vidi un bioloģisko daudzveidību.

IVN ziņojuma sagatavošanas ietvaros sagatavots sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinums¹⁷ par plānotā vēja parka un saistīto inženierbūvju ietekmi uz aizsargājamiem, tekošu saldūdeņu, mežu un virsāju, purvu, zālāju biotopiem un aizsargājamiem vaskulārajiem augiem. (atzinumu skatīt Paskaidrojuma raksta 1. pielikumā).

Atzinuma ietvaros izvērtēta ar vēja parka "Aloja" izveidi saistīto plānoto vēja elektrostaciju, jauno un pārbūvējamo piebraucamo ceļu, transformatoru apakšstaciju un elektropārvades kabeļu izbūves ietekme uz aizsargājamām dabas vērtībām izpētes teritorijas ietvaros.

¹⁷ "Sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinums par plānotās darbības – vēja elektrostaciju parka "Aloja" un saistītās infrastruktūras izbūvi Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos, ietekmi uz aizsargājamiem, tekošu saldūdeņu, mežu un virsāju, purvu, zālāju biotopiem un aizsargājamiem vaskulārajiem augiem", SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2024.g.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros eksperti, sagatavojot atzinumu, secinājuši:

Secinājumi

- Vēja parka un saistīto inženierbūvju darbība nav plānota *Natura 2000* teritorijā, darbības īstenošana neradīs tiešu vai netiešu paredzamu negatīvu ietekmi uz citām izveidotām vai plānotām *Natura 2000* teritorijām.
- Lokālplānojuma teritorija atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, tā neitrālajā zonā. Plānotā darbība **nav pretrunā** ar aizsargājamās teritorijas neitrālajai zonai noteiktajiem ierobežojumiem.
- Lokālplānojuma teritorija neatrodas potenciālajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās

AIZSARGĀJAMI KOKI

Saskaņā ar datu bāzes "Ozols" informāciju kopumā seši aizsargājami koki konstatēti trijās no **Pirmās daļas lokālplānojumā** iekļautajām zemes vienībām (īpašumi – "Vecskultes", "Lielsanči" un "Branču mežs". Nevienā no zemes vienībām saskaņā ar IVN Ziņojumu nav plānota vēja elektrostacijas būvniecība, līdz ar to **nav prognozējama** ietekme uz aizsargājamiem kokiem lokālplānojuma teritorijā.

Saskaņā ar datu bāzes "Ozols" informāciju, **Otrās daļas lokālplānojuma** teritorijā **neatrodas** aizsargājami koku. Tuvākie aug pie īpašuma "Cepurnieki" ~0.7 km A virzienā no lokālplānojuma teritorijas. IVN Ziņojumā eksperti norādījuši, ka īpašuma "**Vecpurvēni**" zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440020148 plānotās VES AL_44 izbūves laukuma ziemeļu malā konstatēts vēsturiskās laukmalas koks – lielu dimensiju, vecs āra bērzs (DV). Kokam ir gan kultūrvēsturiska, gan ainaviska, gan arī potenciālas aizsargājama sugu dzīvotnes vērtība. Rekomendējams plānot un veikt DV koka saglabāšanas pasākumus – nodrošināt sakņu un vainaga aizsardzības pasākumus būvniecības laikā.

MIKROLIEGUMI

Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā **neiekļaujas** mikroliegumi vai to buferzonas. Tuvākie mikroliegumi atrodas aptuveni 1.3 un 1.8 km attālumā. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros eksperti, sagatavojot atzinumu, secinājuši:

Secinājumi

- Lokālplānojuma teritorijā vai tās tuvumā (līdz 4 km attālumam) neatrodas mikroliegumi, kas izveidoti mežu vai purvu biotopu aizsardzībai.
- Uz DR no lokālplānojuma teritorijas atrodas mikroliegums, kas dibināts baltmugurdzeņa aizsardzībai (ID=185902) un mikroliegums, kas dibināts mazā ērgļa aizsardzībai (ID=185951). Abu mikroliegumu attālums līdz tuvākajai plānotajai VES - vairāk nekā divi kilometri.

Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā **neiekļaujas** mikroliegumi vai to buferzonas. Tuvākais mikroliegums atrodas ~3.6 km attālumā DA virzienā – ID 188045 kods 3221, kas izveidots biotopu aizsardzībai un otrs tuvākais ~4.5 km attālumā DR virzienā - ID 185910 kods 2279, kas izveidots putnu aizsardzībai. **Nav prognozējama** ietekme uz mikroliegumiem.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMI BIOTOPĪ

Saskaņā ar "Ozolā" ietvertu informāciju **Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā** konstatēti 15 īpaši aizsargājami biotopi īpašumu "Vecgūras", "Branču mežs" un "Zaļauskas" zemes vienībās.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros eksperti, sagatavojot atzinumu, secinājuši:

Secinājumi:

- IVN Ziņojumā VES AL_13 būvniecība īpašuma **"Eglīši"** zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440010102 novietne un izbūves laukums, kā arī piebraucamais ceļš no VES AL_23 plānots pārmitrās un susinātās jaunaudzēs. Aptuveni 50 m attālumā no plānotā VES AL_13 izbūves laukuma atrodas ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 91D0* *Purvaini meži* poligons nr. 20MZ766_20. VES AL_13 izbūves laukuma izveide potenciāli var radīt negatīvu ietekmi uz aizsargājama biotopa platību – nosusināšanas ietekmi.

Lai novērstu paredzamo negatīvo ietekmi uz aizsargājama biotopa platību, plānoto VES AL_13 izbūves laukuma izveidi būtu nepieciešams plānot ar uzbēršanas paņēmieni bez paliekošu nosusināšanas grāvju ierīkošanas. Kopumā VES AL_13 novietnes un piebraucamā ceļa ietekme vērtējama kā - **iespējama neliela negatīva ietekme**, ko iespējams novērst, plānojot un veicot atbilstošus pasākumus.

- IVN Ziņojumā VES AL_14 būvniecība īpašuma **"Vecgūras"** zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440010010 plānota apvidū ar saposmotu reljefu, kur reljefa paaugstinājumos atrodas mežaudzes uz sausām minerālgrūntīm, bet reljefa pazeminājumos izvietojas pārmitras vai susinātās purvainu mežu platības. Mozaīku veido pieaugušas audzes, izcirtumi, iznikušas audzes un jaunaudzes. Piebraucamais ceļš plānots no VES AL_15 pa jaunaudzēm un sekundārām mežaudzēm, kas attīstījušas vēsturiskās lauksaimniecības zemēs.

Plānotais VES izbūves laukums daļēji šķērso ES nozīmes aizsargājama meža biotopu veida 91D0* *Purvaini meži*, poligonus nr. 23AP116_223 (laba kvalitāte) un 24GE079_9 (zema kvalitāte), kā arī ūdens migrācijas koridoru uz/no tā paša biotopa veida poligona nr. 20MZ766_23. Izbūves laukums piekļaujas ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* poligonam nr. 24GE079_10. Laukuma izbūves gadījumā, atmežošanas rezultātā tiktu iznīcināti aptuveni 40% biotopa poligona nr. 24GE079_9 un aptuveni 15% biotopa poligona nr. 23AP116_223, kā arī pastiprināta fragmentācija un palielinātas malas efekta zonas aizsargājama biotopu platībās. Tāpat paredzams, ka tiktu būtiski negatīvi ietekmēts hidroloģiskais režīms paredzamās laukuma un pievedceļa susināšanas rezultātā, kas radīs ietekmi ne tikai uz tieši – ar atmežošanu, ietekmētajiem aizsargājamo biotopu poligoniem, bet arī citu pārmitro aizsargājamo biotopu platībās apvidū.

IVN ziņojumā paredzētās **VES AL_14 novietnes ietekmi eksperti vērtējuši kā iespējamu vērā ņemamu, negatīvu ietekmi**. Paredzams, ka nav iespējams plānot pietiekamus pasākumus vai izvēlēties tehnoloģiskus risinājumus, lai novērstu vai būtiski samazinātu iespējamo negatīvu ietekmi uz aizsargājama biotopu platībām un īpaši aizsargājama sugu dzīvotnēm. **Eksperti rekomendē atteikties no plānotās VES AL_14 izbūves IVN Ziņojumā plānotajā novietojumā.**

- IVN Ziņojumā VES AL_27 būvniecība īpašuma **"Zaļauskas"** zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440010068 plānots pārmitru jaunu, apsaimniekotu mežu platībās, bet daļēji aizaugošās vēsturiskas mājvietas lauksaimniecības zemju platībās. Pievedceļš no VES AL_29 plānots pa sekundārām jaunām mežaudzēm un vēsturisko māju ceļa vietu.

Eksperti norādījuši, ka VES AL_27 izbūves laukums plānots tuvu ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 9050 *Lakstaugiem bagāti egļu meži* poligonam 23GE079_48, tomēr nav paredzama vērā ņemama malas efekta papildu ietekme uz aizsargājamā biotopa platību, jo mežaudzes ap biotopu jau ir intensīvi apsaimniekotas, retinātas un daļēji nocirstas. Izbūves laukums plānots uz ūdens migrācijas koridora, kas saistīts ar hidroloģisko režīmu ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 91D0* *Purvaini meži* poligonā nr. 20DU680_66. Izbūves laukums plānots ūdens noplūdes virzienā.

Eksperti atzinumā uzsvēruši, ka kopumā plānotās VES AL_27 novietnes īpašuma "Zaļauskas" zemes vienībā ietekme vērtējama kā **iespējama neliela nelabvēlīga ietekme**. Potenciālās negatīvās ietekmes mazināšanai, plānojot VES AL_27 izbūves laukuma nosusināšanas pasākumus, jāparedz risinājumi, lai novērstu pastiprinātu ūdens noplūdi prom no biotopa 91D0* *Purvaini meži* platības.

- Īpašuma **"Branču mežs"** zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu nav plānota VES būvniecība, bet paredzēta elektrokabeļa izbūve, neskarot īpaši aizsargājamo biotopu platības.

Saskaņā ar "Ozolā" ietverto informāciju **Otrās daļas lokālplānojuma** teritorijā konstatēti 4 īpaši aizsargājami biotopi īpašumu "Vecpurvēni", "Purvēni" (nav plānota VES būvniecība) un "Melderi" zemes vienībās.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros eksperti, sagatavojot atzinumu, secinājuši:

Secinājumi:

- IVN Ziņojumā VES AL_44 būvniecība īpašuma "**Vecpurvēni**" zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440020148 40-50 m attālumā no plānotā VES AL_44 izbūves laukuma konstatēts ES nozīmes aizsargājama zālāju biotopu veida 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* biotopa poligons Nr.23AP116_219. Zālāja biotops atrodas reljefa pazeminājumā attiecībā pret VES izbūves laukumu, nav paredzama vērā ņemama ietekme uz aizsargājamo zālāju biotopu.

Plānotais pievadceļš no VES AL_48 šķērso ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži poligonu* Nr.24GE079_2. Pievadceļa izbūve iznīcinās ~30% biotopa platības un fragmentēs atlikušo biotopa poligonu – paredzamās ietekmes rezultātā aizsargājamais biotops pilnībā zaudēs kvalitāti un būs uzskatāms par pilnībā iznīcinātu visā platībā.

VES novietnes ietekme vērtējama kā **nebūtiska ietekme**, tomēr pievadceļa novietojuma ietekme vērtējama kā **iespējama vērā ņemama negatīva ietekme**. Lai novērstu paredzamo negatīvo ietekmi uz biotopa poligonu Nr.24GE079_2, nepieciešams mainīt pievadceļa novietojumu, to pārceļot dienvidu virzienā un iespēju robežās attālinot (vismaz 50 m) no biotopa poligona.

- IVN Ziņojumā VES AL_48 būvniecība īpašuma "**Melderī**" zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440040175 VES izbūves laukums plānots mežaudzē (pieaugusi audze), kas intensīvi apsaimniekota– veiktas izlases, retināšanas circes. VES AL_48 novietnes **ietekme vērtējama kā nebūtiska ietekme**. Pievadceļš VES AL_48 plānots pa vidēja vecuma apsaimniekotām mežaudzēm.

Eksperti atzinumā norādījuši, ka īpašuma "Melderī" zemes vienībā **nav konstatēti** aizsargājami biotopi. Iepriekš kartētais ES nozīmes aizsargājama meža biotopa veida 91D0* *Purvaini meži* poligons Nr.19MZ766_81 ir iznīcināts - nocirsta mežaudze.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS SUGAS

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros eksperti, sagatavojot atzinumu, apkopojuši datus par īpaši aizsargājamām sugām zemes vienībās, kur plānota vēja elektrostacija, elektropārvades kabeļu vai ceļu būvniecība.

No **Pirmās daļas lokālplānojumā** ietvertajām zemes vienībām, kurās plānota VES būvniecība vienīgi īpašuma "Eglīši" zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 66440010102 konstatētas īpaši aizsargājamās sugas atradne - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes. Eksperti norādījuši, ka **nav paredzama ietekme** uz īpaši aizsargājamās sugas atradni.

No **Otrās daļas lokālplānojumā** ietvertajām zemes vienībām, kurās plānota VES būvniecība, **nav konstatētas** īpaši aizsargājamās augu sugas.

Lokālplānojuma risinājumi

- Lokālplānojuma izstrādes laikā par IVN ziņojumu nav saņemts EVA atzinums, līdz ar to nav zināmas konkrētas prasības vides risku samazināšanai mikroliegumu aizsardzībai, tādēļ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauta vispārīga prasība vides risku samazināšanai.
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 3.5.nodaļā iekļauts 15.punkts:** Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.

Vērtējums: tieša un netieša ilgtermiņa ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, augiem un biotopiem. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākumu realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga ietekme, izņemot eksperti rekomendē atteikties no plānotās VES AL_14

izbūves IVN Ziņojumā plānotajā novietojumā, jo nav iespējams plānot pietiekamus pasākumus vai izvēlēties tehnoloģiskus risinājumus, lai novērstu vai būtiski samazinātu iespējamo negatīvu ietekmi uz aizsargājamu biotopu platībām un īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnēm.

7.3.7. Ietekme uz ornitofaunu

IVN Ziņojuma sagatavošanas ietvaros saņemts ornitologa Andra Dekanta (eksperta sertifikāts Nr.183) sagatavotais atzinums par plānotā vēja parka "Aloja" ietekmi uz putnu faunu. Atzinums pievienots Paskaidrojuma raksta 2. pielikumā.

Atbilstoši eksperta izdarītajiem secinājumiem, prioritārās sugas plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā un putnu sugas, kuru labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai jāpievērš īpaša uzmanība, ir **mazais ērglis, mežirbe, urālpūce, apodziņš, trīspirkstu dzenis, baltmugurdzenis, vistu vanags, kā arī peļu klijāns**. Galvenokārt tieši šīm sugām jāmazina iespējamā negatīvā ietekme, novēršot dzīvotņu zudumu pamešanas vai iznīcināšanas rezultātā.

Vēja parka būvniecības būtiskākā negatīvā ietekme uz ornitofaunu ir atsevišķu sugu dzīvotņu zudums un dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās vēja parka ekspluatācijas laikā. Dzīvotņu zudums var izpausties gan kā dzīvotņu iznīcināšana, gan teritorijas pamešana. Savukārt no negatīvi ietekmētām dzīvotnēm putni var izvairīties (trokšņa, gaismas, mirgošanas, antropogēnās slodzes un citu iemeslu dēļ), to dzīvotnes var tikt sadalītas vai daļa dzīvotņu var kļūt nepieejamas. Ar dzīvotni saprotot gan vietu, kur putns var vairoties un ligzdot, gan vietu, kur putns var baroties un atpūsties. Negatīvās ietekmes būtiskumu ietekmē VES novietojums. Tādēļ nozīmīgākā darbība ietekmes mazināšanai ir tādu staciju atrašanās vietu izvēle, kas kumulatīvi vismazāk radīs negatīvu ietekmi apkārtējām dzīvotnēm un putnu populācijām. Prioritāri VES izvietojamas vietās, kur nav augsts īpaši aizsargājamo un mikroliegumu putnu sugu blīvums vai kur tām nav piemērotas dzīvotnes. Nav vēlams VES izvietošana vietās, kas veicina šo sugu dzīvotņu fragmentāciju.

Apkopojumu par eksperta secināto plānoto VES ietekmi uz putnu sugām lokālplānojumu teritoriju zemes vienībās skatīt 9. un 10. tabulās.

9. tabula. Vēja parka "Aloja" iespējamā ietekme uz putnu sugām Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā¹⁸

Īpašuma nosaukums/ zemes vienības kadastra apzīmējums	Putnu suga	Plānotās vēja elektrostacijas Nr. saskaņā ar IVN ziņojumu	Piezīmes par IVN ziņojumā plānotās VES novietni
Egliši 66440010102	Mežirbe, urālpūce , trīspirkstu dzenis, baltmugurdzenis , vistu vanags, melnā dzilna, pelēkā dzilna, mērkaziņa	VES AL_13	baltmugurdzeņa novērojumi 600-700 m no VES, urālpūces novērojumi 410 m no VES
Vecgūras 66440010010	Mežirbe, urālpūce , trīspirkstu dzenis, vistu vanags, peļu klijāns , rubenis	VES AL_14	200 m no mežirbes dzīvotnes, ap 460 m no apdzīvotas peļu klijāna ligzdas; urālpūces novērojumi 750 m no VES
Veseri 66440010001	Mežirbe, urālpūce , apodziņš, trīspirkstu dzenis, vistu vanags, peļu klijāns, pelēkā dzilna	VES AL_23	200-500 m no mežirbes dzīvotnes; urālpūces novērojumi 970 m no VES
	Mazais ērglis , Mazais mušķērājs, pelēkā dzilna	VES AL_24	Divu dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās
Zaļauskas 66440010068	Mazais ērglis , mežirbe, apodziņš, melnā dzilna	VES AL_27	Trīs dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās
Buķi 66440010114	Mazais ērglis , sila cīrulis, mērkaziņa, vidējais dzenis	VES AL_29	Trīs dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās, Vidējā dzeņa prioritārās aizsardzības teritorija 300 m, Mazajam ērglim piemērots biotops

¹⁸ datu avots - Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skanķkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.

<i>Īpašuma nosaukums/ zemes vienības kadastra apzīmējums</i>	<i>Putnu suga</i>	<i>Plānotās vēja elektrostacijas Nr. saskaņā ar IVN ziņojumu</i>	<i>Piezīmes par IVN ziņojumā plānotās VES novietni</i>
Dzintari 66440010069	Mazais ērglis, baltmugurdzenis, melnā dzilna, vakartēpis, sila cirulis	VES AL_31	Trīs dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās, baltmugurdzeņa novērojumi 360 m no VES
Vecsanči 66440010159	Mazais ērglis	VES AL_30	Mazajam ērglim piemērots biotops. Divu dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās
	Mazajam ērglim piemērots biotops, Divu dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās	VES AL_32	Divu dažādu mazā ērgļa ligzdu aizsargjoslās
Kroļi 66440010039	Nav informācijas	VES AL_51	-

Secinājumi

Eksperts par plānotā vēja parka iespējamo ietekmi uz ornitofaunu **Pirmās daļas lokālplānojuma** teritorijā secina:

- Ņemot vērā konstatētās īpaši aizsargājamās putnu sugas, to barošanās vietas, migrējošo putnu atpūtas vietas, kā arī dzeņu un pūču sugas aizsardzībai prioritāro teritoriju izvietojumu, teritorijā apzinātas gan VES būvniecībai piemērotākās, gan arī jutīgākās zonas.
- Atbilstoši eksperta secinājumiem par paredzamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām un mikroliegumu putnu sugām plānotās vēja parka "Aloja" elektrostacijas iedalītas trīs grupās, no kurām lokālplānojuma teritorijā:
 - **VES ar mērenu negatīvu ietekmi uz atsevišķām sugām, ko var samazināt vai novērst,** īpašumu zemes vienībās:
 - Vecgūras (kad.apz. 66440010010, VES AL_14);
 - Veseri (kad.apz. 66440010001, VES AL_24);
 - **VES un to grupas ar būtisku negatīvu ietekmi uz vairākām prioritārām sugām:** īpašumu zemes vienībās:
 - Eglīši (kad.apz. 66440010102, VES AL_13);
 - Veseri (kad.apz. 66440010001, VES AL_23);
 - Zaļauskas (kad.apz. 66440010068, VES AL_27);
 - Buķi (kad.apz. 66440010114, VES AL_29);
 - Vecsanči (kad.apz. 66440010159, VES AL_30, VES AL_32);
 - Dzintari (kad.apz. 66440010069, VES AL_31);
 - Kroļi (kad.apz. 66440010039, VES AL_51);

Eksperta ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai Pirmās daļas lokālplānojuma teritorijā

- Eksperta atzinumā norādīts, ka **VES, kas varētu radīt būtisku negatīvu ietekmi** uz putnu sugām, ietekmi mazinoši pasākumi, visticamāk, nesniegs pietiekamu riska samazinājumu, tādēļ šo VES būvniecība ir iespējama tikai pēc ietekmi kompensējošu pasākumu īstenošanas pirms vēja parka būvniecības uzsākšanas. Kompensējošie pasākumi un līdz ar to arī tālāka VES būvniecība jāplāno nevis atsevišķām VES, bet gan pa to grupām. Vienu grupu veidotu lokālplānojuma arī lokālplānojuma teritorijā ietilpstošās VES AL_13, VES AL_23, VES AL_27 un VES AL_29. Otru grupu veidotu arī lokālplānojuma teritorijā ietilpstošās VES AL_30, VES AL_31, VES AL_32 un VES AL_51. Kompensējošie pasākumi var ietvert gan jaunu mikroliegumu izveidi mazajam ērglim, vienlaikus vēja parka ekspluatācijas laikā, nodrošinot piemērotu barošanās teritoriju uzturēšanu mikroliegumu tuvumā, gan apsaimniekošanas pasākumu īstenošanu vai to nodrošināšanas finansēšanu jau esošajās aizsargājamās teritorijās. Kompensējošie pasākumi ir jānosaka un jāizstrādā sertificētam ekspertam, saskaņojot tos ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

- **VES ar mērenu negatīvu ietekmi** uz atsevišķām putnu sugām, tai skaitā īpašumos "Vecgūras" (VES AL_14) un "Veseri" (VES AL_24), VES būvniecība pēc eksperta vērtējuma ir pieļaujama, īstenojot šādus ietekmi mazinošos pasākumus:
 - Vēja parka VES izvietojums jāplāno dienvidu – ziemeļu virzienā, cenšoties ievērot pēc iespējas šaurāku izvietojumu, tādējādi aizņemot pēc iespējas mazāku migrācijas koridora daļu, un mazinātu sadursmju riskus. Šī rekomendācija ir jau ņemta vērā IVN ziņojumā un piedāvātais VES izvietojums ir veidots ziemeļu – dienvidu virzienā.
 - Jāizvairās no "V" veida staciju izvietojuma, lai rudenos no ziemeļiem migrējošiem putniem mazinātu "pudeles kakla" slazda situāciju, kurā nav neviena plata caurlidošanas ceļa starp 2. grupas VES, bet vienīgais ceļš ir tieši virsū stacijām. Lai to novērstu, starp apakšējām stacijām jābūt vismaz vienam, vai diviem caurlidošanas ceļiem, kur attālums starp diviem mastiem ir vismaz 750 m.
 - IVN Ziņojuma izstrādātāju ieskatā ietekme uz migrējošiem putniem, ko eksperts vērtē kā nebūtisku, tiek samazināta, nodrošinot VES izvietojumu vēja parkā ziemeļu – dienvidu virzienā un šādi aizņemot iespējami mazu migrācijas koridora segmentu, un uzstādot ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādināšanas sistēmas, tiek maksimāli samazināta un rekomendētā caurlidošanas ceļa nenodrošināšana tiek aizstāta ar citiem, iepriekš minētajiem ietekmi samazinošiem pasākumiem.
 - Eksperts norādījis, ka priekšroka dodama VES un ar tām saistītās infrastruktūras izbūvei, iespējami izmantojot esošo ceļu tīklu un samazinot nepieciešamību pēc jaunu ceļu un plašu pagriezienu veidošanas, tādējādi samazinot meža putnu sugu dzīvotņu fragmentāciju.
 - VES jāplāno pēc iespējas tālāk no lielajām ligzdām. Būvējot stacijas tuvāk par 1000 m no teritorijā konstatētajām klijāna ligzdām, paaugstināsies sadursmju risks, kura samazināšanai VES jāapriko ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādināšanas sistēmām.
 - Lai izvairītos galvenokārt no plēsīgo putnu sadursmēm un bojāejas, visas paredzētā vēja parka stacijas nepieciešams apriko ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādināšanas sistēmām. Tām jābūt kalibrētām uztvert un reaģēt uz putnu tuvošanos visos gadījumos, vismaz šādām sugām mazais ērglis, vistu vanags, ķīķis, jūras ērglis, klinšu ērglis, zivju ērglis, melnais stārķis, baltais stārķis, peļu klijāns.
- Tirgū pieejamas divu veidu detektēšanas iekārtas staciju apturēšanai.
 - Iekārtas, kas identificē jutīgos putnus, seko to lidojuma trajektorijām un aptur staciju darbību, ja prognozēts sadursmes risks.
 - Iekārtas, kas identificē jutīgos putnus, seko to trajektorijām un, ja putns tuvojas stacijai, vispirms aktivizē atbaidīšanas sistēmas. Ja putns nemaina trajektoriju, tiek apturēta stacijas darbība.
- IVN ziņojuma izstrādātāju ieskatā vēja parku darbība kopumā ir nodrošināma tā, lai tā radītu pēc iespējas mazāku traucējumu putniem, tādēļ plānotajā vēja parkā būtu pieļaujama tikai pirmā veida iekārtu uzstādīšana. Plānotās VES kopumā aizņem salīdzinoši plašas teritorijas, kuras, lietojot atbaidīšanas sistēmas, iespējams, kļūtu putniem mazāk pievilcīgas, pat ja tajās atrodas labas barošanās teritorijas.
- Lai samazinātu vai novērstu vēja parka ietekmi uz putniem, IVN ziņojuma izstrādātāji iesaka vairākus pasākumus:
 - elektropārvades un komunikāciju tīklu efektīva plānošana: priekšroka kabeļu līnijām gar esošajiem infrastruktūras objektiem. Ja nepieciešami jauni ceļi vai trases, tos jāplāno ārpus prioritāriem dzeņu un pūču aizsardzības kvadrātiem, minimizējot koku ciršanu.
 - darbu sezonas plānošana: būvniecības darbi jāveic ārpus putnu ligzdošanas sezonas (no 1. augusta līdz 1. martam).
 - ekoloģisko koku saglabāšana: izcirtumos un jaunaudzēs saglabāt ekoloģiskos un dobumainos kokus.
 - trokšņu līmeņa samazināšana: VES modeļu izvēlē dot priekšroku stacijām ar zemāku trokšņa emisiju, ja nav būtisku argumentu izvēlēties skaļākus modeļus.

10. tabula. Vēja parka "Aloja" iespējamā ietekme uz putnu sugām Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā ¹⁹

Īpašuma nosaukums/ zemes vienības kadastra apzīmējums	Putnu suga	Plānotās vēja elektrostacijas Nr. saskaņā ar IVN ziņojumu	Piezīmes par IVN ziņojumā plānotās VES novietni
Rozītes 66440020040	Peļu klijāns , melnā dzilna, mērkaziņa	VES AL_43	470 m no apdzīvotas peļu klijāna ligzdas
Vecpurvēni 66440020148	Mežirbe, peļu klijāns , baltais stārķis, melnā dzilna	VES AL_44	200-500 m no mežirbes dzīvotnes, 840 m no apdzīvotas peļu klijāna ligzdas
Paužas 66440040183	Peļu klijāns	VES AL_47	Mazajam ērglim piemērots biotops. 540 m no apdzīvotas peļu klijāna ligzdas
Melderi 66440040175	Mežirbe , apodziņš, melnā dzilna	VES AL_48	200-500 m no mežirbes dzīvotnes
Meža Pilsumi 66440040279	Peļu klijāns	VES AL_49	Mazajam ērglim piemērots biotops

Secinājumi

- **Otrās daļas lokālplānojuma teritorijā** visas plānotās VES eksperts iekļāvis grupā **VES ar mērenu negatīvu ietekmi uz atsevišķām sugām, ko var samazināt vai novērst**.

Eksperta ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai Otrās daļas lokālplānojumā plānoto VES izvietojumam

- Zemes vienībās, kur paredzama VES ar mērenu negatīvu ietekmi uz atsevišķām putnu sugām VES būvniecība pēc eksperta vērtējuma ir pieļaujama, īstenojot šādus ietekmi mazinošos pasākumus:
 - Vēja parka VES izvietojums jāplāno dienvidu – ziemeļu virzienā, cenšoties ievērot pēc iespējas šaurāku izvietojumu, tādējādi aizņemot pēc iespējas mazāku migrācijas koridora daļu, un mazinātu sadursmju riskus. Šī rekomendācija ir jau ņemta vērā IVN ziņojumā un piedāvātais VES izvietojums ir veidots ziemeļu – dienvidu virzienā.
 - Jāizvairās no "V" veida staciju izvietojuma, lai rudenos no ziemeļiem migrējošiem putniem mazinātu "pudeles kakla" slazda situāciju, kurā nav neviena plata caurlidošanas ceļa starp 2. grupas VES, bet vienīgais ceļš ir tieši virsū stacijām. Lai to novērstu, starp apakšējām stacijām jābūt vismaz vienam, vai diviem caurlidošanas ceļiem, kur attālums starp diviem mastiem ir vismaz 750 m.
 - IVN Ziņojuma izstrādātāju ieskatā ietekme uz migrējošiem putniem, ko eksperts vērtē kā nebūtisku, tiek samazināta, nodrošinot VES izvietojumu vēja parkā ziemeļu – dienvidu virzienā un šādi aizņemot iespējami mazu migrācijas koridora segmentu, un uzstādot ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādīšanas sistēmas, tiek maksimāli samazināta un rekomendēta caurlidošanas ceļa nenodrošināšana tiek aizstāta ar citiem, iepriekš minētajiem ietekmi samazinošiem pasākumiem.
 - Eksperts norādījis, ka priekšroka dodama VES un ar tām saistītās infrastruktūras izbūvei, iespējami izmantojot esošo ceļu tīklu un samazinot nepieciešamību pēc jaunu ceļu un plašu pagriezienu veidošanas, tādējādi samazinot meža putnu sugu dzīvotņu fragmentāciju.
 - VES jāplāno pēc iespējas tālāk no lielajām ligzdām. Būvējot stacijas tuvāk par 1000 m no teritorijā konstatētajām klijāna ligzdām, paaugstināsies sadursmju risks, kura samazināšanai VES jāaprīko ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādīšanas sistēmām.
 - Lai izvairītos galvenokārt no plēsīgo putnu sadursmēm un bojāejas, visas paredzētā vēja parka stacijas nepieciešams aprīkot ar putnu pamanīšanas un rotoru apstādīšanas sistēmām. Tām jābūt kalibrētām uztvert un reaģēt uz putnu tuvošanos visos gadījumos, vismaz šādām sugām

¹⁹ datu avots - Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skanķkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.

mazais ērglis, vistu vanags, ķīķis, jūras ērglis, klinšu ērglis, zivju ērglis, melnais stārķis, baltais stārķis, peļu klijāns.

- Tirgū pieejamas divu veidu detektēšanas iekārtas staciju apturēšanai.
 - Iekārtas, kas identificē jutīgos putnus, seko to lidojuma trajektorijām un aptur staciju darbību, ja prognozēts sadursmes risks.
 - Iekārtas, kas identificē jutīgos putnus, seko to trajektorijām un, ja putns tuvojas stacijai, vispirms aktivizē atbaidīšanas sistēmas. Ja putns nemaina trajektoriju, tiek apturēta stacijas darbība.
- IVN ziņojuma izstrādātāju ieskatā vēja parku darbība kopumā ir nodrošināma tā, lai tā radītu pēc iespējas mazāku traucējumu putniem, tādēļ plānotajā vēja parkā būtu pieļaujama tikai pirmā veida iekārtu uzstādīšana. Plānotās VES kopumā aizņem salīdzinoši plašas teritorijas, kuras, lietojot atbaidīšanas sistēmas, iespējams, kļūtu putniem mazāk pievilcīgas, pat ja tajās atrodas labas barošanās teritorijas.
- Lai samazinātu vai novērstu vēja parka ietekmi uz putniem, IVN ziņojuma izstrādātāji iesaka vairākus pasākumus:
 - elektropārvades un komunikāciju tīklu efektīva plānošana: priekšroka kabeļu līnijām gar esošajiem infrastruktūras objektiem. Ja nepieciešami jauni ceļi vai trases, tos jāplāno ārpus prioritāriem dzeņu un pūču aizsardzības kvadrātiem, minimizējot koku ciršanu.
 - darbu sezonas plānošana: būvniecības darbi jāveic ārpus putnu ligzdošanas sezonas (no 1. augusta līdz 1. martam).
 - ekoloģisko koku saglabāšana: izcirtumos un jaunaudzēs saglabāt ekoloģiskos un dabumainos kokus.
 - trokšņu līmeņa samazināšana: VES modeļu izvēlē dot priekšroku stacijām ar zemāku trokšņa emisiju, ja nav būtisku argumentu izvēlēties skaļākus modeļus.

Lokālplānojumu risinājumi:

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu **3.5.nodaļās** iekļauts **16.punkts**: Izbūvē vēja elektrostacijas, kuru radītais ietekmes līmenis tuvumā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās nepārsniedz normatīvajos aktos noteikto trokšņa līmeni.

Attiecībā uz zemas frekvences trokšņa ietekmes mazināšanu, ievēro **TIAN 15.punktu** - *Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.*

Vērtējums: tieša un netieša ilgtermiņa ietekmes uz putniem samazināšanu. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākuma realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga ietekme.

7.3.8. Ietekme uz sikspārņiem

IVN ziņojuma sagatavošanas ietvaros vērtēta vēja parka "Aloja" būvniecības un ekspluatācijas iespējamā ietekme uz sikspārņu populācijām, kuru padziļināti vērtējis zīdītāju – sikspārņu (*Chiroptera*) eksperts Viesturs Vintulis (sertifikāta Nr. 70). Eksperts sagatavojis atzinumu, kas pievienots Paskaidrojuma raksta 3. pielikumā. Atzinumā, cita starpā, sniegti nosacījumi, ar kādiem īstenojama vēja parka būvniecība un ekspluatācija, kā arī rekomendācijas potenciālās ietekmes mazināšanai un turpmākajam monitoringam.

Atbilstoši eksperta novērtējumam salīdzinājumā ar citām teritorijām Latvijā, kur veikta sikspārņu aktivitātes novērtēšana pēc identiskas metodikas, plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā sikspārņu aktivitāte kopumā vērtējama kā vidēja (fona aktivitāte).

Eksperta secinājumi

- Plānotā vēja parka "Aloja" teritorijā ir atsevišķas zonas un biotopi, kurā sīkspārņu aktivitāte vērtējama kā augsta, kā arī ir zonas un biotopi, kurās tā vērtējama kā zema. Visaugstākā sīkspārņu aktivitāte reģistrēta dabas lieguma "Soģupes meži" apkaimē un līges upes tuvumā plānotā vēja parka teritorijas rietumu daļā.
- Lokālplānojumu zemes vienības **neiekļaujas** teritorijā ar augstu sīkspārņu aktivitāti.
- Augstums un spārnu diametrs: Sīkspārņu bojāejas risks ir lielāks, ja vēja elektrostaciju rotoru ir zemi un ar lielu spārnu garumu. Sīkspārņi lielākoties lido līdz 50 m augstumam, bet dažas sugas, piemēram, vakarsīkspārņi, var lido līdz pat 500 m. Turbīnas, kuru rotoru atrodas virs 50 m, samazina risku, bet pilnīgi to izslēgt nav iespējams.
- Sīkspārņi lido dažādos augstumos atkarībā no laika apstākļiem un kukaiņu koncentrācijas, kas padara prognozēšanu sarežģītu. IVN ziņojumā nav iekļauti dati par sīkspārņu aktivitāti konkrētos augstumos, tāpēc precīzs risku novērtējums ir sarežģīts.
- Vislielākais bojāejas risks ir laika posmā no jūnija līdz septembrim, kad sīkspārņi ir visaktīvākie, īpaši migrācijas un vairošanās laikā.
- Sīkspārņu bojāejas risks ir lielāks, ja turbīnas izvietotas tuvu mežiem un koku struktūrām. Šajās vietās sīkspārņi bieži lido un var vieglāk sadurties ar rotoriem. Klajās vietās bojāejas risks ir mazāks.
- Sīkspārņi ir visaktīvākie pirmajās sešās stundās pēc saulrieta, kas palielina sadursmju iespējamību šajā periodā. Tāpēc vēja parka darbības ietekme šajā laikā būtu jāvērtē īpaši kritiski.
- Plānotajam vēja parkam "Aloja" šobrīd nav kumulatīvas ietekmes ar citiem projektiem, taču, ja tuvākajā nākotnē (10-15 km rādiusā) tiks izbūvēti citi vēja parki, kopējais bojāejas risks var pieaugt.

Eksperta ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai

- IVN ziņojumā norādīts, ka vēja parka "Aloja" izveide pieļaujama tikai ar šādiem nosacījumiem un VES darbības ierobežojumiem:
 - lokālplānojuma zemes vienībās ekspluatācijas laikā tiek nodrošināta vēja turbīnu darbības apturēšana vai neuzsākšana no 1. jūnija līdz 30. septembrim nakts laikā no saulrieta līdz saullēktam, ja vēja ātrums VES rotora augstumā ir 5 m/s vai mazāks, gaisa temperatūra ir augstāka par 6°C²⁰ un nokrišņu daudzums nepārsniedz 1 mm stundā.
 - Lai samazinātu potenciālo sadursmju risku ar VES augsta riska grupas sīkspārņiem, kā arī ievērojamu piemērotu mītņu un barošanās biotopu platību zudumu, vēja elektrostacijas izvietojamas ne tuvāk par 800 m no līges upes.

Lokālplānojumu risinājumi:

- Lokālplānojuma izstrādes laikā par IVN Ziņojumu nav saņemts Enerģētikas un vides aģentūras atzinums, līdz ar to nav zināmas konkrētas prasības vides risku samazināšanai, tai skaitā ietekmes mazināšanai uz sīkspārņu populāciju, tādēļ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauta vispārīga prasība vides risku samazināšanai.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu **3.5.nodaļā** iekļauts **15.punkts**: Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.

²⁰ Kā norādīts IVN ziņojumā - parasti temperatūras ierobežojums Eiropas centrālajā daļā, un arī Latvijas dienvidu un rietumu daļā ir +10°C, bet novērojumi dažādās teritorijās Latvijas ziemeļu daļā liecina, ka sīkspārņu aktivitāte saglabājas salīdzinoši augsta arī, ja gaisa temperatūra ir +6...+10°C robežās, īpaši rudens periodā augusta beigās-septembrī.

Vērtējums: tieša un netieša ilgtermiņa ietekme uz ietekmes uz sikspārņiem mazināšanu. IVN ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākumu realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga.

7.3.9. Ainava un vizuālā ietekme

Plānotā vēja elektrostaciju parka ietekme uz apkārtnes ainavu vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros. Saņemts sertificētas ainavu arhitektes Lauras Hrisanfova (sertifikāts Nr.73–2019) atzinums, kas pievienots Paskaidrojuma raksta 4.pielikumā.

Eksperte vērtējusi plānotā vēja parka "Aloja" būvniecības ietekmes būtiskumu uz apkārtnes ainavu, kā arī sniegusi ieteikumus ietekmes novēršanai vai samazināšanai paredzētās darbības īstenošanas gadījumā.

IVN procesā, vērtējot vēja parka ietekmi, kur vien iespējams, ietekmes sekas novērtētas kvantitatīvi (VES saskatāmība), bet ainavas raksturs un vizuālais novērtējums veikts, analizējot kartogrāfisko materiālu un datus, ainavu pieejamību, daudzveidību, tipiskumu, unikalitāti, kā arī balstoties uz ainavas dizaina vērtēšanas kritērijiem un eksperta pieredzi.

Ekspertes secinājumi:

- Izvērtējot dažāda līmeņa plānošanas dokumentus, vēja parks "Aloja" netiek plānots unikālā ainavā, īpaši nozīmīgā ainavu telpā, areālā vai teritorijā, kā arī tas neatradīsies ainaviska ceļa posmā, līdz ar to tas neatstās būtiski negatīvu ietekmi uz ainavas vērtībām.
- Vēja parks "Aloja" plānots mozaikainavā un neregulārs VES izkārtojums ir piemērots mozaikainavai. Tomēr neregulāras formas rada lielāku izaicinājumu VES veiksmīgi iekļaut ainavā, jo VES dažādos veidos mijiedarbosies viena ar otru, kā arī ar apkārtnes ainavu. Tas var radīt negatīvas sekas, piemēram, nevienmērīgu vēja turbīnu vizuālo blīvumu, pārklāšanos, daļēju aizsegšanu aiz panorāmas un turbīnu nobīdes.
- VES parka izbūve būtiski neietekmēs reģionam raksturīgo zemes izmantošanu, nemainīs meža un lauksaimniecības zemju proporcijas, kas ir būtiskas mozaikainavas saglabāšanai. Tiek saglabāta ainavai raksturīgā struktūra, tomēr ainavā parādās jauni vertikāli elementi, kas zonā attālumā līdz 2 km dominēs. To dominance ainavā atkarīga no zonas, kurā skats atradīsies, jo tālāk skats atrodas no turbīnām, jo mazāku ietekmi tas atstāj uz ainavas uztveramību.
- Nenoliedzami vēja elektrostacijas dominēs 2 km rādiusā ap tām, veidosies kā jauna elementu grupa, tomēr to redzamību ietekmē arī apkārt esošie koku puduri, koku rindas, meži un būves, laikapstākļi un gadalaiks, līdz ar to vēja elektrostacijas nebūs saskatāmas visā 2 km izpētes zonas rādiusā.
- Lai gan Mazsalaca atrodas vēja parka "Aloja" 5 km izpētes zonā, tomēr vēja parks nebūs saskatāms no Mazsalacas, pilsētas novietojuma, reljefa, koku grupu un apbūves izvietojuma dēļ.
- Ņemot vērā teritorijas reljefu, mežu platības, koku grupu izvietojumu un to savstarpējo attālumu, VES **nebūs saskatāmas** no tādām nozīmīgām vietām kā valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Valtenbergu muižas apbūve" (aizsardzības nr. 6907), reģiona nozīmes kultūras pieminekļa "Staiceles papīrfabrika ar vēsturisko dzīvojamo apbūvi" (aizsardzības nr. 8779), kā arī valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Burtnieku muižas apbūve" (aizsardzības nr. 6891) un valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Burtnieku mācītājmuižas apbūve" (aizsardzības nr. 6887).
- Vēja parka "Aloja" izvietojums neietekmē apkārtnē esošo valsts un reģionā nozīmes arhitektūras pieminekļu uztveramību, jo VES neatrodas to uztveramības zonās. Atsevišķos skatos, piemēram, mainoties gadalaikiem atsevišķas VES varētu būt saskatāmas no kultūras pieminekļiem (piem., Burtnieku mācītājmuižas apbūves), bet ņemto vērā to attālumu – vēja elektrostacijas veidos vienu no elementiem panorāmas skata ainavā, kur rotoru lāpstiņu kustība būs gandrīz nepamanāma.

Ekspertes ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai

Lai samazinātu plānotā vēja parka "Aloja" ietekmi uz ainavas vizuālo kvalitāti un nodrošinātu vēja parka integrāciju esošajās ainavās tiek sniegti šādi priekšlikumi ietekmes mazināšanai:

- Izvēlēties tādus VES transportēšanas ceļus, kas vismazāk var pārveidot ceļu ainavu, kur nav nepieciešama lielu meža platību kailcirte, kādu atsevišķu soliteru koku vai aleju izciršana.

- Gadījumos, kad ceļa tuvumā ir kāds vērtīgs ainavu elements, izmantot lauksaimniecības zemes to apbraukšanai vai izvēlēties citus transportēšanas maršrūtus.
- VES transportēšana nedrīkst atstāt neatgriezenisku ietekmi uz pieguļošo ceļu ainavām. Jāsaģēlābā tādi ainavas elementi kā alejas (piemēram, bērzu alejas, kas raksturīgas izpētes teritorijas areāliem).
- Nodrošinot pieklūšanu VES, prioritāri izmanto esošos ceļus. Jaunos pievedceļus veido tikai vietās, kur pieklūšanu nav iespējams nodrošināt pa esošajiem ceļiem;
- Jaunu ceļu būvniecību veido, ņemot vērā lauksaimniecības zemes raksturu, teritorijā esošās lineārās struktūras. Jaunos ceļus veido paralēli esošiem grāvjiem vai tieši gar tiem, kur tas ir iespējams.
- Vēja parka "Aloja" uzstādīt viena modeļa, augstuma un krāsas turbīnas.

Lokāplānojumu risinājumi:

- Lokāplānojuma izstrādes laikā par IVN Ziņojumu nav saņemts Enerģētikas un vides aģentūras atzinums, līdz ar to nav zināmas konkrētas prasības vides risku samazināšanai, tai skaitā ietekmes mazināšanai uz ainavidi, tādēļ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauta vispārīga prasība vides risku samazināšanai.
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu **3.5.nodaļā** iekļauts **15.punkts**: Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauts **21.punkts**, kas nosaka prasības, lai mazinātu vizuālo ietekmi uz ainavas uztveri, raksturu un ainavas kā resursa vērtību:
 - uzstāda viena ražotāja, modeļa, augstuma un krāsas turbīnas.
 - nodrošina vērtīgo koku aizsardzību būvniecības laikā un veicot piegādes ceļu trasējuma sagatavošanu, konsultējoties ar sertificētu arboristu par būvniecības procesā veicamajiem aizsardzības pasākumiem;

Vērtējums: pozitīva, tieša ilgtermiņa ietekme uz ietekmes uz ainavu mazināšanu. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākumu realizācijas) vērtēta kā neliela nelabvēlīga.

7.3.10. Ietekme kultūrvēsturiskām vērtībām

IVN ziņojumā sniegts plānotā vēja parka iespējamās ietekmes uz arheoloģisko un kultūras mantojumu novērtējums un raksturoti pasākumi ietekmes samazināšanai. Izvērtējumā iesaistīts kultūrvēstures eksperts Ritvars Ritums.

Saskaņā ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datu bāzi²¹ abu lokāplānojumu teritorijās **neatrodas** valsts aizsargājami kultūras pieminekļi.

Pirmās daļas lokāplānojuma tuvākajā apkārtnē – Mazsalacas virzienā - tuvākie (atrodas vairāk nekā 4 km attālumā) kultūras pieminekļi ir:

- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Vīkšēnu pilskalns* (aizsardzības Nr.2488) - atrodas Laņģupītes kreisajā krastā pie Pilskalniem.

²¹ <https://karte.mantojums.lv>

- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Jaunvīkšēnu senkapi* (aizsardzības Nr.2489) - atrodas pie Jaunvīkšēniem, netālu no Vīkšēnu pilskalna.
- reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Rūnu krustakmens* (aizsardzības Nr.2490) – atrodas pie Rūnām.

Tuvākais kultūras piemineklis **Otrās daļas lokālplānojuma** teritorijai ir reģiona nozīmes kultūras piemineklis *Vecates senkapi* (aizsardzības Nr.2509), kas atrodas ~5.3 km ZA virzienā - Valmieras novada Vecates pagastā pie Vecates krejotavas.

Eksperta ieteiktie pasākumi ietekmes mazināšanai

- Pirms būvniecības uzsākšanas parka teritoriju jāapseko kvalificētam arheologam, kā noteikts likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 22. pantā. Šis pants nosaka, ka pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas pasūtītājam par saviem līdzekļiem jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Ja saimnieciskās darbības rezultātā tiek atklāti arheoloģiski vai citi objekti ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei un jāaptur turpmākie darbi.
- Zemes darbu laikā vēja parka izbūves laikā ir vēlams arheoloģiskā uzraudzība, lai nodrošinātu, ka jebkādi kultūrvēsturiskie atradumi tiek pienācīgi dokumentēti un aizsargāti.
- Lai aizsegtu skatu uz VES stāviem un saglabātu vēsturisko ainavu, var tikt veidoti koku stādījumi vai izvietoti dekoratīvi vides objekti.
- Vēja parka izveides projekts jāsaplāko ar NKMP, kas var izvirzīt papildus nosacījumus, lai nodrošinātu kultūras mantojuma aizsardzību.

Lokālplānojumu risinājumi:

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu **3.5.nodaļā** iekļauts **22.punkts**: *Būvprojektēšanas laikā vēja elektrostacijas būvniecības vietas apseko arheologs. Veicot vēja elektrostaciju un to darbības nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras būvniecību, būvdarbu laikā pieaicina arheologu.*

Vērtējums: pozitīva, tieša ilgtermiņa ietekme uz ietekmes uz kultūrvēsturiskām vērtībām mazināšanu. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākumu realizācijas) vērtēta kā nebūtiska.

7.3.11. Drošība un civilā aizsardzība

Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros novērtēti vēja elektrostaciju avāriju riski, analizētas iespējamās sekas un nepieciešamie ietekmi mazinošie pasākumi. Izvērtējot globālos VES negadījumus un citu valstu rekomendācijas, identificēti potenciālie apdraudējumi:

- Mehāniski bojājumi vai sabrukums, kas var izraisīt iekārtas atlūzu izplatīšanos.
- Eļļošanas sistēmas defekti, kas var novest pie eļļas noplūdes.
- Vēja elektrostaciju ugunsgrēki.
- Aplidojuma veidošanās uz rotora lāpstiņām, radot ledus gabalu krišanas risku.

Šādu avāriju rezultātā var tikt apdraudēta cilvēku veselība un dzīvība, kā arī radīts vides piesārņojums. VES avārijas var radīt apdraudējumu sabiedrības drošībai, ja iekārtas sastāvdaļas, atdaloties, apdraud cilvēkus vai īpašumus apkārtējā teritorijā.

Secinājumi

- Vēja elektrostacijas ir aprīkotas ar automātiskām drošības sistēmām, tostarp vibrācijas sensoriem, dūmu detektoriem un zibens aizsardzības sistēmām. Šīs sistēmas novērš avāriju risku, automātiski apturot stacijas darbību pieļaujamo parametru pārsniegšanas gadījumā.

- Saskaņā ar starptautiskām vadlīnijām šādu sistēmu kļūdas varbūtība ir zema (1 no 100 gadījumiem), ļaujot ievērojami samazināt risku. Tomēr nepieciešama regulāra tehniskā uzraudzība un iekārtu apkope, lai uzturētu drošību ekspluatācijas laikā.
- VES tuvumā nav dzīvojamo vai publisko ēku (tuvāk par 800 m), kā arī paaugstinātas bīstamības objektu, kas samazina avāriju risku cilvēkiem. Tuvākie autoceļi ir vismaz 90 m attālumā no stacijām, kas, ievērojot noteiktos drošības pasākumus, tiek uzskatīti par pieņemamu.
- Vēja elektrostacijas jāaprīko ar pretapledošanas un ledus detektēšanas sistēmām. Šo sistēmu ieviešana ļauj samazināt drošības attālumu līdz rotora spārnam.
- Iekšējos ceļos ieteicams uzstādīt brīdinājuma zīmes, brīdinājuma gaismas signālus vai slēgt piekļuvi bīstamās situācijās. Jānodrošina arī rīcības plāns avārijas gadījumiem, piemēram, ķīmisko vielu izplatības ierobežošanai.
- Kā C kategorijas paaugstinātas bīstamības objektam, ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, izstrādā un saskaņo civilās aizsardzības plānu, kas ietver rīcību ugunsgrēka gadījumā un savlaicīgu operatīvo dienestu iesaisti.
- Piekļuve vēja elektrostacijām jāierobežo, lai novērstu nepiederošu personu iekļūšanu.

Lokālpārskatu risinājumi:

- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauti punkti:
 - **14.punkts** - Vēja elektrostaciju un to uzturēšanai, apsaimniekošanai un funkcionēšanai nepieciešamo infrastruktūras, labiekārtojuma un inženiertīklu elementu teritorijas atļauts iežogot.
 - **23.punkts** - Ja vēja elektrostacija atradīsies tuvāk nekā 300 m no pašvaldības ceļa vai valsts autoceļa, tās aprīko ar pretapledošanas sistēmām un ledus detektēšanas sistēmām, kas nodrošina elektrostacijas darbības apturēšanu gadījumos, ja apledošums tiek konstatēts.
 - 24.punkts** Ja nepieciešams, izstrādā Civilās aizsardzības plānu, ko saskaņo ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un Limbažu novada pašvaldību. Pēc plāna apstiprināšanas to iesniedz Limbažu novada pašvaldībai.

Vērtējums: pozitīva, tieša ilgtermiņa ietekme uz cilvēku drošību. IVN Ziņojumā paliekošā ietekme (pēc pasākumu realizācijas) vērtēta kā nebūtiska.

7.3.12. Summārās un kumulatīvās ietekmes

IVN Ziņojumā minēts, ka šobrīd plānotajam vēja elektrostaciju parkam "Aloja" nav paredzama kumulatīvā ietekme ar citiem vēja parkiem, bet tāda ir iespējama, ja tuvāko 10-15 km rādiusā tiktu realizēts kāds cits līdzīgs projekts.

Vēja parka "Aloja" tuvākais paredzētais vēja parks atrodas aptuveni 5 km attālumā – vēja parks "Matiši" (SIA "Sunly Land Solar 1"), kurā paredzēts uzstādīt 4 VES ar kopējo augstumu līdz 261 m. Minētajam vēja parkam tiek veikta ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums.

Kā norādījusi ainavu eksperte, vērtējot paredzēto vēja parku iespējamo attīstību reģionā un ņemot vērā redzamības attālumus, kumulatīvās ietekmes rezultātā vizuālā noslodze iespējama vēja parkam "Aloja" un "Matiši". Abu plānoto vēja parku ieceru īstenošanas gadījumā slodze un ietekme uz ainavu palielināsies. Eksperte atzīmē, ka vēja parki 5 km attālumā vizuāli ainavā nav dominējoši, rotoru lāpstiņu kustība būs viegli pamanāma. Pārvietojoties pa autoceļu P15 Ainaži—Matiši, būs iespējams saskatīt abu iepriekš minēto vēja parku VES.

7.4. ALTERNATĪVAS

Kā liecina līdzšinējā pieredze vēja parku plānošanas jomā Latvijā, iecerētā parka VES izvietojuma galīgo risinājumu nosaka ne tikai aspekti, kas saistīti ar efektīvu elektroenerģijas ražošanu, bet arī risinājumu ietekme uz dabas vērtībām, sabiedrības veselību un drošību, kā arī ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. Parasti to ietekmē arī zemes īpašnieku vēlmes un prasības. Līdz ar to, plānojot VES būvniecības vietas, darbības ierosinātājas mērķis ir līdzsvarot ekonomiskos apsvērumus ar vides, cilvēku un sabiedrības veselības, ainavu un kultūrvēstures vērtību saglabāšanu.

Veicot pētāmās teritorijas priekšizpēti, **IVN Ziņojuma sagatavošanas ietvaros** tika identificētas teritorijas piemērotība VES būvniecības vajadzībām, kā arī apzināti turpmāko VES izvietojumu ietekmējošie faktori. Paralēli priekšizpētei tika uzsākta saistītās infrastruktūras plānošana.

Sākotnēji **pirms IVN uzsākšanas tika identificētas 55 iespējamās VES novietojuma vietas**, kam tika veikta priekšizpēte, galvenokārt vērtējot un analizējot informāciju par aizsargājamām dabas teritorijām un vērtībām, kā arī attiecināmās tiesību normas.

Ņemot vērā priekšizpētes rezultātus un tiesību normās noteiktos aprobežojumus, VES izvietojumam tika definēta IVN izpētes teritorija, **paredzot līdz 29 VES būvniecību**. IVN gaitā, veicot padziļinātu dažādu aspektu analīzi, atsevišķu VES novietojums tika precizēts, mainot to novietojumu, ja nav pieejami tehniski risinājumi ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Nozīmīga ietekme uz staciju izvietojumu var būt padziļinātiem bioloģiskās daudzveidības un vizuālās ietekmes uz ainavu izpētes rezultātiem. Vairāku VES novietojumi, tika precizēti IVN procesa laikā.

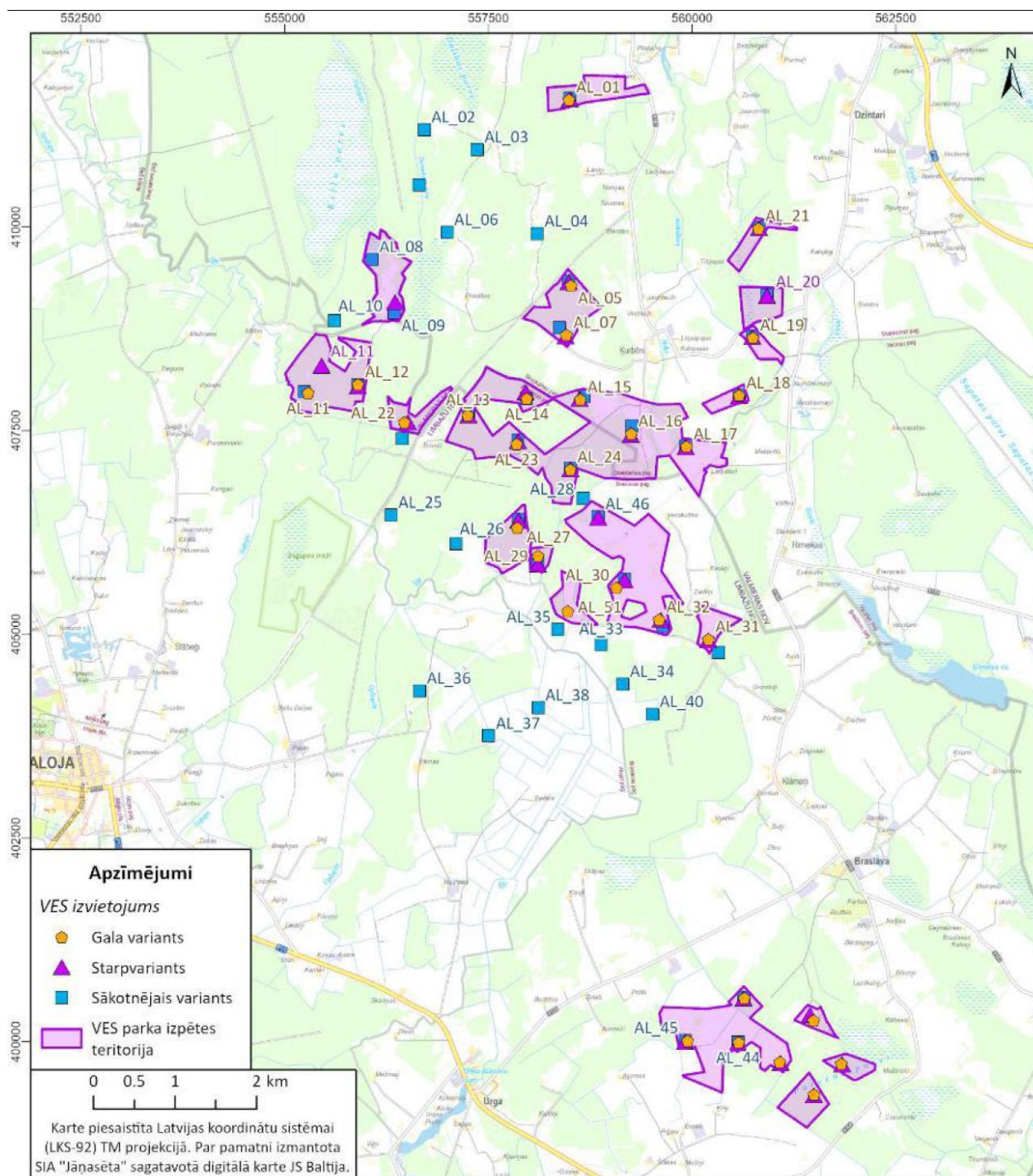
Virkne aspektu, kas tiek vērtēti IVN procesa laikā, neietekmē staciju izvietojumu, jo to radītās ietekmes, ja nepieciešams, tiek novērstas vai mazinātas ar tehniskiem risinājumiem.

Ņemot vērā to, ka paredzētās darbības ierosinātājas mērķis ir pētāmajā teritorijā sasniegt maksimālo iespējamo enerģijas ražošanas kapacitāti, paredzētajai darbībai netika noteiktas novietojuma alternatīvas, bet tika vērtēti vairāki staciju modeļi (tehnoloģiskās alternatīvas).

Tehnisko risinājumu alternatīvas, kas vērtētas IVN ziņojumā, raksturotas IVN Ziņojuma 3.4. nodaļā. Katra ietekmes aspekta ietvaros vērtēta novietojuma vai/un tehniskā risinājuma alternatīva, sniedzot attiecīgu informāciju, izvērtējumu un secinājumus konkrētajā IVN Ziņojuma nodaļā.

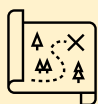
Jāuzsver, ka pasākumi iespējamās ietekmes uz dabas vērtībām novēršanai un samazināšanai jau veikti IVN Ziņojuma izstrādes gaitā, vērtējot sākotnējo VES un infrastruktūras izvietojumu un sniedzot plānotājiem informāciju par konstatētajām dabas vērtībām, iespējamajiem alternatīvajiem VES un saistītās infrastruktūras novietojumiem, kā arī izskaidrojot pamatprincipus VES izvietojuma plānošanai, lai izvairītos no ietekmes uz dabas vērtībām.

15. attēls. Paredzētās darbības novietojuma alternatīvas, kas vērtētas IVN procesā²²

²² attēls - "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skanķkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojas un Braslavas pagastos" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma redakcija sabiedriskai apspriešanai, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2024.g.

Abu lokālpārplānojumu izstrādes procesā no teritorijas attīstības plānošanas viedokļa izskatītās divas alternatīvas:

1.alternatīva – funkcionālās apakšzonas, kurās atļauta vēja elektrostaciju būvniecība, noteikt tikai zemes vienībām vai to daļām, kur IVN Ziņojuma ietvaros plānota vēja elektrostaciju būvniecība.

Lokālpārplānojumu izstrādes ietvaros vērtētas iespējas funkcionālās apakšzonas noteikt tikai zemes vienībām vai to daļām, kur IVN Ziņojuma ietvaros plānota vēja elektrostaciju būvniecība.

Šāda pieeja netika realizēta un ietverta lokālpārplānojumos, jo IVN Ziņojumā norādīts, ka vēja elektrostaciju novietojums var tikt mainīts, t.i., elektrostacijas atļauts izvietot ne tikai norādītajos punktos, bet jebkurā vietā attiecīgās zemes vienības robežās. Konkrēts vēja elektrostaciju novietojums tiks precizēts būvprojektēšanas stadijā, ņemot vērā papildus izpēti, kas sekos būvprojektēšanas gaitā.

Šāda alternatīva tika atmesta, arī tādēļ, ka tā neļauj elastīgi reaģēt uz iespējamām izmaiņām būvprojektēšanas procesā, kas varētu būt nepieciešamas, lai optimizētu vēja resursu izmantošanu un mazinātu negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi un apkārtnes iedzīvotājiem. Tas nozīmē, ka noteikt funkcionālās apakšzonas tikai konkrētās zemes vienību daļās varētu ierobežot iespējas veiksmīgi realizēt vēja parka izbūves projektu, ja būvprojektēšanas stadijā atklātos nepieciešamība mainīt vēja elektrostaciju novietojumu.

1.alternatīva ir neelastīga un tai trūkst pielāgošanās spējas mainīgai situācijai. Vēja parku attīstības projekti ir laikietilpīgi un dinamiski, tiem nepieciešams pielāgoties mainīgiem apstākļiem. Tāpēc elastība novietojuma izvēlē ir būtiska, lai maksimāli efektīvi izmantotu pieejamos resursus un nodrošinātu projekta dzīvotspēju.

Būvprojektēšanas stadijā tiek veiktas detalizētākas izpēti un piemērotākā vēja elektrostacijas izbūves vietas noteikšana. Tas ļauj optimizēt elektrostaciju izvietojumu tā, lai minimizētu negatīvo ietekmi. Pietam, vēja elektrostaciju novietojuma precizēšana būvprojektēšanas stadijā ļauj izvēlēties optimālas izbūves vietas, kas maksimāli izmanto vēja resursus, lai nodrošinātu maksimālu enerģijas ražošanu un samazinātu enerģijas zudumus.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka lokālpārplānojumu izstrādē jāsaņem elastību attiecībā uz vēja elektrostaciju novietojumu. Tas nodrošinās, ka projekts var pielāgoties mainīgajiem apstākļiem, optimizēs resursu izmantošanu un samazinās iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi un sabiedrību.

2.alternatīva – funkcionālās apakšzonas "Lauksaimniecības teritorija" (L2) un "Mežu teritorija" (M2), kur atļauta vēja elektrostaciju un vēja parku būvniecība, noteikt visām zemes vienībām, kur spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktas funkcionālās zonas "Lauku zemes" (L) un "Mežu teritorijas" (M).

2.alternatīva ir elastīga spēj pielāgoties mainīgai situācijai. Būvprojektēšanas stadijā tiek veiktas detalizētākas izpēti un piemērotākā vēja elektrostacijas izbūves vietas noteikšana konkrētās zemes vienības robežās. Ja prognozējamas ietekmes, kas nav vērtētas IVN Ziņojuma sagatavošanas laikā, potenciālās ietekmes tiks izvērtētas sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros attiecībā uz izmaiņu apjomu un atšķirīgo vēja elektrostaciju vai saistīto inženierbūvju izvietojumu.

Funkcionālo apakšzonu noteikšana visā zemes vienības teritorijā, kur plānotas vēja elektrostacijas, nevis tikai noteiktās to daļās, ir pragmatisks un saprātīgs risinājums, kas palielina projekta realizēšanas iespējas un efektivitāti. Kopumā šāda elastīga pieeja nodrošina ne tikai projekta veiksmīgu īstenošanu, bet arī ilgtermiņā samazina iespējamās

riskus un nodrošina augstāku vides ilgtspējību un saskaņotību ar vietējās sabiedrības interesēm un vajadzībām.

8. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI

Ar lokālplānojumiem tajos ietvertajām teritorijām ir sagatavoti grozījumi Alojā novada teritorijas plānojumā. Lokālplānojumu izstrādē ņemts vērā lokālplānojumu izstrādes darba uzdevumos noteiktās un valsts vides institūciju izvirzītās prasības.

Lokālplānojumu izstrāde notiek vienlaikus ar attīstības iecerē paredzētās darbības – vēja parka "Aloja" ietekmes uz vidi novērtējumu, balstot gan lokālplānojumu izstrādi, gan šo SIVN Vides pārskatu uz IVN procesā veikto vēja elektrostaciju parka būtiskās ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātiem.

Pateicoties tam, ka plānošanas un IVN procesi notika vienlaikus, Lokālplānojuma izstrādes vajadzībām tika iegūta detalizēta izpētes informācija par visu paredzētās darbības vides aspektu ietekmi un ietekmētajām teritorijām, risinājumiem negatīvās ietekmes novēršanai.

Lokālplānojuma risinājumi izstrādāti, ņemot vērā šādas galvenās teritorijas izpētes, kuru rezultāti apkopoti IVN Ziņojumā:

▪ Vides un zemas frekvences troksnis	▪ Mirgošanas efekts
▪ Bioloģiskā daudzveidība - augi un biotopi	▪ Bioloģiskā daudzveidība - sikspārņi
▪ Bioloģiskā daudzveidība - ornitofauna	▪ Ainava un vizuālā ietekme
▪ Kultūrvēsturiskās vērtības	▪ Gaisa kvalitāte
▪ Klimats	▪ Ģeoloģija un hidroloģija
▪ Atkritumu apsaimniekošana	▪ Vides riski un avāriju situācijas
▪ Sakaru sistēmas	▪ Sociāli ekonomiski aspekti
▪ Vibrācijas	▪ Elektromagnētiskā lauka iedarbība

Ņemot vērā minēto, lokālplānojumos:

- sagatavots uz IVN rezultātiem balstīts plānotais vēja elektrostaciju un saistīto inženierbūvju izvietojums tādā veidā, lai samazinātu ietekmi uz aizsargājamām dabas vērtībām. IVN procesā, ņemot vērā Eiropas Savienības nozīmes biotopu un īpaši aizsargājamo sugu atradņu izvietojumu, vides trokšņa un zemas frekvences trokšņa prognozes, sākotnēji plānotais vēja elektrostaciju un saistīto inženierbūvju izvietojums tika korigēts. Tika mainītas atrašanās vietas un konfigurācijas, lai samazinātu ietekmi uz aizsargājamām dabas vērtībām vai viensētām. Tika atmestas vairākas vēja elektrostaciju izbūves vietas, kur izbūves gadījumā negatīvi ietekmētu dabas vērtības.
- Vides pārskata izstrādes laikā (2025. sākums) ietekmes mazināšanas pasākumus var vērtēt, balstoties uz IVN Ziņojumā iekļautajiem risinājumiem. IVN Ziņojumā ir iekļauti pasākumi, kas nodrošina normatīvajos aktos, vadlīnijās vai institūciju noteiktu prasību izpildi, kā arī sabiedrības drošības pasākumi un pasākumi būtisku ietekmju novēršanai, mazināšanai vai kompensēšanai.
- **Lokālplānojuma TIAN 3.5.sadaļā "Prasības vides risku samazināšanai" iekļauts 15.punkts:** *Vides risku samazināšanas un dabas aizsardzības pasākumus īsteno atbilstoši Enerģētikas un vides aģentūras atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā "Vēja parka "Aloja" izbūve Valmieras novada Skaņkalnes un Vecates pagastos un Limbažu novada Alojā un Braslavas pagastos" ietvertajām prasībām attiecībā uz paredzētās darbības*

īstenošanas vietu, apjomu un tehnoloģiju veidu, kā arī ietekmes novēršanu, samazināšanu un monitoringu.

- Iekļaujot šādu prasību Lokālplānojuma TIAN, papildus IVN izstrādātajiem risinājumiem un pasākumiem, kurus EVA iekļaus atzinumā, pašvaldība savos saistošajos noteikumos (Lokālplānojuma TIAN) nostiprina prasību veikt atzinumā noteiktos pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai.
- TIAN 16.punktā iekļautas prasības vides trokšņa normatīvo aktu prasību nodrošināšanai.
- TIAN 17.-19. punktos iekļautas prasības mirgošanas efekta novēršanai un kontrolei.
- TIAN 20.punktā iekļauta prasība ietekmes uz putniem mazināšanai.
- TIAN 21.punktā iekļautas prasības ietekmes uz ainavu mazināšanai.
- TIAN 23. un 24.punktos iekļautas prasības vides risku un avāriju novēršanai.
- TIAN 31.punktā iekļautas prasības potenciālu kultūrvēsturisku vērtību lokālplānojuma teritorijā aizsardzībai.

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Abu lokālplānojumu teritorijas pilnā to apjomā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijas **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts** neitrālajā zonā un ietilpst teritorijā, kur ir atļauta vēja elektrostaciju būvniecība bez augstuma ierobežojumiem, bet noteikts ierobežojums, ka vēja elektrostacijas izvietojamas grupās, kurās vēja elektrostaciju skaits nepārsniedz 20, pēc iespējas samazinot attālumu starp blakus esošajām vēja elektrostacijām.

Lai nodrošinātu teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu un veicinātu ilgtspējīgu ekonomisko attīstību biosfēras rezervāta teritorijā ir iedalīta funkcionālajās zonās (ainavu aizsardzības un neitrālā zona). Neitrālā zona — biosfēras rezervāta ārējā zona, kurā tiek nodrošināta ilgtspējīga dabsaimniecība kā lokālās attīstības priekšnoteikums. Tā noteikta, lai veicinātu biosfēras rezervāta teritorijā esošo apdzīvoto vietu līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību. Neitrālajā zonā tiek iekļautas visas pilsētas un ciemi, kas atrodas biosfēras rezervāta teritorijā.

Saskaņā ar “Ozolā” publicēto informāciju, lokālplānojumu teritorijās neatrodas citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikrolieģumi un to buferzonas.

IVN Ziņojuma ietvaros **nav konstatētas** ietekmes, ietekmētu Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti vai būtu pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem, līdz ar to **Vides pārskatā nav paredzēti kompensējoši pasākumi.**

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES VĒRTĒJUMS

Vēja elektrostaciju parka "Aloja" IVN ziņojuma vai Vides pārskata izstrādes laikā nav konstatētas iespējamās pārrobežu ietekmes.

11. VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK 23.03.2004. noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", ar mērķi konstatēt teritorijas attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai savlaicīgi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus teritorijas attīstības plānošanas dokumentā.

Vides aizsardzības likuma 1.pants definē, ka vides monitorings ir sistemātiski, regulāri un mērķtiecīgi vides stāvokļa, sugu un biotopu, kā arī piesārņojuma emisiju novērojumi, mērījumi un analīze. Vides monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par vides stāvokli.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju.

Monitoringa ziņojums jā sagatavo un EVA atzinumā par Vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz EVA. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Limbažu novada pašvaldības uzdevumos ietilpst plānošanas dokumentos noteikto pasākumu izpildes kontrole, korekcijas un jaunu uzdevumu izvirzīšana atbilstoši izvirzītajiem attīstības mērķiem. Izstrādājot lokālplānojumu, pašvaldība veic šos uzdevumus.

Ņemot vērā, ka lokālplānojumu teritorijas ir salīdzinoši nelielas un ar lokālplānojumos tiek grozīti spēkā esošs pašvaldības teritorijas plānojums, tad Vides pārskata izstrādātāju ieskatā lokālplānojumu ieviešanas novērtējums ir apvienojams ar teritorijas plānojuma monitoringa ziņojumu.

Ieteicamie rādītāji lokālplānojumu risinājumos plānotās paredzētās darbības – vēja parka attīstības uzraudzībai un/vai vēja turbīnu darbības faktiskās ietekmes novērtēšanai IVN ziņojumā ieteikts veikt monitoringu un/vai novērojumus šādiem rādītājiem vai to grupām:

- 1) sikspārņu populācijas monitorings (pirmajā un otrajā gadā pēc vēja elektrostaciju darbības uzsākšanas);
- 2) kompleksa ornitofaunas monitoringa programma. Detalizētā monitoringa programma ir izstrādājama pirms būvdarbu uzsākšanas, bet pēc galīgā staciju novietojuma un modeļa izvēles. Monitoringa programmu saskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi;
- 3) gruntsūdeņu līmeņa un kvalitātes monitorings;
- 4) mirgošanas efekta negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumi un to efektivitāte;
- 5) mežu platību izmaiņas (saistībā ar vēja parka izbūvi un mežu atjaunošanu parka ekspluatācijas laikā), atjaunotās meža platības;
- 6) vēja elektrostaciju parka civilās aizsardzības plāna pasākumu ieviešana, īstenoto pasākumu rezultāti.

Monitoringa programmas izveidošanā ieteicams konsultēties un sadarboties ar Valsts vides dienestu, Dabas aizsardzības pārvaldi, iesaistot sertificētus ekspertus, kā arī izmantot EVA informatīvo materiālu par plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes novērtējumu (monitoringu), kas pieejams EVA mājaslapā internetā <https://www.eva.gov.lv/lv/monitorings>

LOKĀLPLĀNOJUMA UN VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDĀTĀJS

SIA „METRUM”

Ģertrūdes iela 47-3, Rīga, LV-1011
Tālr. 80008100, metrum@metrum.lv
www.metrum.lv